IBV HRNČIARSKE ZALUŽANY, ČASŤ RAKATNÍK

Zámer

vypracovaný podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zdroj: www.hrnciarskezaluzany.sk

MAREC, 2023

Obsah

I. Základné údaje o navrhovateľovi 5
1. Názov (meno) 5
2. Identifikačné číslo 5
3. Sídlo 5
4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa 5
5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie 5
II. Základné údaje o navrhovanej činnosti 6
1. Názov 6
2. Účel 6
3. Užívateľ 6
4. Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti a ukončenie činnosti) 6
5. Umiestnenie navrhovanej činnosti (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo) 6
6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1: 50 000) 7
7. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti 7
8. Opis technického a technologického riešenia 7
9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite (jej pozitíva a negatíva) 17
10. Celkové náklady (orientačné) 17
11. Dotknutá obec 17
12. Dotknutý samosprávny kraj 17
13. Dotknuté orgány 17
14. Povoľujúci orgán 18
15. Rezortný orgán 18
16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov 18
17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice 18
III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia 19
1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti] 19
1.1 Reliéf a horninové prostredie 19
1.2 Biotické pomery 31
2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria 45
2.1 Štruktúra a scenéria krajiny 45

2.2 Územný systém ekologickej stability 46
3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia 51
4. Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia 57
IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie 70
1. Požiadavky na vstupy (napr. záber lesných pozemkov a pôdy, spotreba vody, ostatné surovinové a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky) 70
1.1 Záber pôdy 70
1.2 Potreba vody 70
1.3 Energetické zdroje 71
1.4 Nároky na dopravu 72
1.5 Nároky na ostatnú infraštruktúru 72
1.6 Nároky na pracovné sily 73
2. Údaje o výstupoch (napr. zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície) 74
2.1 Ovzdušie 74
2.2. Odpady 75
2.3. Odpadové vody 76
2.4. Hluk a vibrácie 76
2.6. Doplňujúce údaje 79
3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie 80
3.1 Vplyv na obyvateľstvo 80
3.2. Vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie 83
3.3. Vplyvy na klimatické pomery 83
3.4. Vplyvy na ovzdušie 84
3.5. Vplyvy na vodné pomery 84
3.6. Vplyvy na pôdu 85
3.7. Vplyvy na genofond (flóru, faunu, ich biotopy a biodiverzitu) 86
3.8. Vplyvy na krajinu 86
3.9. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky 87
3.10. Vplyvy na archeologické náleziská 87
3.11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality 87
3.12. Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy 87
3.13. Iné vplyvy 88
3.14. Kumulatívne vplyvy 88

4. Hodnotenie zdravotných rizík....88
5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia....89
6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia....89
7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice....91
8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území....91
9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti....91
10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie....92
11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala....95
12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi....96
13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov....96
V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie (vrátane porovnania s nulovým variantom)....96
1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu....96
5. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty....97
6. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu....97
VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia....98
VII. Doplňujúce informácie k zámeru....98
1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer, a zoznam hlavných použitých materiálov....98
2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru100
3. Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie....100
VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru....101
IX. Potvrdenie správnosti údajov....101
1. Spracovatelia zámeru....101
2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa....101

I. Základné údaje o navrhovateľovi

1. Názov (meno)

Obec Hrnčiarske Zalužany

2. Identifikačné číslo

00318795

3. Sídlo

Obecný úrad Hrnčiarske Zalužany, Hrnčiarske Zalužany 90,980 12

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Branislav Nociar
Starosta obce
Hrnčiarske Zalužany 90
980 12 Hrnčiarske Zalužany
Tel.: 0908 903 587
Mail: starosta@hrnciarskezaluzany.sk

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

Ing. Branislav Nociar
Starosta obce
Hrnčiarske Zalužany 90
980 12 Hrnčiarske Zalužany
Tel.: 0908 903 587
Mail: starosta@hrnciarskezaluzany.sk

Miesto na konzultácie:
Obecný úrad Hrnčiarske Zalužany, Hrnčiarske Zalužany 90,980 12

II. Základné údaje o navrhovanej činnosti

1. Názov

IBV HRNČIARSKE ZALUŽANY, ČASŤ RAKATNÍK

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je vytvorenie územných a technických podmienok pre rozvoj obce prostredníctvom kvalitného bývania v rodinných domoch.

3. Užívateľ

Obec Hrnčiarske Zalužany a budúci vlastníci rodinných domov a súvisiacich objektov.

4. Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti a ukončenie činnosti)

Navrhovaná činnosť je novou činnosťou. Podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 24/2006 Z. z.“) je navrhovaná činnosť zaradená takto:

9. Infraštruktúra

Položka číslo	Činnosť, objekty a zariadenia	Prahové hodnoty Časť A (povinné hodnotenie)	Prahové hodnoty Časť B (zisťovacie konanie)
16.	Projekty rozvoja obcí vrátane a) pozemných stavieb alebo ich súborov (komplexov), ak nie sú uvedené v iných položkách tejto prílohy	od 500 stojísk	v zastavanom území od 10 000 m^2 podlahovej plochy mimo zastavaného územia od 1 000 m^2 podlahovej plochy navrhovaná činnosť mimo zastavaného územia, viac ako 1 000 m^2 podlahovej plochy
	b) statickej dopravy		od 100 do 500 stojísk

a preto podlieha zisťovaciemu konaniu podľa § 29 zákona.

Účelom predkladaného zámeru je poskytnúť základnú informáciu o navrhovanej činnosti, o životnom prostredí v ktorom sa má navrhovaná činnosť realizovať, o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie identifikovaných v etape vypracovania zámeru a o návrhoch opatrení na ich vylúčenie alebo zníženie.

Zámer sa predkladá na zisťovacie konanie v jednom variante riešenia navrhovanej činnosti.

5. Umiestnenie navrhovanej činnosti (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo)

Kraj	Banskobystrický
Okres	Poltár
Obec	Hrnčiarske Zalužany
Katastrálne územie	Hrnčiarske Zalužany
Parcela (číslo)	KN C 996/2, 997/5, 998/1, 3, 999/2, 1001/1, 4, 1002, 1006/1, 1003, 849

6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1: 50 000)

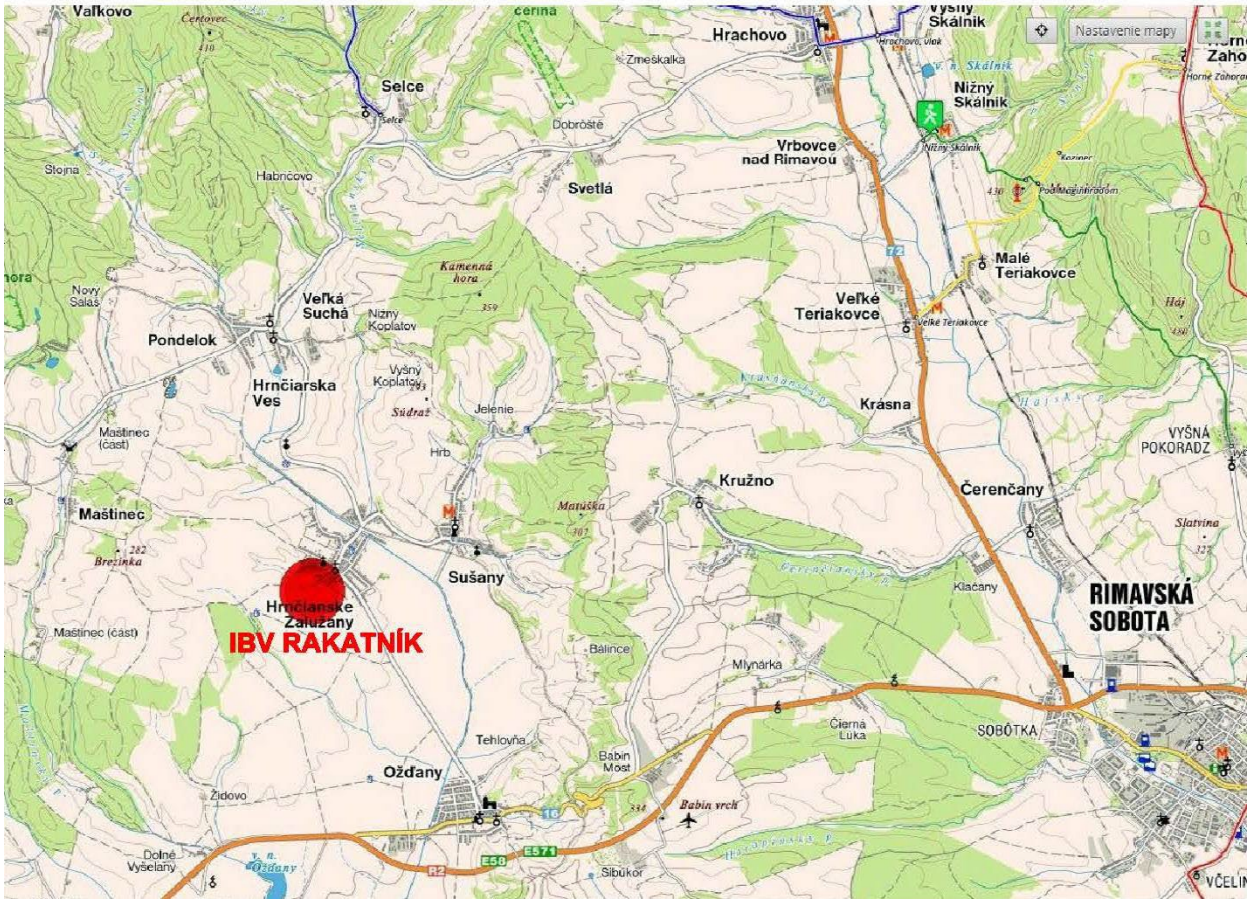

7. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Termín zahájenia a ukončenia výstavby je plánovaný na rok 2023/2024.

8. Opis technického a technologického riešenia

Záujmové územie pre IBV sa nachádza v extraviláne obce Hrnčiarske Zalužany, okres Poltár. Stavbou (vedením plynovodu a NN) však bude zasiahnutá i jedna parcela v intraviláne. Obec je situovaná západne od mesta Rimavská Sobota, cca 14 km vzdialená a 10 km východne od jej okresného mesta Poltár. Územie, kde sa bude stavba realizovať, možno charakterizovať ako mierne svahovité.

Okolité objekty a okolitý pozemok nie sú pamiatkovo chránené. Stavba neprechádza chránením územím ani cennými lokalitami. Požiadavky na demolácie nie sú. Výruby stromov sa tak isto neuskutočnia. Odstráni sa len krovie v dĺžke 420 m a šírke 3 m pozdĺž a v jestvujúcom rigole na ľavej strane cesty smerom k zamýšlanej IBV- od p.č.391/1 vyššie. Toto bude potrebné pre úpravu rigolu i pre vybudovanie chodníka. Pre výustný objekt a vybudovanie potrubia dažďovej kanalizácie pri vodnom toku bude potrebné odstrániť kroviny v šírke 3x 6 m. K trvalému záberu poľnohospodárskeho fondu dôjde (na nepoľnohospodárske účely), lesného nie. Väčšia časť

IBV je plánovaná na ornej pôde.

SO 001 PRÍPRAVA ÚZEMIA

Pred zahájením výstavby je potrebné si nechať vytýčiť všetky podzemné vedenia od jednotlivých správcov a zápisnične prevziať! Požiadavky na demolácie nie sú. Výruby stromov sa tak isto neuskutočnia. Odstráni sa len krovie v dĺžke 420 m a šírke 3,5 m pozdĺž a v jestvujúcom rigole na ľavej strane cesty smerom k zamýšlanej IBV- od p.č.391/1 vyššie. Toto bude potrebné pre úpravu rigolu i pre vybudovanie chodníka. Pre výustný objekt a vybudovanie potrubia dažďovej kanalizácie pri vodnom toku bude potrebné odsrániť kroviny v šírke 3 x 6 m.

Zahájenie výstavby si vyžiada zrealizovať odhumusovanie pozemkov hrúbky cca 0,25 m. Vyzískaná ornica bude vo forme zemníka, resp. zemníkov dočasne deponovaná v riešenom území. Časť zeminy bude použitá v závere výstavby na spätné zásypy v rámci sadových a terénnych úprav. Predpokladaný objem deponovanej zeminy (ornice) je cca 8800 m^3.

SO 100 REGULATÍVY RODINNÝCH DOMOV

Priestorové usporiadanie územia - pre územie bývania v rodinných domoch je navrhovaný koeficient zastavania pozemku 0,5 vrátane spevnených plôch. Koeficient zelene je stanovený na 0,5 pre jeden pozemok.

Osadenie domov na pozemkoch je situované do uličnej čiary, vzdialenosť od hranice pozemkov 6,0 m. Orientácia objektov voči komunikačnej osi bude ortogonálna. Pozemky sú rozdelené pre návrh 30 rodinných domov, zlučovanie alebo preparcelácia pozemkov je možná.

Rodinné domy sú plánované ako samostatne stojace rodinné domy so vstavanými alebo samostatne stojacimi garážami, v uličnej zástavbe s jedným, max. dvomi nadzemnými podlažiami resp. podkrovím, čiastočne alebo úplne podpivničené. Maximálna podlažnosť 2 nadzemné poschodia vrátane podkrovia. Strecha rodinného domu bude s ohľadom na zachovanie vidieckeho rázu prípustná šikmá, v sklone 25° - 45°, v tvare sedlová, valbová, polvalbová a stanová, pultové strechy je možné použiť len na doplnkové drobné stavby hospodárskeho charakteru (garáže, prístrešky na drevo a pod.).

Pri každom rodinnom dome bude na pozemku umožnené odstavné parkovanie dvoch osobných automobilov a priestor pre jedno parkovacie stojisko pre návštevy. Predbežne je na každom pozemku určenom pre výstavbu rodinného domu vyčlenený priestor pre garáž so spevnenou plochou pred garážou, v tomto mieste bude zriadený vjazd z miestnej komunikácie na pozemok rodinného domu.

SO 201 KOMUNIKÁCIE IBV

Doprava

Dopravné napojenie je riešené predĺžením komunikácie Cintorínska ulica, pri rodinnom dome súp. č. 36, kde je ukončená asfaltová obrusná vrstva komunikácie.
Predĺženie Cintorínskej ulice bude ukončené tak, aby bolo možné jej prípadné ďalšie predĺženie. Nové komunikácie sú navrhované ako dvojpruhové obojsmerné.
Na konci predĺženia Cintorínskej ulice bude umožnený prejazd na poľnú cestu, ktorou je sprístupnený prameň minerálnej vody.

Obslužné komunikácie

Komunikácie pre prístup k novej zástavbe rodinných domov sú navrhované funkčnej triedy C3 ako miestne obslužné. Predĺženie Cintorínskej ulice je navrhované v dĺžke 485,0 m. Komunikácie v rámci IBV sú navrhované v dĺžke 433,0 m.

Pre sprístupnenie pozemkov mimo IBV sú navrhované vjazdy v počte 4 kusy, ktoré budú v dĺžke 20,0 m spevnené.

Pešia doprava

Popri komunikácii Cintorínska ulica a jej predĺženia je navrhovaný jednostranný chodník. V rámci navrhovanej komunikácií IBV sú navrhované obojstranné chodníky pre peších.

Statická doprava

Pri každom rodinnom dome bude na pozemku umožnené odstavné parkovanie dvoch osobných automobilov a priestor pre jedno parkovacie stojisko pre návštevy. Predbežne je na každom pozemku určenom pre výstavbu rodinného domu vyčlenený priestor pre garáž so spevnenou plochou pred garážou, v tomto mieste bude zriadený vjazd z miestnej komunikácie na pozemok rodinného domu.

Cyklistická doprava

Cyklistické chodníky nie sú riešené, počíta sa s využitím miestnych obslužných komunikácií s miernou dopravou.

Prímestská hromadná doprava

Nové zástavky hromadnej dopravy sa nevytvárajú.

SO 202 REKONŠTRUKCIA CINTORÍNSKEJ ULICE

Asfaltová komunikácia na ulici Cintorínskej je vybudovaná smerom od obce po rodinný dom č.36, odkiaľ pokračuje ako spevnená poľná cesta. Asfaltová komunikácia v Cintorínskej ulici sa vybuduje až po úroveň konca zástavby IBV a bude ukončená tak, aby bolo možné jej prípadné ďalšie predĺženie v budúcnosti. Nové komunikácie sú navrhované ako dvojpruhové obojsmerné. Na konci predĺženia Cintorínske ulice bude umožnený prejazd na poľnú cestu, ktorou je sprístupnený prameň minerálnej vody.

Projekt počíta i s výmenou asfaltovej obrusnej vrstvy komunikácie v celej dĺžke ulice Cintorínska. Popri komunikácii Cintorínska ulica a jej predĺženia je navrhovaný jednostranný chodník.

SO 300 ROZŠÍRENIE VEREJNÉHO VODOVODU A SO 301 VODOVODNÉ PRÍPOJKY

Daný stavebný objekt bude vlastne rozšírením verejného vodovodu, ktorý je v obci Hrnčiarske Zalužany, najbližšie na ulici Cintorínska. Rozšírenie verejného vodovodu je verejnoprospešná stavba a po ukončení prác bude bezplatne prevedené do majetku a správy StVPS, a. s. Navrhované rozšírenie vodovodu pre navrhovanú obytnú zónu bude začínať napojením na jestvujúci verejný vodovod PVC, D110 pri RD č.36. Napojená vetva „1“ bude v dimenzii D110, materiál HDPE. Pre riešenú obytnú zónu sa vybuduje zokruhovaná vodovodná sieť zhodnej dimenzie a materiálu. RD budú zásobované vodou jedným vodovodným radom „1“. Na vetve sú osadené dva nadzemné požiarne hydranty v súlade s STN 92 0400 a Zákonom č. 699/2004. Ďalší hydrant bude podzemný pre potreby prevádzky a bude slúžiť ako vzdušník. Prípadné pripomienky prevádzkovateľa vodovodu StVPS alebo HaZZ budú zapracované do ďalšieho stupňa PD.

Na navrhovanom vodovode bude osadený uzáver v mieste odpojenia sa na jestvujúci

verejný vodovod a uzávery pred hydrantmi. Trasa vodovodných radov je vedená v celej dĺžke v asfaltovej vozovke. Dĺžky rozvodov: vetva "1" D110- 901,0 m; odbočenie k hydrantom D90 - 12,1 m, prípojky D32 -169 m.

Z tejto vetvy "1" bude vysadených 30 vodovodných prípojok pre rodinné domy, teda prípojky sú navrhnuté pre všetkých 30 stavebných parciel. Napojenie na verejný vodovod bude pomocou navŕtavacích pásov. Prípojky budú zrealizované z HDPE D32. Budú končiť 1,0 m za hranicou pozemku, kde sa zaslepia a ukončenie bude ozančené v teréne. Vodomerná šachta s vodomernou zostavou nie je súčasťou PD, projekcia a ich osadenie bude vecou majiteľov pozemkov v rámci riešenia ďalšej časti prípojky. Navrhnutý vodovod bude zásobovať 30 rodinných domov.

VÝPOČTOVÁ POTREBA VODY PRE JEDEN RD - Predpokladaný počet osôb v dome je 4 osoby, denná potreba 145 l/os.deň (Byt v RD ústredne vykurovaný s ústrednou prípravou teplej vody a vaňovým kúpeľom).

PRIEMERNÁ DENNÁ POTREBA VODY Qpd= 4 os x 145 = 580 l/deň

MAXIMÁLNA DENNÁ POTREBA Qm= Qpd x kd = 580 x 1,6 = 928 l/d

MAXIMÁLNA HODINOVÁ POTREBA Qh = Qm x kh = 828 x 1,8 = 1670 l/deň = 69,6 l/hod = 0,019 l/s

Predpokladaná ročná potreba je 211,7 m^3.

PITNÁ VODA - NÁVRH ZÁSOBOVANIA LOKALITY IBV

Výpočet potreby pitnej vody je stanovený podľa Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z. - príloha č. 1, odst. A, ods. 1.2 a príloha č. 2, ods. 1,2,3. Predpokladaný počet obyvateľov v navrhovaných rodinných domoch je 30 rodinných domov x 4 obyvatelia/dom = 120 obyvateľov.

Občianska a technická vybavenosť sa neuvažuje, bude využívaná už vybudovaná v obci.

CELKOVÁ DENNÁ PRIEMERNÁ POTREBA VODY

Q_p = 145 x 120 = 17,4 m^3/deň

STANOVENIE MAXIMÁLNEJ DENNEJ POTREBY VODY

Súčiniteľ dennej nerovnomernosti: od 1000 do 5000 obyv. k_d = 1,6 $Q_{max\ d}$ = 17,4 x 1,6 = 27,84 m^3/deň

STANOVENIE MAXIMÁLNEJ HODINOVEJ POTREBY VODY $Q_{max\ h}$ = 27,84 x 1,8 = 50,1 1 m^3/deň = 2,088 m^3/h = 0,58 l/s

Predpokladaná ročná potreba je 6351 m^3.

Využiteľný objem vodojemu pre obce Hrnčiarske Zalužany a Sušany (spoločný) je 650 m 3 . Podľa Plánu obnovy verejného vodovodu obce z r.2018 je stav využitia existujúcej kapacity vodojemu na 55,4%. Zväčšenie obce o 30 RD, resp. o potrebu vody vypočítanú nižšie nepredstavuje z kapacitných hľadísk prekážku.

Počet napojených EO na ČOV je v súčasnosti je 281, kapacita 1 sekcie (v súčasnosti v prevádzke len jedna z dvoch) je 400 EO. Po vybudovaní kompletne celej zóny pribudne 120 EO. Toto zväčšenie nepredstavuje z kapacitných hľadísk prekážku. A to napriek tomu že ide spolu o 401 EO a kapacita jednej sekcie je 400 EO. OÚ ŽP Poltár vydal 29.12.2020 rozhodnutie OU-PT-OSZP-2020/000838-015 o stavebnom povolení rekonštrukcie ČOV. Po jeho realizovaní budú obe sekcie (pôvodne 2x400 EO) v prevádzke a to v zvýšenej kapacite, spolu 900 EO. Obec má podanú žiadosť o dotáciu na túto rekonštrukciu a má zámer budovať začiatkom r. 2023. Plná obývateľnosť zóny je otázka min. 5-6 rokov.

(Používané údaje, tkzv. EO nie sú realitou, len údajmi pre výpočet. Dôležitejšie je reálne hydraulické i látkové zaťaženie ČOV. To je v súčasnosti /pre 1 sekciu/ na úrovni 62,8 %, teda 251

EO).

SO 400 ROZŠÍRENIE SPLAŠKOVEJ KANALIZÁCIE A 401 PRÍPOJKY SPLAŠKOVEJ KANALIZÁCIE

Daný stavebný objekt bude vlastne rozšírením verejnej splaškovej kanalizácie, ktorá sa v obci Hrnčiarske Zalužany už nachádza. A to na komunikácii III. triedy č.2740. Z tejto komunikácie je už naprojektovaná splašková kanalizácia v PD "Rozšírenie splaškovej kanalizácie ul. Cintorínska, vetva "C" (Ing. Nemec 01/2020) až po IBV. Na tento projekt naväzuje ďalšie rozšírenie pre plánovanú IBV. Obe plánované vetvy- "C" i "CA" dudú zaústené do šachty Š16 s PD Ing. Nemca. Vetva "C" je predĺžením vetvy "C" podľa PD Ing. Nemca (označenie zachované) a pokračuje západným smerom až po úroveň konca IBV. Vetva "CA" je pripojenie na vetvu "C" z novej ulice obytnej zóny.

Materiál je PP, SN10, DN300, vetva "C" - 261,0 m; vetva "CA" - 329,72 m, z toho tlaková D75 - 56,55 m; prípojky DN150 -192,5 m. a trase kanalizácie sú navrhnuté revízne šachty v max. vzdialenosti 50 m. Šachty sú navrhnuté plastové s ťažkým poklopom pre zaťaženie D 400. Trasa je navrhnutá prevažne v nových komunikáciách a kratší úsek vetvy "CA" i v zelenom páse. Keďže celá IBV sa zvažuje smerom k blízkemu bezmennému potoku, nie je možné ju kompletne napojiť gravitačne. Stoka "CA" ústi do čerpacej stanice, ktorá pomôže prekonať výškový rozdiel. Tlaková časť povedie zeleným pásom v dĺžke 56,55 m.

Čerpacia stanica typu AQ-BČS 1 200/3 700/2xSEG40 je navrhnutá ako podúrovňová s plastovou čerpacou šachtou. Navrhnutá plastová čerpacia šachta bude vyhotovená z plastových zváraných zakružovaných segmentov, ktoré sú z vonkajšej strany vybavené obvodovými rebrami (výstuhami) pre obetónovanie (v prípade vysokej HPV). Dno čerpacej šachty bude vyrobené z plastového konštrukčného prvku, ktorý je z jednej strany hladký (vnútro dna čerpacej šachty) a z druhej strany rebrami dostužený (spodná časť dna). Poklop je liatinový 900 x 600, záťažovej triedy B, uzamykateľný a plynotesný. Plastová šachta bude vybavená vo vnútri plastovými stúpačkami po celej výške šachty, prítokovým hrdlom D300 a výtlačným prechodovým potrubím D 75, materiál PE-HD, tlaková rada PN 10. Výtlačné prechodové potrubie bude ukončené z vonkajšej strany šachty UNI spojkou D 75 pre jednoduché napojenie vonkajšieho výtlačného potrubia. Na manipuláciu s plastovou čerpacou šachtou pomocou vhodného zdvíhacieho zariadenia budú slúžiť tri lanové úchyty v hornej časti šachty.

V technologickej plastovej čerpacej šachte budú zabudované dve ponorné čerpadlá od firmy GRUNDFOS EG 40.09 umiestnené na spúšťacom zariadení. Zabudované čerpadlá budú vybavené rezacím zariadením. Potrubné vystrojenie čerpacej stanice navrhujeme celoplastové s vradenými guľovými spätnými klapkami a plastovými uzatváracími armatúrami. Ovládanie čerpacej stanice bude z technologického elektrorozvádzača (ovládacej skrinky), ktorý bude osadený vedľa ČS na samonosnom stojane v skrinke so strieškou. Činnosť ČS bude plnoautomatická s možnosťou prepnutia na ručné ovládanie (na technologickom elektrorozvádzači). Chod čerpadiel bude ovládaný plavákovými spínačmi výšky hladiny, elektrickým vystrojením čerpacej stanice bude zabezpečený automatický 100%-ný záskok v prípade výpadku jedného z čerpadiel a automatické striedanie čerpadiel po každom čerpacom cykle. Na elektrorozvádzači bude signalizovaný chod a porucha čerpadiel a dosiahnutie havarijnej hladiny. Havarijná hladina bude zároveň signalizovaná zvukovou a svetelnou signalizáciou. Akumulačný objem ČS celkom je 1 500 l.

Na vetve "C" bude vysadených 10 kanalizačných prípojok na vetve "CA" 20 kusov. Splaškové vody z rodinných domov budú gravitačne odkanalizované do navrhovaných vetiev. Napojenie na stoky navrhovanej kanalizácie bude pomocou 45° odbočných tvaroviek 300/150. Prípojky budú

zrealizované z materiálu PP hladké, DN150. Budú končiť 1,0 m za hranicou pozemku, kde sa zaslepia a ukončenie sa vyznačí v teréne. Revízne kanalizačné šachty nie sú predmetom PD, projekcia a ich osadenie je vec majiteľov pozemkov v rámci riešenia ďalšej časti prípojky.

Rozšírenie verejnej splaškovej kanalizácie je verejnoprospešná stavba a po ukončení prác bude vlastnená i prevádzkovaná obcou Hrnčiarske Zalužany, rovnako ako v celej obci (prostredníctvom odborného zástupcu Karman s.r.o.).

MNOŽSTVO PRODUKOVANÝCH SPLAŠKOVÝCH VÔD je zhodné s potrebou vody (počítané v časti SO-300 Vodovod), teda:

Pre 1 RD:

DENNÁ PRIEMERNÁ PRODUKCIA SPLAŠKOV = 0,580 m^3/deň

MAXIMÁLNA DENNÁ PRODUKCIA SPLAŠKOV = 0,928 m^3/deň

MAXIMÁLNA HODINOVÁ PRODUKCIA SPLAŠKOV = 69,6 l/hod = 0,019 l/s

Pre IBV:

DENNÁ PRIEMERNÁ PRODUKCIA SPLAŠKOV = 17,4 m^3/deň

MAXIMÁLNA DENNÁ PRODUKCIA SPLAŠKOV = 27,84 m^3/deň

MAXIMÁLNA HODINOVÁ PRODUKCIA SPLAŠKOV = 12,088 m^3/h = 0,58 l/s ^ určujúci prietok pre dimenzovanie kanalizácie pre celú IBV

Predpokladaná ročná produkcia splaškových vôd je 6351 m^3/rok.

SO 500 ODVEDENIE VÔD Z POVRCHOVÉHO ODTOKU A SO 501 PRÍPOJKY DAŽĎOVEJ KANALIZÁCIE

Dažďové vody z komunikácií, striech a spevnených plôch na stavebných parcelách budú odvedené do uličných plastových dažďových vpustí a do cestného rigolu. Následne dažďovou kanalizáciou odvedené do 2 rôznych recipientov.

Na Cintorínskej ulici je v súčasnosti vybudovaný nespevnený, nezakrytý rigol, pričom v úrovni medzi RD č. 41 a č.78 prechádza do dažďovej kanalizácie. Tá prechádza obcou a ústi do potoku Suchá. Rigol v ulici sa vybuduje nanovo v jednotnej šírke a spevnený a v časti novej IBV v inej trase (bližšie ku novej komunikácii). Od úrovne pozemku zamýšľanej kompostárne rigol z betónových tvárnic prechádza do dažďovej kanalizácie DN300, PP, stoka "B" (pod navrhnutým chodníkom) a pripája sa na jestvujúcu spomínanú kanalizáciu medzi RD č.41 a 78. Komunikácia IBV na Cintorínskej ulici je navrhnutá z jednostranným spádom smerom k rigolu. Do popisovanej dažďovej vetvy "B" ústi 8 dažďových plastových vpustí.

V obytnej zóne sú vybudované dve ďalšie stoky- v novej asfaltovej komunikácii stoka"AA" a v prístupovej spevnenej komunikácii medzi pozemkami stoka "A" ústiaca do výustného objektu – existujúcej hydromelioračnej stavby – OP Hrnčiaske Zalužany, MO „A“, v správe Hydromeliorácie, š.p. Vetva "AA" odvádza vody z povrchového odtoku z komunikácií i zo spevnených plôch a striech parciel a ústí do vetvy "A". Tá odvádza vodu len zo spevnených plôch a striech parciel.

Dĺžky dažďovej kanalizácie DN300- vetva "A" - 427,0 m; vetva "AA" - 250,0 m; vetva "B" - 325,78 m; priepust v rigole 10,0 m, od vpustí DN 150 - 82,8 m; prípojky DN150- 165,0 m, spevnený bet. rigol 283,9 m.

Výustný objekt tvorí betónový blok čelom kopírujúci svah, v ktorom je ukončené kanalizačné potrubie DN300 i s koncovou klapkou DN300. Koncová klapka zabraňuje vstupu živočíchov do potrubia. Pod spodnou časťou betónového bloku výustného objektu sa povrch upraví kamennou rovnaninou - správca toku uvedie presné podmienky zaústenia.

Na vetvu "AA" je napojených 20 prípojok dažďovej kanalizácie, na vetvu "A" 10 prípojok. Dažďové vody z rodinných domov budú gravitačne odkanalizované do navrhovaných vetiev. Napojenie na

stoky navrhovanej kanalizácie bude pomocou 45° odbočných tvaroviek 300/150. Prípojky budú zrealizované z materiálu PP hladké, DN150. Budú končiť 1,0 m za hranicou pozemku, kde sa zaslepia a ukončenie sa vyznačí v teréne. Revízne kanalizačné šachty nie sú predmetom PD, projekcia a ich osadenie je vec majiteľov pozemkov v rámci riešenia ďalšej časti prípojky.
Dažďová voda bude prednostne využívaná na polievanie na pozemkoch RD. Vsakovanie sa však nepredpokladá a ponechávame možnosť napojenia sa RD na verejnú dažďovú kanalizáciu. IGP (Ing. Bachňák 06/2020) udáva ílovitú hlinu do cca 5,0 m pod UT, čo nie je priaznivé pre vsakovanie do podzemných vôd. Navyše HPV bola narazená 5-6 m pod UT, ale ustálená 0,45-0,75m pod UT- teda výrazne napätá. To diskvalifikuje umiestnenie prípadných vsakovacích objektov. V ďalších fázach projektu je treba vyhodnotiť aplikovateľnosť navrhovaných adaptačných opatrení podľa Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy – napr. minimalizáciou podielu nepriepustných povrchov a nevytváraním nových nepriepustných plôch v území sídla, zvyšovaním podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu zrážkových vôd.
VÝPOČTOVÝ PRIETOK vôd z povrchového odtoku pre rigol a vetvu "B". Obec Hrnčiarske Zalužany má výdatnosť 15-minútového prívalového dažďa 150 $l.ha^{-1}$. Periodicita návrhového dažďa (pre vidiecke plochy) je 1x za 1 rok.
Vozovky a chodníky 1906,8 m^2, plocha spevneného rigóla 589,0 m^2. Zelené plochy nie sú zvedené.
súčiniteľ odtoku ^ = 0,9
Q_{dd} = r x ^ x A
Q_{dd} = 0,015 x 0,9 x (1906,8 + 589,0)
Q_{dd} = 33,7 l/s
Dimenzia potrubia DN300 je postačujúca

VÝPOČTOVÝ PRIETOK vôd z povrchového odtoku pre vetvy "A" a "AA".
Vozovky a chodníky 4501,6 m^2, strechy a spevnené plochy 30x 255 m^2. Zelené plochy nie sú zvedené.
súčiniteľ odtoku ^ = 0,9
Q_{dd} = r x ^ x A
Q_{dd} = 0,015 x 0,9 x (4501,6 + 7650)
Q_{dd} = 164,0 l/s
Dimenzia potrubia DN300 je postačujúca
Tieto množstvá vody odvádza dažďová kanalizácia zo spádového územia do recipientov.
Predpokladané ročné množstvo vypúšťaných vôd z celej spádovej plochy 1906,8 + 589,0 + 4501,6 + 7650 = 14647,4 m^2.
Priemerný ročný úhrn zrážok pre danú oblasť podľa SHMÚ je 600 mm/m^2 (Klimatický atlas Slovenska, 2015).
Q_{365} = /0,9 x 14647,4 x 600/= 7 909 596 l
Q_{365} = 7 910 m^3/rok
Predpokladané ročné množstvo vypúšťaných vôd z celej spádovej oblasti do oboch potokov je približne 7910 m^3.

SO 600 ROZŠÍRENIE STL PLYNOVODU A SO 601 STL PRIPOJOVACIE PLYNOVODY

Základné údaje o plynovode:

Charakter stavby:	stavba líniová
Dopravované médium:	zemný plyn naftový
Max. pracovný pretlak:	max. 100 kPa

Materiál a dimenzia plynovodu: oceľ, DN80
Celková dĺžka plynovodu: 1800 m
Prepravované médium: zemný plyn naftový
Min. tlak na HUP po vybudovaní pripojovacích plynovodov pre budúce odberné miesta SPP požaduje 50 kPa. Novovybudovaný rozvod STL plynovodu bude darovaný SPP podľa podmienok v „Zmluve o podmienkach rozšírenia distribučnej siete."

CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Riešené územie sa nachádza na okraji obce Hrnčiarske Zalužany v predĺžení ulice Cintorínska. Nachádza sa v teplotnom pásme -13°C, podľa STN 06 0210. V súčasnosti sú tieto plochy nezastavané a parcely sú plánované s funkčným využitím ako plochy bývania - rodinné domy.
Pre navrhovanú zástavbu je navrhnutý STL rozvod plynu s prípojkami pre 30 parciel. Navrhovaná dimenzia STL plynovodu je D90, prípojok D32. Navrhované rozšírenie STL plynovodu pre navrhovanú obytnú zónu bude začínať napojením na jestvujúci STL plynovod DN80, materiál oceľ, na Cintorínskej ulici pri RD č. 41. Napojená vetva „1" bude v dimenzii D90, materiál HDPE. Touto vetvou je zásobovaná celá obytná zóna. V nej sa vybuduje zokruhovaná sieť. Na navrhovanom plynovode bude osadený len jeden uzávery a to v mieste napojenia sa na jestvujúci plynovod. Tento zabezpečí v prípade poruchy uzatvorenie rozvodu pre IBV pre možnosť opravy. Trasa plynovodu je vedená v chodníku alebo pri chodníku na okraji vozovky. Celková dĺžka rozvodov je 1065,1 m, prípojok 199,5 m. Spolu s potrubím bude vedený signalizačný vodič CE 4 mm2 a bude vyvedený do uličného poklopu uzáveru a na konci vetvy do poklopu osadeného len pre tento účel. Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení budú dodržané v zmysle zákona 656/2004 Z.z.. Po skončení montážnych prác musí byť pred uvedením do prevádzky vykonaná tlaková skúška. Po vykonaní prác sa urobí geodetické zameranie realizovaného plynovodu.

BILANCIA POTREBY PLYNU

Pre 30 rodinných domov s výbavou plynový kotol ATAG A244EC 6,8-23,3 kW (i príprava teplej vody) a varná doska je ročná potreba plynu pre zónu 22867 m^3/rok. Maximálny denný odber v zime 104,88 m^3, v lete 65,89 m^3; maximálny hodinový odber v zime 86,70 m^3, v lete 52,35 m^3; minimálny hodinový odber v lete i zime je 0,1 m^3.
Úplne presná potreba plynu hodinová a ročná bude stanovená po vypracovaní projektovej dokumentácie jednotlivých objektov. Vybudovaný plynovod sa odovzdá do správy SPP Distribúcia za podmienok určených v zmluve (nájom, dar).
Zásady celkového riešenia:
Líniová stavba STL plynovodov a prípojok je riešená podľa príslušných STN a vyhlášok:
STN 38 6413 - Plynovody a prípojky z ocele
STN 38 6415 - Plynovody a prípojky z polyetylénu
STN EN-12007 -1,2,3,4 Systémy zásobovania plynom
STN 73 6005 - Priestorová úprava vedení technického vybavenia
STN 73 3050 - Zemné práce
STN 01 3464 - Výkresy vonkajších plynovodov
Zákon č. 656/2004 Zb.
Vyhláška MPSVaR č. 508/2009.

STL pripojovacie plynovody sú navrhnuté pre všetkých 30 stavebných parciel. Ich presné umiestnenie bude určené pri výstavbe. Pripojovacie plynovody budú zrealizované z materiálu lPE SDR 11 D32x3. Na STL plynovod sa pripoja prípojkovou navrtávacou tvarovkou. Potrubie D32x3 bude ukončené prechodovým spojom a HUP GK DN25 na hranici pozemku. Uloženie potrubia

pripojovacieho plynovodu sa urobí vo výkope v pieskovom lôžku. Na potrubí bude pripevnený signalizačný vodič s min. prierezom 4 mm2 s izoláciou do zeme. Vo výške 400 mm od povrchu potrubia sa uloží výstražná fólia žltej farby mm. Dĺžka prípojok spolu je 199,5m.

SO 700 ROZŠÍRENIE VEREJNEJ NN ELEKTRICKEJ SIETE, SO 701 NEMERANÉ ELEKTRICKÉ PRÍVODY, SO 702 VEREJNÉ OSVETLENIE

ZÁKLADNÉ TECHNICKÉ ÚDAJE :

Elektrický systém: 3/PEN AC-50Hz 230/400V TN-C

OCHRANA PRED ZÁSAHOM ELEKTRICKÝM PRÚDOM PODĽA STN 33 2000-4-41:

- Ochranné opatrenie: Samočinné odpojenie napájania
- Požiadavky na základnú ochranu (ochrana pred priamym dotykom) A.1: Základná izolácia živých častí, A.2: Krytmi
- Požiadavky na ochranu pri poruche (ochrana pred nepriamym dotykom)

1.: Ochranné uzemnenie

2.:Samočinné odpojenie pri poruche v systémoch TN

TECHNICKÝ POPIS:

Na základe požiadavky investora bol vypracovaný predbežný návrh od spoločnosti SSD a.s. na úpravu a rozšírenie verejnej NN elektrickej sieti.

Z návrhu od spoločnosti SSD a.s. vyplýva:

1. Na existujúcej trafostanici sa vykoná výmena TR250 na 400kVA, výmena VN poistiek a prestavenie hlavného ističa.
2. Medzi úsekom A-B sa vykoná demontáž NN izolovaného vzdušného vedenia (kábel RETILENS 3x95 + 70mm2 d=80m).
3. Medzi úsekom B-C sa vykoná demontáž NN neizolovaného vzdušného vedenia (lano AlFe 35mm2 d = 275m).
4. Medzi úsekom A-B-C sa vykoná montáž NN izolovaného vzdušného vedenia s verejným osvetlením (kábel RETILENS 3x150 + 95mm2 + 2x16mm2 d = 350m).
5. Medzi úsekom B-C sa vykoná montáž NN izolovaného vzdušného vedenia s verejným osvetlením (kábel RETILENS 3x150 + 95mm2 + 2x16mm2 d = 280m.)
6. V bode B a C sa nainštalujú rozvádzače VRIS2 (rozpájacie a istiace skrine pre vonkajšie vedenie).
7. Medzi rekonštruovanými úsekmi A-B-C sa vykoná prehodenie a úprava 14ks existujúcich domových prípojok.
8. Pre predmetnú IBV s celkovým počtom 31 odberných miest spoločnosť SSD a.s. navrhlo rozšírenie verejnej sieti z novo nainštalovaného rozvádzača VRIS2 pomocou NN izolovaného zemného nemeraného elektrického vedenia (kábel AYKY- J 3x240 + 120mm2 d = 820m). Predmetný kábel bude slúžiť pre napojenie 9ks rozvádzačov PRIS (káblové rozpájacie a istiace skrine). Od rozvádzača VRIS2 (bod C) sa vedľa kábla po jeho celej dĺžke uloží aj optochránička d = 790m.

Návrh montáže nemeraných elektrických prívodov:

Pre všetky predmetné odberné miesta v IBV sa vybudujú nemerané elektrické prívody z ktorých sa napoja elektromerové rozvádzače REP a RVO (30xREP pre rodinné domy a 1xRVO pre verejné osvetlenie).

Každý nemeraný elektrický prívod sa prevedie z rozvádzačov PRIS (vid. výkres), káblom AYKY-J 4x25mm2 a bude ukončený v elektromerovom rozvádzači REP, RVO.
Elektromerové rozvádzače REP budú osadené do oplotenia na hranici každého predmetného pozemku IBV, na verejne prístupnom mieste.
Nemerané elektrické prívody budú uložené v zemi (v káblovej ryhe 35x80cm).
Prevedenie nemeraného elektrického prívodu musí byť v súlade s normou STN 33 33 20 (3/2002).
Istenie predmetných nemeraných káblov budú zabezpečené v rozvádzačoch PRIS.
Nemeraný el. prívod v zemi sa uloží do pieskového lôžka hrúbky 20cm a nad kábel 30cm treba uložiť výstražnú červenú fóliu v zmysle STN 33 2000-5-52. Káblová ryha sa zasype výkopovým materiálom.
Pri križovatkách a súbehoch el. zariadení v zemi a ostatnými inžinierskymi sieťami sa treba riadiť podľa normy STN 73 60 05 (Priestorová úprava vedení technického vybavenia) .
Návrh verejného osvetlenia
Na základe požiadavky investora bol pre IBV vypracovaný návrh verejného osvetlenia. Nové verejné osvetlenie pre IBV pozostáva z dvoch častí.
Prvá časť verejného osvetlenia (nová časť IBV).
Verejné osvetlenie pre novú časť IBV bude napojené z novozriadeného rozvádzača verejného osvetlenia RVO. Napojenie rozvádzača RVO bude prevedené z rozvádzača PRIS1 káblom AYKY-J 4x1 6mm2.
Rozvádzač RVO sa osadí vedľa rozvádzača PRIS1. Pre rozvádzač RVO treba vybudovať jedno odberné miesto (meranie bude v RVO). Z predmetného rozvádzača RVO bude napojených 15ks svietidiel (LED 55W, 4000K, 230V, 50Hz, IP66). Svietidlá budú osadené na uličných osvetľovacích stĺpoch 6m.

Druhá časť verejného osvetlenia (spojovacia cesta medzi novou a starou častou v obci).

Verejné osvetlenie pre spojovaciu cestu medzi novou a starou častou v obci bude napojené z novozriadenej poistkovej skrini HDS - SPP0. Napojenie poistkovej skrini HDS bude prevedené z existujúceho vzdušného verejného osvetlenia nad rozvádzačom VRIS2. Z predmetného rozvádzača RVO bude napojených 4ks svietidiel (LED 55W, 4000K, 230V, 50Hz, IP66). Svietidlá budú osadené na uličných osvetľovacích stĺpoch 6m. Elektrické prívody pre napojenie svietidiel verejného osvetlenia budú prevedené, NN podzemným vedením - káblom CYKY-J 3x6mm.

SO 800 PROTIPOŽIARNE ZABEZPEČENIE STAVBY

Navrhnuté je vybudovanie novej prejazdnej dvojpruhovej komunikácie, š. 6,5 a 7,0m, chodníka š. 2,0m a inžinierskych sietí. Vodovod je navrhovaný z rúr HDPE 110, v ulici sú navrhované 2 nové nadzemné hydranty a jeden podzemný hydrant ktorý slúži na odvzdušnenie. Vzdialenosť medzi novými nadzemnými hydrantmi je cca 371m-juh-západ a 333m sever-východ. Vzdialenosť najviac od stavby je 190m (RD01-26 HN RD01 - 184m, RD01-06 166m, RD07-11 HNRD 1 1 - 180m, RD11-28 HNRD11- 190m) v súlade s čl.4.2. STN 92 0400. Stavebná čiara rodinných domov je 8m od hranice pozemkov.

Zabezpečenie požiarnej ochrany
Podľa Vyhl.591/2005 Z.z. na územné a stavebné konanie: :
- Vhodnosť umiestnenia stavby od okolitej zástavby -požiarne nebezpečný priestor okolo rodinných domov : 0,36x10= 3,6m Vzdialenosť medzi rodinnými domami RD09-RD10 a RD11-

RD12 je 4,0m, medzi ostatnými RD je 10m. Skutočné odstupové vzdialenosti pre rodinné domy budú riešené v PD na stavebné povolenie jednotlivých rodinných domov podľa veľkosti požiarne otvorených plôch rodinných domov.
Osadenie objektov z hľadiska požiarnej ochrany vyhovuje.

- Určenie predbežného množstva vody na hasenie: Množstvo vody na hasenie :

- podľa Vyhl.č.699/2004 : príloha č.1, pol.1 - potrubie DN 80mm je požadovaných. Odber požiarnej vody bude z vodovodu D110mm, potrubie D90mm.

Zabezpečenie prístupu, komunikácii:

K objektom rodinných domov vedie navrhovaná prístupová komunikácia , ktorá je aj prístupovou komunikáciou pre hasičskú techniku v zmysle § 82 Vyhl.94/2004. Prístupová komunikácia musí mať trvale voľnú šírku 3m, a jej únosnosť na zaťaženie jednou nápravou vozidla musí byť najmenej 80kN, do trvale voľnej šírky sa nezapočítava parkovací pruh. Navrhovaná šírka dvojpruhovej komunikácie, š.6,5 a 7,0m. Nástupná plocha pre požiarnu techniku nemusí byť.

9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite (jej pozitíva a negatíva)

Umiestnenie navrhovanej činnosti v danej lokalite má nasledujúce výhody:

- vyriešené majetkovo-právne vzťahy (pozemky pre umiestnenie objektov navrhovanej činnosti sú prevažne vo vlastníctve navrhovateľa;
- pre potreby realizáciu navrhovanej činnosti je možné využiť existujúcu infraštruktúru v dotknutom území, možnosť pripojenia na jestvujúce inžinierske siete (napr. plynovod, vodovod, VN, kanalizácia,);
- možné dopravné pripojenie na existujúce miestne komunikácie (Cintorínska ulica);
- vhodné podmienky pre riešenie súvisiacej statickej dopravy (na vlastných pozemkoch pri rodinných domoch);
- pozemky pre umiestnenie navrhovanej činnosti sú mimo chránených území prírody a vôd; prijateľné umiestnenie vo vzťahu k ostatným existujúcim objektom, ktoré sa nachádzajú na území obce;
- realizáciou navrhovanej činnosti sa nespôsobí neúnosné dopravné zaťaženie dotknutého územia, závažne sa nezhorší hluková situácia ani emisná situácia v dotknutom území v porovnaní s existujúcim stavom;
- prijateľné vplyvy navrhovanej činnosti na všetky zložky životného prostredia.

10. Celkové náklady (orientačné)

Celkové náklady na realizáciu navrhovanej činnosti predstavujú cca 840 000 EUR.

11. Dotknutá obec

Obec Hrnčiarske Zalužany, Hrnčiarske Zalužany 90, 980 12

12. Dotknutý samosprávny kraj

Banskobystrický samosprávny kraj, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

13. Dotknuté orgány

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica

Okresný úrad Poltár, odbor starostlivosti o životné prostredie, Železničná 2, 987 01 Poltár
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci, Petőfiho 1, 984 38 Lučenec
Okresný úrad Poltár, odbor CO a KR, Železničná 2, 987 01 Poltár
Okresný úrad Lučenec, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie republiky 26, 984 36 Lučenec
Okresný úrad Lučenec, odbor pozemky a lesy, Námestie republiky 26, 984 36 Lučenec
Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Lučenci, Novomeského 3, 984 36 Lučenec

14. Povoľujúci orgán

Okresný úrad Poltár, odbor starostlivosti o životné prostredie
Obec Hrnčiarske Zalužany

15. Rezortný orgán

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Podľa príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov sa budú na realizáciu navrhovanej činnosti požadovať najmä tieto druhy povolenia:

- územné rozhodnutie podľa § 39 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;
- stavebné povolenie podľa § 66 a nasl. stavebného zákona;
- kolaudačné rozhodnutie podľa § 82 a nasl., stavebného zákona.

17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vzhľadom na charakter, rozsah a umiestnenie navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú jej závažné vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice. V rámci navrhovanej činnosti sa neumiestňujú také činnosti, ktoré by svojim vplyvom presahovali štátne hranice.
Navrhovaná činnosť nepatrí medzi činnosti podliehajúce povinne medzinárodnému posudzovaniu z hľadiska jej vplyvov na životné prostredie presahujúce štátne hranice podľa Dohovoru o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (Dohovor Espoo) a prílohy č. 13 k zákonu č. 24/2006 Z. z.

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti]

1.1 Reliéf a horninové prostredie

Sú charakterizované abiotickými zdrojmi (neživé zložky a prvky krajiny), ktoré tvoria pôvodnú a trvalú základňu ostatných krajinných štruktúr. Takéto krajinné prvky sú prevažne prírodnými zdrojmi a pre človeka tvoria cieľ využívania. Zároveň sú základňou na pretváranie a vytváranie nových prvkov v krajine. Tvoria ich horniny, georeliéf, pôdy, povrchové a podzemné vody a ovzdušie.

Riešené administratívne územie okresu Poltár z hľadiska geomorfologických pomerov patrí do alpsko-himalájskej sústavy, do podsústavy Karpaty, k provincii Západné Karpaty, subprovincii Vnútorné Západné Karpaty. Podrobnejšie geomorfologické členenie opisuje nasledujúca tabuľka.

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska	Karpaty	Západné Karpaty	Vnútorné Západné Karpaty	Slovenské rudohorie	Revúcka vrchovina	Cinobanské predhorie
					Stolické vrchy	Klenovské vrchy
						Málinské vrchy
					Veporské vrchy	Balocké vrchy
						Sihlianska planina
				Lučensko-košická zníženina	Juhoslovenská kotlina	Lučenecká kotlina
						Rimavská kotlina

Tabuľka č. 1.: Geomorfologické členenie riešeného územia
Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002

Geologické pomery

Okres Poltár sa vyznačuje pomerne pestrou geologickou stavbou. Podstatne plošné zastúpenie ma kryštalinikum veporika, ktoré je od neogénnej panvy (Juhoslovenkej kotliny) oddelené gemerikom.

Tektonika

Podľa tektonickej schémy slovenskej časti Západných Karpát (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa na
území okresu Poltár nachádzajú nasledovné tektonické štruktúry:

- kryštalinikum veporika,
- sedimentárny obal veporika,

- gemerikum,
- neogénne sedimentárne panvy.

Veporikum je zložené z kryštalinického podkladu a obalových sekvencií mladopaleozoického až mezozoického veku. Kryštalinikum veporika je tvorené predovšetkým viacerými často špecifickými varietami granitoidných hornín a kryštalickými bridlicami rôzneho stupňa premeny (migmatity, ruly, svory, fylity). V kryštaliniku veporika sú pomerne dobre zachované relikty hercýnskej tektonickej stavby. Geologická a tektonická stavba kryštalinika je značne komplikovaná. Spôsobuje to predovšetkým nezanedbateľný podiel hercýnskej tektoniky a jeho následné výrazné alpínske prepracovanie (*www.mineralykarpat.sk*). Veporikum v záujmovom území zastupuje Slovenské rudohorie, tvorené hlavne biotickými granodioritmy až tonalitmi.
Obalové sekvencie veporika (sedimentárny obal veporika) je možné rozdeliť na dva odlišné vývoje: obalová sekvencia južného veporika (federátska sekvencia) a obalová sekvencia severného veporika (sekvencia Veľkého Boku). V okrese Poltár je prítomná federátska sekvencia, ide o komplikovaný systém tektonických šupín. Nachádzajú sa v nej vrchnopaleozoické klastické horniny a nad nimi klasický sled triasových kremencov a verfénskych bridlíc a pokračujúci karbonátovou sedimentáciou. Jej integrálnou súčasťou sú však aj horniny vrchného karbónu a permu (revúcka skupina), ktoré sú však často tektonicky osamostatnené (*www.mineralykarpat.sk*).
Veporikum je v južnej časti Revúckej kotliny okresu Poltár prekryté severným gemerikom. Gemerikum ako najvrchnejšia tektonická superjednotka Centrálnych Západných Karpát, je tvorená prevažne paleozoickými, menej mezozoickými horninami, na ktoré sa viaže podstatná časť rudného bohatstva Slovenska (Mišík, 1976*).* Na rozdiel od tatrika a veporika je budované hlavne nízko metamorfovanými (premenenými) horninami prevažne staropaleozoického veku. Hercýnska metamorfóza v gemeriku nedosiahla tak výrazný stupeň premeny ako v tatriku a veporiku a miera premeny hornín (najnižší stupeň metamorfózy) postihla horniny gemerika aj v alpínskom období. Členenie je založené predovšetkým na kontrastnosti horninovej náplne a jej veku. Na základe nových poznatkov a z hľadiska odlišného charakteru obalových sekvencií bolo v poslednom období zaužívané rozdelenie gemerika na severné a južné gemerikum. Obalová sekvencia severného gemerika sa skladá z viacerých sedimentárnych súvrství, ktoré majú špecifický vývoj, postavenie a odlišujú sa aj svojím vekom (*www.mineralykarpat.sk*). V záujmovom území je severné gemerikum tvorené horninami ochtinskej skupiny karbónskeho veku, s hrádockým a lubenickým súvrstvím. Hrádocké súvrstvie zastupujú metamorfované siliciklastické turbidity (mietapieskovce, fylity, grafitické fylity) a lubenické súvrstvie magnezity.
Neogénne panvy vznikali v závere horotvorných procesov vytvárajúcich dnešný orogén Západných Karpát. Panvy a kotliny sú výraznými morfotektonickými štruktúrami Západných Karpát. Kotliny vytvárajú plošne menej rozsiahle a štruktúrne jednoduchšie sedimentárne akumulácie neogénu často zovreté medzi pohoriami. Do riešeného územia zasahuje Rimavská a Lučenecká kotlina. Tieto kotliny sú tvorené horninami pontského veku. Pont pozostáva z dvoch súvrství, zo sedimentárneho - poltárske súvrstvia a vulkanogénneho podrečiansko - bazaltovej formácii. Poltárske súvrstvie v severnej časti Lučenskej kotliny leží diskordantne na spodnomiocenných sedimentoch, alebo predterciérnych horninách. Jeho hrúbka kolíše a smerom na sever klesá. Na J a JV od Poltára hrúbka súvrstvia presahuje 5 0 m. V širšom okolí Maštinca hrúbka sedimentov poltárskeho súvrstvia kolíše od 13,08 - 30,05. Tvoria ho štrky, piesky, kaolinické íly, lignity.

Kvartérny pokryv je rozšírený na celej Juhoslovenskej kotline a v okolí vodných tokov. Sú to hlavne fluviálne sedimenty so piesčitých štrkov a štrkov v terasách bez pokryvu alebo s pokryvom spraší. Rozšírené sú aj proluviálne hlinité až piesčité štrky a úlomky hornín v nízkych náplavových kužeľoch bez pokryvu (vrchný
pleistocén).

Základné geochemické typy hornín

Na území okresu sú vyčlenené 4 základné geochemické typy hornín (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002):

- granitoidy,
- andezity a intermediárne subvulkanické intruzíva,
- ílovce, pieskovce,
- metapsamity, metapelity, prevažne kyslé metavulkanity a metavulkanoklastiká a intermediárne až bázické metavulkanity a metavulkanoklastiká s polohami slabo-metamorfovaných vápencov, dolomitov a magnezitov.

Inžiniersko-geologicka rajonizacia

Podľa členenia Slovenska z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002)
sa na území okresu Poltár vyskytujú 3 základné mapované rajóny:

Rajóny predkvarternych hornín:

- rajón vysokometamorfovaných hornín (Mv),
- rajón metamorfovaných hornín vcelku (Mk),
- rajón magmatických intruzívnych hornín (Ih),
- rajón pieskovcovo-zlepencových hornín (Sz),
- rajón flyšoidných hornín (Sf),
- rajón jemnozrnných sedimentov (Ni),
- rajón striedajúcich sa súdržných a nesúdržných sedimentov (Nk).

Rajóny kvartérnych sedimentov:

- rajón deluviálnych sedimentov (D),
- rajón údolných riečnych náplavov (F).

Kombinované rajóny:

- rajón sprašových sedimentov na riečnych terasách (Lt).

Geomorfologické pomery

Geomorfologické pomery okresu sú veľmi pestré, kde reliéf smerom od severu na juh prechádza z hornatinového (Stolické vrchy) cez vrchovinový (Revúcka vrchovina) k pahorkatinnému (Lučenecká kotlina).
Z hľadiska geomorfologických pomerov patrí územie okresu do alpsko-himalájskej sústavy, do podsústavy Karpaty, k provincii Západné Karpaty, subprovincii Vnútorné Západné Karpaty. Severnú a strednú časť okresu zaberajú pohoria Slovenského rudohoria s celkami Veporské vrchy, Stolické vrchy a Revúcka vrchovina. Južnú časť tvorí Lučensko-košická zníženina s celkom

Juhoslovenská kotlina, kde dominuje Lučenecká kotlina, len malou plochou v juhovýchodnej časti zasahuje Rimavská kotlina.

Slovenské rudohorie je plochou najrozľahlejšie pohorie Slovenska. Bolo pomenované podľa bohatých zásob nerastných surovín. Ma masívny, často plošinový reliéf, čo vyplýva z jeho semimasívnej štruktúry. Rieky a potoky v pohoriach vymyli erózne doliny. Od ostatných horských oblastí sa líši aj tým, že má len jednu vnútrohorskú kotlinu a vrchovinu, inak prevláda hornatinný reliéf s niekoľkými podhôľnymi enklávami, ktoré nevystupujú ani do výšky 1 500 m. n. m. Vnútorné členenie do celkov je podmienené skôr typologickou odlišnosťou jeho jednotlivých častí ako výraznými geomorfologickými hranicami. Na území okresu Poltár zasahuje celkami Veporské vrchy na severe, na ktoré smerom na juh nadväzujú Stolické vrchy. Stred okresu vypĺňa Revúcka vrchovina.

Veporské vrchy sú kryštalicko-druhohorného pôvodu. Na severe susedia s Nízkymi Tatrami, na západe s Poľanou, na juhu so Zvolenskou a Lučeneckou kotlinou a na východe so Stolickými vrchmi. Pre reliéf sú charakteristické široké horské chrbty, oddelené od seba hlbokými dolinami (tzv. vrcholová roveň). Z chrbtov vyčnievajú polohy tvrdších (voči zvetrávaniu odolnejších) hornín. Z hľadiska členitosti patrí reliéf patrí ku hornatinnému, z hľadiska nadmorských výšok patrí k nízkym až stredným vysočinám – prevážna časť pohoria dosahuje výšky 700 – 1 100 m n. m. V okrese Poltár zasahujú menšou plochou podcelkami Sihlianska planina a Balocké vrchy.

Stolické vrchy do okresu zasahujú svojou východnou časťou. Na severovýchode susedia s Nízkymi Tatrami, Volovskými vrchmi a Slovenským rajom, na severe s Muránskou planinou, na západe s Veporskými vrchmi a na juhu s Revúckou vrchovinou. Najvyšším vrchom je Stolica (hranica okresu Rožňava a Revúca - 1476 m). Stavba Stolických vrchov je výsledkom varínskeho, a najmä alpínskeho vývojového cyklu. Budujú ich varínske žuly, granitoidy, granodiority a paleozoické metamorfované komplexy hornín. Vzhľadom na litologické podmienky prevláda najmä na vysokých masívoch hladko modelovaný reliéf. Pôvodný povrch porušili diferencované tektonické pohyby a erózno-denudačné procesy. Masívy sa vyzdvihli do výšky pozdĺž zlomových línií, naproti tomu v tektonických brázdach, rozšírených činnosťou fluviálnej erózie, sa povrch podstatne znížil. Hornatinový až vrchovinový, hlboko až veľmi rezaný reliéf má amplitúdu 300 – 640 m. V Stolických vrchoch možno vyčleniť 4 odlišné krajinné podcelky – Stolicu, Tŕstie, Klenovské vrchy a Málinské vrchy. Na území okresu zasahujú posledné dva podcelky.

Revúcka vrchovina je horský celok na južnom okraji Slovenského rudohoria. Tvoria ju pomerne dlhé chrbty, ktoré oddeľujú doliny riek Ipeľ, Rimava, Blh, Muráň, Štítnik a Slaná. Hlavný hrebeň rozsiahlej Revúckej vrchoviny sa tiahne od juhozápadu smerom na severovýchod. V zložitej geologickej stavbe dominujú hlavne staré svory, ruly, fylity a granity. V niektorých častiach pohoria sa vyskytujú aj spodnotriasové kremence, vápence a neogénne andezitové tufy. V časti vrchoviny, ktorá je budovaná vápencovými horninami, vznikli bohaté krasové územia s množstvom jaskýň. Medzi najznámejšie jednoznačne patrí aj Ochtinská aragonitová jaskyňa (okres Rožňava).

Mimoriadne pestrý reliéf má prevažne vrchovinový charakter. V záujmovom území zasahuje podcelkom Cinobanské predhorie.

Juhoslovenská kotlina je úzke pretiahnuté územie okolo toku rieky Ipeľ, smerujúce od východu k západu. Povrch je členitý, pozdĺž toku Ipľa sa rozkladajú nížiny, nad nimi riečne terasy a ďalej pahorkatiny. Svojim podcelkom Lučenecká kotlina zaberá južnú časť okresu Poltár. Povrch územia je v Lučenskej kotline pahorkatinný. V geologickej stavbe Lučenskej kotliny prevažujú

neogénne jazerné íly, piesky a štrky. Na niektorých miestach sú pokryté štvrtohornými sprašami, sprašovými hlinami a riečnymi usadeninami.

Podľa mapy Erózno-denudačných typov reliéfu (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa na území okresu v severnej časti strieda hornatinový reliéf s reliéfom nekrasových planín. Strednú časť tvorí vrchovinový reliéf s reliéfom eróznych brázd (Revúcka vrchovina). V južnej časti územia ho dopĺňa reliéf kotlinových pahorkatín a reliéf rovín a nív.
Najnižší miesto okresu je hladina rieky Ipeľ pri výtoku z okresu neďaleko obce Kalinovo - 195 m n. m.. Najvyššiu kótu tvorí vrchol Drahová vo Veporských vrchoch na Sihlianskej planine – 1 117,9 m n. m.

Z hľadiska kvantifikovateľných morfometrických parametrov sú rozhodujúcimi pre problematiku sklonitosť a vertikálna členitosť reliéfu. Sklon georeliéfu v smere spádnice je kľúčovým morfometrickým parametrom určujúcim okamžitú intenzitu gravitačne podmienených geomorfologických procesov. Amplitúda georeliefu alebo vertikálna členitosť georeliéfu určuje maximálne množstvo potenciálnej gravitačnej energie, ktorá sa môže v určitej lokalite v súčasnosti využiť v geomorfologických procesoch.

Pôdne pomery

Pôda je zložka prírody, v ktorej sa stretáva vplyv živého a neživého a preto predstavuje významný analytický údaj rozhodujúci pre evaluácie ale aj propozície v rámci ekologického plánovania krajiny (Miklós, Bedrna, Hrnčiarová, Kozová, 1990).
Pôdne pomery vybraného územia možno hodnotiť pomocou viacerých fyzikálno – chemických charakteristík. Analýza pôdnych pomerov bola zameraná najmä na identifikáciu pôdnych typov až na úroveň pôdneho subtypu, pôdneho druhu – na základe zrnitosti, skeletnatosti a hĺbky pôdy.

Pôdny typ

Charakteristika pôdnych typov, ktoré sú základnou identifikačnou jednotkou morfogenetickej i agronomickej kategorizácie pôd, bola spracovaná podľa údajov z databázy BPEJ a lesných pôd SR. Kategorizácia a identifikácia pôdneho typu sa určuje na základe sledu diagnostických horizontov, prípadne variet horizontov (dominantných vizuálnych morfogenetických znakov). U niektorých typov sa určuje aj kombináciou diagnostického horizontu a pôdotvorného substrátu.
Na území okresu Poltár boli identifikované nasledujúce pôdne typy (Societas Pedologica Slovaca, 2014):

- Fluvizeme - pôdy s ochrickým A-horizontom z holocénnych fluviálnych sedimentov,
- Hnedozem - pôdy s luvickým B-horizontom pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- Kambizeme - pôdy s kambickým B-horizontom, pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- Litozem - veľmi plytké pôdy s hĺbkou len do 10 cm na alebo z pevných silikátových až karbonátových hornín, bez ďalších diagnostických horizontov, s výnimkou ochrického A-horizontu, alebo organického O-horizontu,
- Luvizeme - pôdy s eluviálnym luvickým E-horizontom a luvickým B-horizontom, pod ochrickým A- horizontom,

- Pararendziny - Pôdy s molickým, niekedy až ochrickým A-horizontom zo zvetralín spevne spevnených karbonátovo - silikátových hornín, so skeletnatosťou obvykle pod 30 %,
- Pseudogleje - pôdy s mramorovaným B-horizontom, bez vyvinutého luvického B-horizontu, pod
  ochrickým A-horizontom bez/alebo s eluviálnym hydromorfným E-horizontom,
- Rankre - pôdy s rôznym silikátovým A-horizontom zo skeletnatých zvetralín pevných a spevnených silikátových hornín.

Prevládajúcimi pôdnymi typmi na území okresu Poltár sú kambizeme a rankre. Vyskytujú sa v strednej a severnej časti - Slovenské rudohorie. Južne, v Lučenskej kotline sú zastúpené hlavne pôdy pseudogleje. Pozdĺž Ipľa a jeho prítokov sa ťahá pás nivných pôd fluvizemí.

Pôdny subtyp

Pri identifikácii sa určoval pôdny typ až na úroveň pôdneho subtypu, a teda išlo o kategorizáciu a identifikáciu podľa náznakov diagnostických horizontov a tých variet diagnostických horizontov, ktoré majú medzitypový
charakter (znaky).

V pôdnom pokryve okresu Poltár prevláda typ hnedých pôd - kambizem. Ide o veľmi heterogénny nevyrovnaný pôdny typ, so zastúpením viacerých subtypov. Najväčšie zastúpenie má kambizem modálna. Sú to stredné hlboké až hlboké pôdy s výskytom na svahoch do 12 ^{o}. Druhým plošne najrozšírenejším typom pôd sú rankre. Rankre radíme k iniciálnej skupine pôd. V podmienkach priaznivejšieho reliéfu s menším eróznym vplyvom sa rankre pri ďalšom vývoji menia na kambizeme, v podmienkach vysokohorskej klímy až na podzoly. Zo subtypov prevláda ranker modálny.

Pôdny druh (zrnitosť)

Charakteristika pôdnej zrnitosti a znej vyplývajúce rozdelenie pôdnych druhov je založené na identifikácii percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií jemnozeme, skeletu, a organických látok. Podrobnejšia klasifikácia pôd prihliada na charakter a veľkosť zrnitostných častíc, zastúpenie jednotlivých frakcií jemnozeme ako aj na obsah v nej zastúpených organických a minerálnych látok.

Pre model výpočtu stanovenia pôdnych druhov na základe obsahu zrnitostných frakcií bola ako podklad použitá Novákova klasifikácia zrnitosti zemín a z nej vyplývajúca schéma textúrneho trojuholníka. Hraničné hodnoty percentuálneho obsahu piesku, prachu a ílu pre jednotlivé pôdne druhy poskytli vstupné hodnoty na klasifikáciu
pôdnych typov do 12 kategórií (Malík a kol., 2007).

Hydrologické pomery a hydrogeologické pomery

Povrchové vody

Z hľadiska hydrogeografických charakteristík územie okresu Poltár patrí k úmoriu Čierneho mora, zbernej oblasti Dunaj, k povodiam riek Ipeľ a Slaná. Riečna sieť v okrese Poltár je

rozvetvená a pomerne hustá. Hydrologickou osou okresu je rieka Ipeľ s ľavostranným prítokom Suchá, na severovýchode rieka Rimavica.

Ipeľ je treťou najdlhšou riekou Slovenka. Ide o ľavostranný prítok Dunaja, ktorý pramení vo Veporských vrchoch naďaleko Lomu nad Rimavicou (okres Brezno) vo výške okolo 1 050 m n. m. Celková dĺžka rieky je 232,5 km, z toho 140 km tvorí hranicu s Maďarskom. Prietok vody je nestály, priemerný prietok v ústi je 21 m^3s^{-1}. V okrese Poltár tečie južným smerom. K jeho významným prítokom v záujmovom území patri rieka Suchá, Poltarica a Banský potok.

Suchá. Je to ľavostranný prítok Ipľa, má dĺžku 33 km a povodie s plochou 340,4 km². Pramení v Revúckej vrchovine v nadmorskej výške približne 570 m n. m. V okrese Poltár tečie južným smerom v juhovýchodnej časti okresu. Do rieky Ipeľ sa vlieva mimo záujmového územia.

Rimavica je významným pravostranným prítokom Rimavy v povodí Slanej. V okrese Poltár tečie juhovýchodným smerom v severovýchodnej časti. Pramení vo Veporských vrchoch neďaleko obce Lom nad Rimavicou (okres Brezno) v nadmorskej výške cca 1 020 m n. m., meria 31 km.

Z hydrologického hľadiska územie okresu patrí do oblasti povodia Dunaja. Veľká časť územia okresu spadá do čiastkového povodia Ipeľ (číslo hydrologického povodia 4-24), základného povodia Ipeľ pod Babsky a Krivánsky potok (číslo hydrologického poradia 4-24-01). Menšiu severovýchodnú časť radíme do čiastkového povodia Slaná (číslo hydrologického povodia 4-31), základného povodia Rimava a časť povodia Slanej od Rimavy po štátnu hranicu (číslo hydrologického poradia 4-31-03).

Nasledujúce údaje sme čerpali z Hydrologickej ročenky – povrchové vody 2015, vydanej SHMÚ v r. 2016. Hydrologické ročenky povrchových vôd predstavujú sumár údajov a informácii získaných monitorovaním kvantity povrchových vôd na slovenských tokoch za obdobie jedného kalendárneho roku.

Tabuľka č. 2. Priemerné ročné a extrémne prietoky vo vodomerných staniciach v okrese Poltár

Vodomer. stanica	Tok	Riečny km	Qm 2015 $m^3.s^{-1}$	Qmax 2015 $m^3.s^{-1}$	Qmax $m^3.s^{-1}$	Qmin 2015 $m^3.s^{-1}$	Qmin $m^3.s^{-1}$
Málinec nad VN	Ipeľ	197,60	*0,477*	*5,160*	*(1995 – 2014) 11,810*	*0,084*	*(1995 – 2014) 0,076*
Málinec	Smolná II	0,40	*0,065*	*0,408*	(1995 – 2014) *3,182*	*0,010*	(1995 – 2014) *0,000*
Málinec	Smolná I	0,40	*0,050*	*0,363*	(1995 – 2014) 3,968	*0,006*	(1995 – 2014) 0,003
Málinec pod VN	Ipeľ	193,50	*0,799*	*5,175*	(1995 – 2014) 14,340	*0,127*	(1995 – 2014) 0,085
Málinec	Nešpecifikované	0,40	*0,115*	*0,705*	(2002 – 2014) 7,150	*0,016*	(2002 – 2014) 0,007
Kalinovo	Ipeľ	171,60	*1,551*	*14,060*	(1971 – 2014) 62,500	*0,301*	(1971 – 2014) 0,016
Kokava n. Rimavicou	Rimavica	11,70	*0,877*	*13,810*	(1974 – 2014) 64,000	*0,155*	(1974 – 2014) 0,060

Zdroj: SHMÚ, 2016

Qm 2015 – priemerný ročný prietok v danom roku,
Qmax 2015 – najväčší kulminačný prietok v roku,

Qmax (1995 – 2014) - najväčší kulminačný prietok vyhodnotený v uvedenom období pozorovania,
Qmin 2015 – najmenší priemerný denný prietok v roku,
Qmin (1995 – 2014) - najmenší priemerný denný prietok vyhodnotený v uvedenom období

Väčšinu vodných tokov vo vymedzenom území môžeme zaradiť do vrchovinno – nížinnej oblasti s dažďovo – snehovým režimom odtoku. Najvyššie vodné stavy sú začiatkom jari v mesiacoch február, marec a apríl, najnižšie vodné stavy sú koncom leta a na začiatku jesene v mesiaci september.
Priemerný ročný špecifický odtok v časovom období 1931 – 1980 sa v okrese pohyboval v intervale od 3 do 15 $l.s^{-1}.km^{-2}$. S klesajúcou nadmorskou výškou klesá aj priemerná ročná hodnota špecifického odtoku.
Minimálny špecificky odtok 364 denný v časovom období rokov 1931 – 1980 sa pohyboval v intervale od 0,1 do 1,0 $l.s^{-1}.km^{-2}$ a maximálny špecificky odtok v intervale s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov v časovom období rokov 1931 – 1980 od 0,4 do 1,4 $l.s^{-1}.km^{-2}$ (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002).

Významné postavenie v rámci povrchových vôd má vodná nádrž Málinec nachádzajúca sa v katastri obce Málinec. Bola vybudovaná v rokoch 1989-1993 na rieke Ipeľ a slúži ako zásobáreň pitnej vody pre priľahlé okresy a takisto reguluje horný tok rieky Ipeľ. Plocha povodia nádrže je 82,3 km^2, výška hrádze 53 m a celkový objem nádrže je 26 620 mil. m^3. Voda, ktorá odteká z nádrže je efektívne využívaná v troch malých vodných elektrárňach. Popri svojej priamej vodohospodárskej funkcii plní aj esteticko – krajinársku a ekologickú funkciu. Je významným krajinotvorným prvkom okolitej prírody.
Na území okresu sa nachádza zopár malých vodných plôch, ktoré slúžia na chov rýb alebo na rekreačne účely. K významnejším patrí VN Uhorské a Petrovské rybníky.

Podzemné vody

Pri problematike podzemných vôd sa dokument RÚSES zaoberá iba tromi typmi podzemných vôd, a to vôd geotermálnych, minerálnych a banských.

Geotermálne vody sú prírodné podzemné vody, ktorých teplota po výstupe na zemský povrch je vyššia ako
priemerná ročná teplota vzduchu v danej lokalite.
Podľa Vodného plánu Slovenska (2009) bolo v SR vymedzených 26 útvarov podzemných geotermálnych vôd (geotermálnych štruktúr). Tieto oblasti sú zároveň perspektívnymi geotermálnymi oblasťami. Na území okresu Poltár bol vymedzený jeden útvar geotermálnych vôd (Tabuľka č. 1.11).

Minerálne vody. Zákon NR SR č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
rozlišuje minerálnu vodu na:

- minerálnu vodu,
- prírodnú liečivu vodu,
- prírodný liečivý zdroj,

- prírodnú minerálnu vodu,
- prírodný minerálny zdroj.

Nasledujúca tabuľka uvádza zoznam existujúcich minerálnych prameňov okresu Poltár (stav k r.1999).

Tabuľka č. 3: Minerálne pramene na území okresu Poltár

Názov	register	lokalita	typ
Stella	LC - 13	Kalinovo	studňa
Elena	LC - 14	Kalinovo	prameň
Šesťuhlový	LC - 16	Kalinovo	prameň
Kadlub pod Stellou	LC - 17	Kalinovo	prameň
Studňa pri JRD	LC - 18	Kalinovo	studňa
Hrabovský medokýš	LC - 21	Kalinovo - Hrabovo	prameň
Starý medokýš	LC - 22	Kalinovo - Hrabovo	prameň
Šťavica	LC - 31	Málinec	prameň
Šťavica	LC - 36	Nové Hony	studňa
Šťavica 1	LC - 39	Pinciná	studňa
Šťavica 2	LC - 39A	Pinciná	studňa
Vrt HPV - 14	LC - 68	Poltár	vrt
Ryhavka	LC - 69	Poltár	prameň
Šťavica pred domom J. Dananaja	LC - 70	Poltár	studňa
Ryhavka u Kurčíkov	LC - 71	Poltár	studňa
Nový Medokýš	LC - 76	Kalinovo - Hrabovo	prameň
U Kurčíkov	LC - 78	Poltár - Prievrana	prameň
Šťavica v obci	RS - 22	Hrnčiarske Zalužany	studňa
Prameň pri ihrisku	RS - 22A	Hrnčiarske Zalužany	studňa
Prameň v lese	RS - 23	Kokava nad Rimavicou	prameň
Šťavica	RS - 24	Kokava nad Rimavicou	prameň
Vrt B - 1	RS - 29	Maštinec	vrt
Vrt B - 2	RS - 30	Maštinec	vrt
Vrt B - 4	RS - 32	Maštinec	vrt
Vrt B - 6	RS - 34	Maštinec	vrt
Vrt B - 7	RS - 35	Maštinec	vrt
Šťavica	RS - 45	Sušany	studňa
Šťavica	RS - 57	Sušany	studňa
Kúpeľný prameň	RS - 65	Veľká Suchá - Hrnčiarska Ves	studňa
Šťavica pri ceste	RS - 67	Veľká Suchá - Hrnčiarska Ves	studňa
Prameň za kúpaliskom	RS - 74	Hrnčiarske Zalužany	prameň
Prameň v rigole	RS - 75	Veľká Suchá - Hrnčiarska Ves	prameň
Prameň pod dubom	RS - 80	Maštinec	prameň
Studňa	RS - 81	Maštinec	studňa
Nový prameň	RS - 81	Veľká Suchá	prameň

Zdroj: SAŽP (http://old.sazp.sk)

V čiastkovom povodí Ipľa boli vymedzené 4 útvary podzemných vôd. Z toho 1 útvar podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch, 2 útvary podzemných vôd v predkvartérnych horninách a 1 útvar podzemných vôd (geotermálne vody – geotermálne štruktúry).

V čiastkovom povodí Slanej je vymedzených 9 útvarov podzemných vôd. Z toho 2 útvary podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch, 6 útvarov podzemných vôd v predkvartérnych horninách a 1 útvar geotermálnych vôd.

Útvary podzemných vôd vyskytujúcich sa na území okresu Poltár dokumentuje nasledujúca Tabuľka.

Tab. č. 4 Podzemné vody na území okresu Poltár

Kód útvaru	Názov útvaru	Povodie	Dominantné zastúpenie kolektora	Priepustnosť
Útvary podzemných vôd v predkvartérnych sedimentoch				
SKP2003100P	Medzizrnové podzemné vody Lučeneckej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny	Ipeľ	sladkovodné íly, piesky, štrky s pyroklastikami, miestami pieskovce a zlepence	pórová
Útvary geotermálnych vôd				
SK300270PK	Lučenecká kotlina	Ipeľ	karbonáty	Puklinovo - krasová

Podľa mapy Hlavných hydrogeologických regiónov (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002), v ktorej je definovaný aj typ priepustnosti, územie okresu radíme k týmto hydrogeologickým regionom s príslušným typom priepustnosti:

- kryštalinikum Revúckej vrchoviny a Stolických vrchov v povodí Ipľa – puklinová,
- kryštalinikum Stolických vrchov a Revúckej vrchoviny v povodí Slaná – puklinová,
- neogén Lúčenskej kotliny – medzizrnová.

Klimatické pomery

Okres leží v južnej časti územia Slovenska, kde prevažuje kontinentálnejšie podnebie. Podľa Atlasu krajiny SR (2002) spadá celé územie do mierneho podnebného pásma – atlantico-kontinetálnej oblasti. Vzhľadom na členitosť územia je klíma okresu Poltár dosť rôznorodá. Veľká časť územia patrí do teplej klimatickej oblasti (T), vyššie časti Stolických a Veporských vrchoch do mierne teplej (M). Vrcholové časti Stolických a Veporských vrchoch patria do chladnej klimatickej oblasti (C) (Klimatická klasifikácia podľa Končeka, in Klimatický atlas Slovenska, 2015).

Tabuľka č. 5: Klimatická klasifikácia podľa Končeka na území okresu Poltár

Okrsok	Charakteristika okrsku	Klimatické charakteristiky
Teplá oblasť (T) - priemerne 50 a viac letných dní (LD) za rok (s denným maximom teploty vzduchu 25°C)		
T2	teplý, suchý, s miernou zimou	január > -3°C
T4	teplý, mierne suchý, s miernou zimou	január > -3°C
T5	teplý, mierne suchý, s chladnou zimou	január ≤ -3°C
T7	teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou	január ≤ -3°C
Mierne teplá oblasť (M) - priemerne menej ako 50 letných dní (LD) za rok (s denným maximom teploty vzduchu ≥25°C), júlový priemer teploty vzduchu ≥16°C		
M3	mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový	júl ≥16°C, LD < 50, okolo 500m n. m.
M6	mierne teplý, vlhký, vrchovinový	júl ≥16°C, LD < 50, prevažne nad 500 m n. m.

Chladná oblasť (C) - júlový priemer teploty vzduchu < 16°C , veľmi vlhká		
C1	mierne chladný	júl ≥12°C až < 16

Zdroj: Klimatický Atlas Slovenska, 2015

Charakteristika jednotlivých klimatických prvkov je spracovaná na základe priemerných dlhodobých údajov najbližších pozorovacích staníc SHMÚ pričom v charakteristike výskytu a režimu jednotlivých prvkov zohľadňujeme dôležité klimatotvorné faktory vplývajúce na priestorovú diferenciáciu klimatických prvkov na území okresu (výšková zonálnosť, orografická poloha a pod.).

Tabuľka č. 6: Meteorologické stanice na území okresu Poltár

Názov	Nadmorská výška (m n. m.)	Obec	Typ
Málinec	355,00	Malinec - priehrada	Klimatologická stanica
Málinec	280,00	Málinec	Zrážkomerná stanica
Krná	310,00	Krná	Zrážkomerná stanica
Kokava nad Rimavicou	328,00	Kokava nad Rimavicou	Zrážkomerná stanica
Cinobaňa	269,00	Cinobaňa	Zrážkomerná stanica
Poltár	245,00	Poltár	Zrážkomerná stanica
Kalinovo	218,00	Kalinovo	Zrážkomerná stanica
Kokava nad Rimavicou	325,00	Kokava nad Rimavicou	Fenologická stanica - lesná
Mládzovo	240,00	Mládzovo	Fenologická stanica - všeobecná

Zdroj: Databáza Klimatologických charakteristík SHMÚ

Teplotné pomery

Teplotné pomery okresu Poltár sú vyhodnotené na základe dlhodobých pozorovaní na meteorologickej stanici Boľkovce, nachádzajúcej sa mimo územia okresu Poltár. Táto stanica leží v okrese Lučenec, v blízkosti Boľkovského potoka v Lučeneckej kotline v nadmorskej výške približne 208 m n. m.

Tabuľka č. 7: Priemerné mesačné (ročné) teploty vzduchu (°C) za vegetačné obdobie 1961 – 2010 na meteorologickej stanici Boľkovce

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
-2,8	-0,4	4,2	10,1	14,9	17,9	19,8	19,0	14,7	9,2	3,7	-1,4	9,1

Upravil: J. Chovan (Zdroj: Klimatický atlas Slovenska, 2015)

Priemerná ročná teplota vzduchu v stanici Boľkovce (Tabuľka č. 1.14) je 9,1 °C. Počas vegetačného obdobia dosahuje maximálnu priemernu teplotu 19,8 °C v mesiaci júl. Najchladnejším je mesiac február, keď dlhodobo nameraná priemerná teplota dosahuje len -0,4 °C. Z priestorového hľadiska je rozloženie teplôt v okrese značne nerovnomerné. Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje v intervale od 4 až 10°C a úzko koreluje s nadmorskou výškou.

Zrážkové pomery

Priemerný úhrn zrážok sa pohybuje v intervale 550 až 900 mm. S pribúdajúcou nadmorskou výškou rastie aj úhrn zrážok a maximálne úhrny dosahujú zrážky v najvyššých častiach pohorí.

Množstvo a charakter zrážok sa v priebehu roka mení. Najväčšie úhrny zrážok sú v letných mesiacoch od mája do septembra. hlavne vo vysoko položených oblastiach územia dosahujú najvyššie hodnoty (Klimatický atlas Slovenska, 2015).

Snehové pomery

Trvanie snehovej pokrývky sa v najnižších polohách vyskytuje menej ako 30 dní, v najvyššie položených častiach okresu okolo 40 až 50 dní (Klimatický atlas Slovenska, 2015). Z tabuľky č. 8 môžeme pozorovať rozdelenie chodu zrážok počas roka, ktoré je relatívne rovnomerné s väčšími úhrnmi počas letného polroka, s maximom v júni. Priemerný ročný úhrn zrážok na jednotlivých staniciach sa pohybuje v rozmedzí 581 až 756 mm. Najchudobnejšie na zrážky sú zimné mesiace (január, február, marec), zatiaľ čo najviac zrážok sa vyskytuje v mesiacoch máj, jún a júl.

Tabuľka č. 8: Priemerné mesačné (ročné) úhrny zrážok a úhrny zrážok letného polroku v mm 1981 – 2010 na meteorologických staniciach v okrese Poltár

Stanica	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Málinec	35,5	34,8	39,5	53,1	84,1	82,0	78,9	60,5	56,5	51,5	59,2	48,4	684,0
Krná	35,8	35,5	38,8	51,8	83,8	80,4	72,4	62,4	52,3	41,8	57,5	51,0	663,5
Poltár	32,0	30,0	34,8	46,0	80,3	80,3	69,6	53,0	48,4	42,2	48,2	43,2	608,0
Cinobaňa	36,1	35,0	38,4	53,3	78,7	80,8	72,2	62,7	51,1	49,3	55,7	49,3	662,8
Kalinovo	30,4	26,7	29,2	45,3	71,1	72,7	69,8	56,4	47,9	41,5	49,1	41,4	581,6
Kokava nad Rimavicou	37,7	37,9	44,0	59,2	88,3	93,1	84,4	75,5	62,6	56,2	64,8	52,8	756,6

Upravil: J. Chovan (Zdroj: Klimatický atlas Slovenska, 2015)

Veterné pomery

Priemerná ročná rýchlosť vetra je najnižšia v južnej časti okresu a viaže sa na chránené časti Lučeneckej kotliny. Rýchlosti sa tu pohybujú od najnižších 2,7 po 3 $m.s^{-1}$. Priemerná rýchlosť vetra rastie s nadmorskou výškou a najväčšie rýchlosti dosahuje vietor v exponovaných polohách Stolických vrchov na severe okresu a to maximálne 4,5 $m.s^{-1}$.

Oblačnosť

Odhad množstva oblačnosti je ovplyvnený subjektívnymi schopnosťami pozorovateľa, určovanie tohto meteorologického prvku nevyžaduje prístrojové vybavenie, Oblačnosť sa v klimatológii pozoruje vizuálne v klimatických termínoch o 7:00, 14:00 a 21:00 h miestneho stredného slnečného času a vyjadruje sa číselne v desatinách pokrytia oblohy oblakmi (Klimatický atlas Slovenska, 2015),

Podľa mapy Priemerná ročná oblačnosť (1961 – 2010) radíme okres Poltár k územiam s oblačnosťou do 65 %. Priemerný ročný počet jasných dní (1961 – 2010) sa pohybuje v intervale 50 – 60 dní. Priemerný ročný počet zamračených dní (1961 – 2010) sa pohybuje v intervale 100 – 120 dní (Klimatický atlas Slovenska, 2015).

1.2 Biotické pomery

- Rastlinstvo

- Fytogeografické členenie územia

Z hľadiska fytogeografického členenia (Kolény, Barka, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky) patrí celé územie Slovenska do eurosibírskej podoblasti fytogeografickej ríše Holarctis, tvorenej jedinou, holarktickou oblasťou. Na našom území sa stretávajú dve provincie eurosibírskej podoblasti, z ktorých dominuje provincia stredoeurópska.

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1966, 1980) patrí skoro celé územie okresu Poltár do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*) obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpaticum*) s okresom Slovenské rudohorie. Malú časť na juhu okresu radíme k oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvodu pramatranskej xerotermnej flóry (*Matricum*) s okresom Ipeľsko-rimavská brázda. Fytogeografické členenie je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 9: Fytogeografické členenie okresu Poltár

Oblasť	Obvod	Okres
západokarpatska flóra (*Carpaticum occidentale*)	predkarpatska flóra (*Praecarpaticum*)	Slovenské rudohorie
panónska flóra (*Pannonicum*)	pramatranská xerotermná flóra (*Matricum*)	Ipeľsko-rimavská brázda

Zdroj: Atlas SSR, SAV, Slovensky úrad geodézie a kartografie, Bratislava 1980

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník,2002) radíme južnú časť okresu do dubovej zóny s horskou podzónou. V rámci tejto zóny severná časť patrí do kryštalicko-druhohornej oblasti s okresom Revúcka vrchovina a južná časť do sopečnej oblasti s okresom Juhoslovenská kotlina. Severná časť okresu Poltár spadá do bukovej zóny a kryštalicko-druhohornej oblasti. Južnú časť tejto zóny (oblasti) radíme do okresu Stolické vrchy, severnú časť do okresu Veporské vrchy.

Tabuľka č. 10: Fytogeograficko-vegetačné členenie v okrese Poltár

Zóna	Podzóna	Oblasť	Okres	Podokres	Obvod
buková	–	kryštalicko-druhohorná	Veporské vrchy	–	–
			Stolické vrchy	-	–
dubová	horská	kryštalicko-druhohorná	Revúcka vrchovina	Železnické predhorie	–
		sopečná	Juhoslovenská kotlina	Lučenecká kotlina	–

Zdroj: Plesník, P., 2002: Fytogeograficko-vegetačné členenie. In Atlas krajiny Slovenskej republiky

Potenciálna prirodzená vegetácia

Rekonštruovaná (potenciálna) prirodzená vegetácia predstavuje vegetáciu, ktorá by sa v území vyvinula, keby na krajinu nepôsobil svojou činnosťou človek. Charakteristiku rekonštruovanej prirodzenej vegetácie uvádzame podľa Geobotanickej mapy ČSSR (Michalko a kol., 1986). Jej prehľad pre okres Poltár je uvedený v tabuľke č. 11.

Tabuľka č. 11: Zastúpenie jednotlivých spoločenstiev v okrese Poltár

Typ spoločenstva	Plošné zastúpenie v %

Lužné lesy vŕbovo-topoľové (*Salicion albae, Salicion triandrae p.p.)*	0,08
Lužné lesy nížinné (*U - Ulmenion*)	5,26
Lužné lesy podhorské a horské (*A l - Alnenion glutinoso-incanae, Salicion triandrae p. p., Salicion eleagni)*	3,88
Lipovo-javorové lesy *(At - Tilio-Acerenion)*	0,24
Bukové a jedľové lesy kvetnaté *(F,A - Eu-Fagenion p.p. maj.)*	**16,61**
Bukové kvetnaté lesy podhorské *(Eu - Fagenion p.p. min.)*	**18,90**
Bukové kyslomilné lesy podhorské (*Luzulo-Fagionp.p. min.*)	0,32
Bukové kyslomilné lesy horské (*Luzulo-Fagionp.p. maj.*)	0,50
Dubové subxerotermofilné a borovicové xerofilné lesy (*Qs – Quercion pubescenti-petraeaep.p., Cytiso-Pinion*)	2,00
Dubovo-hrabové lesy karpatské *(C - Caricipilosae-Carpinenion betuli)*	**41,93**
Dubovo-cerové lesy (*Quercion petraeae-cerris s.l.)*	2,50
Dubové nátržnikové lesy *(Qp - Potentillo albae-Quercion)*	7,74
Dubové kyslomilné lesy (*Qa - Genistogermanicae-Querciondaleschampii*)	0,03

Zdroj: Michalko a kol., 1986, Geobotanická mapa ČSSR, SAV, Bratislava (Poznámka: zvýraznené sú hodnoty s najväčším percentuálnym zastúpením a tie sú aj opísané v texte)

Dubovo-hrabové lesy karpatské. Lesné porasty, vyskytujúce sa prevažne na alkalických, hlbokých pôdach, väčšinou typu hnedých pôd, menej na rendzinách, ilimerizovaných pôdach, hnedozemiach a čierniciach a to na rôznorodom geologickom podloží. V stromovom poschodí prevládajú dub zimný (*Quercus petraea*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), často sú zastúpené aj javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Z krov zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*). V bylinnom poschodí sú významné ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), reznačka hájna (*Dactylis polygama*), lipkavec Schultesov (*Galium schultesii*), taxóny z okruhu iskerník zlatožltý (*Ranunculus aurícomus agg*), hviezdica veľkokvetá (*Stellaria holostea*) a i.

Bukové kvetnaté lesy podhorské. Mezotrofné lesné spoločenstvá s prevahou buka lesného (*Fagus sylvatica*) v nižších polohách, prevažne na nevápencovom podloží. V stromovom poschodí sú primiešané hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), lipa malolistá (*Tilia cordata*). Charakteristické je chýbajúce alebo slabo vyvinuté krovinné poschodie. V bylinnom poschodí sa v týchto porastoch vyskytujú lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), mednička jednokvetá (*Melica uniflora*), srnovník purpurový (*Prenanthes purpurea*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*) a i.

Bukové a jedľové lesy kvetnaté. Spoločenstvo zahŕňa klimaxové eutrofné bukové a zmiešané jedľovo-bukové lesy na hornej hranici podhorského stupňa a v horskom stupni na všetkých geologických podložiach s hlbokými vlhkými pôdami a s bohatým viacvrstvovým podrastom. Stálou prímesou buka lesného (*Fagus sylvatica*) a jedle bielej (*Abies alba*) býva javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), brest horský (*Ulmus glabra*), lipa malolistá, zriedkavo smrek obyčajný (*Picea abies*) a hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Krovinné poschodie nebýva v kvetnatých bučinách nápadne vyvinuté, vyskytujú sa najmä baza čierna (*Sambucus nigra*), baza červená (*Sambucus racemosa*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*) a egreš obyčajný (*Grossularia uva-crispa*). Dominantami bylinnej časti bývajú marinka voňavá (*Galiumo doratum*), hluchavka žltá (*Galeobdolon luteum*), pakost smradľavý (*Geranium odoratum*), kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), ostružina srstnatá

(*Rubus hirtus*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*) a veronika horská (*Veronica montana*), na skeletovejších pôdach bažanka trváca (*Mercurialis perennis*), na ťažších a vlhších pôdach netýkavka nedotklivá (*Impatiens noli-tangere*), deväťsil biely (*Petasites albus*) a kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*) a i.

Reálna vegetácia

Aktuálna nelesná vegetácia

Ako nelesné biotopy môžeme označiť také, na ktorých sa nenachádza zapojený porast drevín, sú teda bezlesé. Z hľadiska ich vzniku a aj vývoja ich môžeme rozdeliť na dva typy. Prvým sú prirodzené nelesné biotopy. Sú to také, ktorých vznik a existencia nie je podmienená ľudskými aktivitami. V stredoeurópskej krajine boli v rôznej miere zastúpené už pred príchodom človeka. V porovnaní s lesnými biotopmi boli rozšírené v omnoho menšej miere. V prírodných podmienkach územia okresu Poltár prirodzene bezlesé lokality prakticky neexistujú.

Druhým typom sú sekundárne, poloprirodzené nelesné biotopy. Tie sú v dnešnej krajine zastúpené nepomerne väčšou mierou a predstavujú ich v prvom rade kosné lúky a pasienky. Stáročným využívaním tradičným obhospodarovaním týchto plôch sa tu vyvinula typická vegetácia s veľkým bohatstvom rastlinných druhov. Na tieto biotopy je svojim výskytom viazané veľké množstvo rastlín, významné je zastúpenie druhov čeľade *Orchidaceae.* Najväčšie plošné rozšírenie tieto biotopy zaznamenali už počas stredoveku až do druhej polovice 18. storočia, kedy došlo k veľkoplošnému odlesneniu krajiny za účelom získania pasienkov, lúk ale aj ornej pôdy. Po priemyselnej revolúcii začal nielen plošný úbytok nelesných poloprirodzených biotopov, ale najmä v druhej polovici uplynulého storočia došlo i k ich kvalitatívnym zmenám. V porovnaní so severnejšími oblasťami Slovenska, kde došlo k plošne rozsiahlej rekultivácii a intenzifikácii lúk, v nížinách a poľnohospodársky vhodných oblastiach boli prakticky všetky premenené na polia. Malé zvyšky, zväčša na poľnohospodársky nevyužiteľných pôdach prípadne inak nevyhovujúcich ako vzdialenosť od obcí alebo príliš strmé svahy ostali opustené a postupne tu dochádza k strate ich pôvodne vysokej biodiverzity. Ak neboli tieto miesta hneď zalesnené, nelesné biotopy v takomto prípade zanikli procesom sekundárnej sukcesie – postupnou expanziou tráv a následne zarastaním drevinami.

Medzi nelesné biotopy podľa katalógu biotopov (Stanová, Valachovič 2002) zaraďujeme aj vodné biotopy (rieky, vodné plochy a ich brehy), ktoré najmä v prípadoch brehových porastov riek tvoria prechod medzi lesnými a nelesnými biotopmi.

Významným zásahom, ktorý v minulosti postihol prevažnú časť okresu boli veľkoplošné meliorácie a rekultivácie, pri ktorých došlo k významnej zmene krajinného rázu. V ich dôsledku boli prírodné a poloprírodné biotopy premenené na poľnohospodárske kultúry a vznikli rozsiahle pôdne bloky využívané ako polia. V nelesnej vegetácii dominujú poľnohospodársky využívané plochy, predovšetkým samotná obrábaná pôda. Najmä na juhu územia okresu, ale aj prakticky vo všetkých poľnohospodársky intenzívne využívaných častiach vrátane vyššie položených dolín ostalo len veľmi málo pôvodných lúčnych porastov. V súčasnosti ostali zachované plochy poloprírodnej nelesnej vegetácie v okrese Poltár rozmiestnené nerovnomerne, ostrovčekovito o čosi viac do severnej, hornatejšej časti územia.

Viac či menej zachované zvyšky zväčšajsekundárnej nelesnej vegetácie v území okresu Poltár tvorí niekoľko

biotopov.
Prirodzené skalné biotopy, nie sú v okrese Poltár, na rozdiel od susedného okresu Rimavská Sobota, prakticky vôbec zastúpené. V opustených kameňolomoch na viacerých miestach v okrese nachádzame biotop Sekundárne a sutinové biotopy. Veľmi vzácne sú teplo a suchomilné biotopy, ktoré sa v záujmovom území zachovali len okrajovo. V okolí Hrnčiarskej Vsi je to biotop Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte a veľmi vzácne ak biotop Sukcesné porasty borievky obyčajnej.
Z lúčnych biotopov na viacerých miestach v okrese Poltár nachádzame v súčasnosti v rámci Slovenska zriedkavejší biotop národného významu Psiarkové aluviálne lúky (alúvium Rimavice, v okolí Brezničky, Kalinova, veľmi vzácne aj v alúviu Ipľa). Zo vzácnych a ohrozených druhov v tomto biotope nachádzame *Fritillaria meleagris*. Mimoriadne vzácne, už len bodovo sa okrese vyskytujú lokality vlhkých lúk biotopu európskeho významu Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, hojnejšie biotopu národného významu Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí. Ich zvyšky nachádzame zväčša na miestach, ktoré sa napriek rozsiahlym meliorániám v minulosti nepodarilo celkom odvodniť a neboli vhodné na intenzívne poľnohospodárske využitie. V súčasnosti často vďaka absencii akéhokoľvek manažmentu resp. využívania v mnohých prípadoch postupne degradujú. Miestami sa nachádzajú zvyšky lokalít biotopu Vegetácia vysokých ostríc. Prevažne vo vyšších polohách severnej časti okresu sa miestami dosiaľ zachovali miesta s biotopom európskeho významu Nížinné a podhorské kosné lúky a biotopom národného významu Mezofilné pasienky a spásané lúky.
Lužné lesy a vodné spoločenstvá na území okresu boli viazané najmä na vodné toky, dnes prakticky neexistujú.
Z vodných biotopov sa v okrese na viacerých miestach nachádza sekundárny biotop Mezo- až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a plávajúco a/alebo ponorenou vegetáciou. Takisto len veľmi vzácne nachádzame brehové porasty, napríklad biotopu európskeho významu Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidention* p.p. Do brehových porastov všetkých tokov najmä v nižších polohách v súčasnosti masovo prenikajú inváznе druhy, napr. *Impatiens glandulifera, Fallopia japonica, Aster lanceolatus* a *Solidago gigantea*. V mnohých prípadoch tvoria dominantnú časť vegetácie.
V území okresu dnes už existujú iba veľmi malé ostatky lokalít v rámci Slovenska vzácnych a veľmi ohrozených rašelinných a prameniskových biotopov. Iba v okolí Hrnčiarskej Vsi (lokalita Vápno) nachádzame zvyšky degradovanej slatinnej vegetácie s výskytom regionálne veľmi vzácneho druhu *Epipactis palustris*. Zvyšky slatinnej vegetácie sú i v CHA Jasenina, tu s výskytom *Drosera rotundifolia*.
V území okresu na viacerých miestach nachádzame ovocné sady a vinohrady. Častou zložkou sprievodnej zelene komunikácií najmä nižších tried v okrese sú stromoradia z ovocných drevín. Zastúpené sú i stromoradia z iných druhov alebo porasty krov zarastajúce nekosené plochy pri cestách. V poľnohospodárskej krajine sú miestami zastúpené malé skupiny alebo solitérne dreviny, ktoré tu môžu plniť dôležitú ekologickú funkciu. Častejšie sú líniové porasty drevín a krovín.
Na opustených plochách, zboreniskách a skládkach odpadov, ale často aj na okrajoch poľných ciest, poľných hnojiskách a na v dôsledku hospodárskych aktivít narušených alebo eutrofizovaných plochách sa šíri ruderálna vegetácia a inváznе neofyty. Časté sú napr. *Artemisia*

vulgaris, Cirsium arvense, Chaerophyllum aromaticum, Phragmites australis, Tanacetum vulgare, Urtica dioica, Aster lanceolatus, Solidago gigantea, Fallopia japonica a i.
V nasledujúcom texte je stručné zhodnotenie zachovalosti jednotlivých typov nelesných biotopov, ich druhová rozmanitosť a výskyt chránených a ohrozených druhov. Biotopy sú zoradené podľa Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič 2002).

Skaly a pionierske porasty
Sekundárne sutinové a skalné biotopy (Sk7) – biotop viazaný na sekundárne stanovištia, najmä opustené lomy alebo haldy po banskej činnosti, najmä na vápencoch a dolomitoch, zriedkavejšie aj melafýrov. Vegetácia je otvorená, štruktúrne jednoduchá s prevahou sukulentov. Často sú prítomné aj ruderálne druhy. V riešenom území biotop nachádzame roztrúsene, v opustených, zarastajúcich kameňolomoch.

Vodné biotopy
Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried *Littorelletea uniflorae* a/alebo *Isoëto-Nanojuncetea* (Vo1 – 3130) – Veľmi vzácny biotop, ktorý predstavuje štruktúrne a druhovo veľmi chudobné rastlinné spoločenstvá plytkých, stojatých alebo mierne tečúcich vôd. Predpokladom vzniku porastov je striedanie litorálnej a limóznej ekofázy pri poklese vodnej hladiny. V okrese Poltár je biotop vzácny, je udávaný zo sekundárnych stanovišť, z obnažovaných brehov v rybníku Uhroské, pravdepodobne sa vyskytuje aj inde, napr. na obnažovaných brehoch vodnej nádrže Málinec.
Mezo- až eutrofné poloprirodzené a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a plávajúco a/alebo ponorenou vegetáciou (Vo6) – biotop obsadzuje vodné nádrže antropogénneho pôvodu, intenzívne obhospodarované rybníky, nádrže alebo zaplavené materiálové jamy, pieskovne a štrkoviská. Z cievnatých rastlín sú najčastejšie zastúpené formácie ponorených rastlín a na hladine plávajúce porasty druhov rodu *Lemna*. V okrese Poltár ho nachádzame v niektorých umelých nádržiach.
Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou (Vo8) – biotop tvoria bylinné spoločenstvá trvaliek a dvojročných, prevažne obojživelných druhov rastlín. Počas klíčenia je v prvých fázach vegetácia zaplavená, neskôr hladina voda poklesne. Biotop nachádzame v mŕtvych ramenách, terénnych depresiách, ale aj v sekundárnych stanovištiach, ako sú v lete vypúšťané rybníky alebo kanále. Na biotop nie je viazaný výskyt vzácnych druhov, zo zaujímavejších je častý výskyt *Butomus umbellatus* alebo *Sagittaria sagittifolia*. V okrese Poltár sa vyskytuje vzácne roztrúsene, najmä v nižšie položených častiach okresu.
Ruderalizované porasty v zamokrených depresiách na poliach a na obnažených dnách rybníkov (Vo9) – biotop tvoria spoločenstvá výlučne antropogénnych stanovíšť, ako sú okraje obrábaných polí a depresie uprostred poľnohospodárskych kultúr. Pôdy sú hlinitoílovité až ílovité, ťažké a nepriepustné, bohaté na dusík a periodicky podmáčané. V lete vplyvom rýchleho výparu vody môžu byť mierne zasolené. Vegetácia patrí do
zväzu *Nanocyperion flavescentis* a vyskytuje sa tu viacero vzácnejších druhov rastlín. V území okresu Poltár sa biotop nachádza zriedakvo, najmä v južnej časti. Vyskytujú sa v ňom vzácnejšie druhy napr. v okolí Poltára
Lythrum hyssopifolia.
Nelesné brehové porasty

Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidention* p.p. (Br5 – 3270) – biotop európskeho významu tvoria rastlinné spoločenstvá jednoročných rastlín na stanovištiach so zvýšeným obsahom živín. Optimum vývoja je v neskorom lete. Vegetácia sa vyvíja na obnažených bahnitých aj piesočnatých brehoch tečúcich vôd, pričom v závislosti od dĺžky obnaženia brehov sa nemusia vytvoriť každoročne. Vegetačný kryt je charakterizovaný dominanciou druhov náročných na živiny, najmä čeľade *Chenopodiaceae*, rodu *Persicaria* a viacerých druhov tráv. V území okresu Poltár je výskyt biotopu udávaný z brehov Rimavice medzi obcami Kokava nad Rimavicou a Lehota nad Rimavicou. Tento typ vegetácie nachádzame aj na periodicky obnažovaných brehoch vodnej nádrže Málinec.

Brehové porasty deväťsilov (Br6 – 6430) – biotop predstavujú príbrežné spoločenstvá s dominanciou deväťsilov (*Petasites hybridus, P. kablikianus*), často sa vyskytuje aj štiav alpínsky (*Rumex alpinus*), tvoriace husté, zapojené porasty. Vyskytujú sa jednak na prirodzených ale aj poloprirodzených až ruderalizovaných stanovištiach v horských oblastiach. Okrem brehov vodných tokov biotop zriedkavejšie nachádzame aj na prameniskách a na zamokrených, nivných lúkach či v úzkych pásoch v priekopách popri cestách. Na území okresu Poltár ide o zriedkavejší biotop vyskytujúci sa popri neregulovaných vodných tokoch v hornatejších územiach severnej časti okresu.

Bylinné brehové porasty tečúcich vôd (Br8) – biotop je tvorený spoločenstvami s monodominanciou tráv rodov *Glyceria*, *Leersia* a *Catabrosa*. Sprievodné druhy sú prevažne hygrofyty s plazivými a zakoreňujúcimi podzemkami. Porasty vyžadujú trvalo zamokrené stanovištia na hlinitých aj piesčitých pôdach s obsahom organických častíc. Predpokladom vývoja je preplavovanie substrátu a stály prísun živín. Často sú kontakte s vegetáciou biotopu Vo8. V okrese Poltár nie príliš, len pomiestne rozšírený biotop.

Krovinové a kríčkové biotopy

Sukcesné štádiá s borievkou obyčajnou (Kr3) - biotop je viazaný na mezofilné stanovištia na kyslom podloží silikátov alebo na flyši. Vzniká na chudobných, extenzívnych, psicových pasienkoch a druhové zloženie sa mení od stupňa zarastania borievkou. V minulosti bol tento biotop zrejme viac rozšírený, v súčasnosti iba veľmi ojedinele v okolí Hrnčiarskej Vsi.

Trnkové a lieskové kroviny (Kr7) - vzhľad biotopu charakterizujú dominantné kroviny a v bylinnom podraste sú zastúpené mezofilné, polotieňomilné až nitrofilné druhy. Vyvíja sa najčastejšie na svahoch, porasty sú podkladu je indiferentné. Často indikuje opustené pasienky a v takýchto prípadoch ide o relatívne krátkoveký biotop, pretože kry liesok a trniek sú následne prerastené vyššími drevinami a sukcesia smeruje k lesu. V okrese Poltár biotop nachádzame biotop miestami vyvinutý najmä v severnej časti okresu, v podhorí. V mnohých prípadoch ide o sukcesne zarastajúce opustené kosné lúky alebo pasienky.

Vŕbové kroviny stojatých vôd (Kr8) – biotop národného významu tvoria uzavreté porasty krovitých vŕb bochníkovitého tvaru (*Salix cinerea*, *Salix aurita*), ktoré dorastajú do výšky 2 – 5 (7) m. Významným ekologickým faktorom je stagnujúca voda. Ak v porastoch nestagnuje, vyskytujú sa v podraste hygrofilné až mezické druhy. Druhové zloženie závisí od vlhkostných a pôdnych pomerov, na základe ktorých vznikajú kroviny s odlišným podrastom, časté sú vysoké ostrice. V biotope sa až na výnimky nevyskytujú žiadne vzácne a ohrozené druhy rastlín. V okrese Poltár nachádzame biotop veľmi vzácne napríklad v okolí Brezničky.

Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek (Kr9) – tento typ biotopu je tvorený uzavretými alebo aj rozvoľnenými porastmi 2 – 5 m vysokých krovín, predovšetkým vŕb. Na mladých riečnych usadeninách lemujú brehy vodných tokov, ojedinele aj brehy vodných nádrží. Bylinný podrast je v prípade uzavretých porastov vyvinutý iba slabo, naopak, v rozvoľnenejších porastoch je relatívne druhovo bohaté. Porasty sú výrazne podmáčané pod vplyvom prúdiacej vody, v jarných mesiacoch zaplavované. Vplyvom regulácie riek nie je tento biotop v rámci Slovenska príliš rozšírený, v okrese Poltár a vyskytuje vzácne, doložený je napríklad z Alúvia Rimavice pod Kokavou nad Rimavicou.

Teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty

Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (Tr1 – 6210) - Biotop sa v niektorých oblastiach Slovenska vyskytoval aj prirodzene, ide teda čiastočne o prirodzené nelesné spoločenstvá, častejšie ale ide o sekundárne spoločenstvá vzniknuté vyklčovaním a vypálením pôvodných lesov a udržiavaný predovšetkým pastvou. V tomto biotope sa rozlišuje viacero typov, ktoré sa odlišujú geologickým podložím a spôsobom využívania. Ide o travinno-bylinné spoločenstvá s dominanciou teplomilných druhov tráv, ostríc a bylín. Typický je v jarných mesiacoch výskyt viacerých efemérnych jarných terofytov. Biotop je v podmienkach okresu Poltár veľmi vzácny, len bodovo v okolí Hrnčiarskej Vsi.

Teplomilné lemy (Tr6) – porasty tohto biotopu národného významu preferujú polotienisté, ale výhrevné miesta na svahoch najčastejšie s južnou expozíciou. Vyskytujú sa na vápencoch, dolomitoch, bázických vyvrelinách a najčastejšie na sprašiach. Vznikli po čiastočnom odlesnení, vyskytujú sa na ekotónových stanovištiach okrajov teplomilných dubín, na lesných svetlinách a lemujú komplexy krovín na lúkach a pasienkoch v kontakte s lesom. Tvoria mozaiku s travinno-bylinnými porastami, viaceré druhy prenikajú aj hlbšie smerom do lesných porastov. V okrese Poltár je tento biotop veľmi vzácny, nájsť ho môžeme v južnej časti okresu, napríklad v okolí obce Sušany.

Lúky a pasienky

Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1 – 6510) – biotop európskeho významu predstavujú jedno až dvojkosné, často prihnojované hospodárske lúky s dominanciou vysokosteblových, hospodársky zaujímavých druhov tráv a širokolistých bylín. Biotop sa vyskytuje v širokom spektre ekologických podmienok, od vlhších a chladnejších až po suchšie a teplejšie, čo je dané nadmorskou výškou a aj oblasťou Slovenska, v ktorej sa nachádza. S týmto súvisí aj pomerne značná variabilita druhovo bohatej vegetácie, ktorú navyše ovplyvňuje aj spôsob hospodárenia. Biotop sa vyskytuje na slabo kyslých až neutrálnych, stredne hlbokých až hlbokých pôdach s vysokým obsahom živín od nížin až do horského stupňa. Zachované kosené lúky majú vysokú biodiverzitu s vysokým počtom vzácnych a chránených rastlinných druhov, nezriedka sa vo veľmi početných populáciách vyskytujú viaceré druhy čeľade vstavačovitých. Ešte pred niekoľkými desaťročiami išlo o najrozšírenejší sekundárny nelesný biotop európskeho významu na území Slovenska. V druhej polovici 20-teho storočia boli rozsiahle plochy, najmä v poľnohospodársky využívaných oblastiach, ale aj v podhorí intenzifikované a nedajú sa preto dnes zaradiť do tohto biotopu. Toto sa v plnej miere týka aj územia okresu Poltár. Ak neboli lúky premenené na poľnohospodársku pôdu, ostali opustené a dnes sú zarastené náletovými drevinami a expanzívnymi a inváznymi druhmi rastlín. V súčasnosti sa nachádza už len roztrúsene, viac v severnej časti okresu, napríklad vo vyšších polohách, napríklad v území medzi Málincom až Kokavou nad Rimavicou.

Mezofilné pasienky a spásané lúky (Lk3) - v rámci značnej variability závisiacej od ekologických podmienok v tomto biotope národného významu rozoznávame niekoľko typov. Intenzívne spásané, často oplôtkovým spôsobom, krátkosteblové pasienky na hlbších pôdach dobre zásobených živinami na nerekultivovaných plochách. Extenzívne, nízkosteblové kvetnaté pasienky. Obidva typy sa vyskytujú od (nížin) pahorkatín do horského stupňa, v druhom prípade sú pred pasením raz kosené. V súčasnosti sa tento biotop v okrese Poltár skôr zriedkavý, mnohé pasienky boli opustené. Ak sa pasie, zväčša na rekultivovaných a intenzifikovaných pasienkoch.

Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (Lk5 – 6430) – biotop európskeho významu tvoria vysokobylinné lúky s prevahou širokolistých bylín na celoročne vlhkých až mokrých stanovištiach v alúviách vodných tokov a v terénnych depresiách. V jarných mesiacoch môžu byť krátkodobo zaplavované. Druhové zloženie je veľmi variabilné a závisí od ekologických podmienok na konkrétnom stanovišti. Výrazné aspektotvorné druhy najmä v čase kvitnutia sú *Filipendula ulmaria*, *Geranium palustre* a *Lysimachia vulgaris*. V okrese Poltár bol v minulosti bežnejší, v súčasnosti je nepomerne vzácnejší, vyskytuje sa veľmi vzácne, len bodovo napríklad je udávaný z alúvia Rimavice poniže Kokavy nad Rimavicou. Tento biotop býva často v mozaike s nasledujúcim biotopom.

Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí (Lk6) – biotop národného významu nachádzame v alúviách vodných tokov alebo v okolí prameníšk, tiež v kontakte so slatinnými rašeliniskami. Vegetácia je značne variabilná a závisí od vodného režimu, obsahu báz, fyzikálnych vlastností pôdy, klímy a aj spôsobu obhospodarovania, v minulosti bývali (dnes už iba veľmi vzácne) raz až dva razy ročne kosené. Najčastejšie sa tento biotop nachádza v pahorkatinách a podhorskom stupni, často v mozaike s inými typmi lúk. V okrese Poltár veľmi vzácne, je udávaný spoločne z predchádzajúcim biotopom z alúvia Rimavice poniže Kokavy nad Rimavicou, vyskytuje sa aj v lokalite CHA Jasenina.

Psiarkové aluviálne lúky (Lk7) – biotop národného významu tvorí vegetácia dvoj až trojkosných, vlhkých lúk v krátkodobo zaplavovaných alúviách menší riek a v podmáčaných depresiách. Porasty sú druhovo pomerne chudobné, charakteristické spoločným výskytom vlhkomilných a suchomilných druhov. Veľmi citlivo reagujú na zmeny vodného režimu, čo sa prejavuje vo veľkej premenlivosti druhového zloženia v rámci jednej lokality ale aj v rámci jednotlivých rokov. Tento typ lúk je v súčasnosti, tak ako všetky ostatné typy lúk, veľmi vzácny. V okrese Poltár sa z kedysi rozsiahlych lúk zachovali len malé fragmenty v alúviu Rimavice, na viacerých miestach v okolí Brezničky a ojedinele i Kalinova v alúviu Ipľa (Hrabovo).

Vegetácia vysokých ostríc (Lk10) – biotop národného významu zahŕňa druhovo chudobné porasty s dominanciou vysokých ostríc silne ovplyvňované podzemnou aj povrchovou vodou. Biotop vyžaduje zaplavenie v jarných mesiacoch, naopak, neskôr v lete dochádza často k presychaniu povrchovej vrstvy pôdy. V súčasnosti sa vyskytuje v území okresu roztrúsene, najčastejšie v širších alúviách niektorých vodných tokov (Rimavica, Ipeľ). Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*) (Lk11) – biotop tvoria veľkoplošné porasty vysokých trstín formované predovšetkým dominantnými druhmi. Vyvíjajú sa v eutrofných až mezotrofných mokradiach v zazemnených riečnych ramenách a terénnych zníženinách, na brehoch vodných nádrží a pomaly tečúcich tokoch. Zonácia homogénnych porastov na stanovištiach odráža predovšetkým dĺžku a výšku záplav. Biotop je dôležitý pre faunu, najmä vodné vtáky a obojživelníky. V okrese Poltár sa ako ostatné mokraďné biotopy vyskytuje vzácne, na viacerých miestach, zväčša ide o zvyšky

mokradí, ktoré sa nepodarilo celkom odvodniť a ostali bez využívania, prípadne v litoráli niektorých vodných nádrží (napr. Zeleniansky rybník).

Mezofilné lemy (Tr7) – porasty tohto biotopu národného významu obsadzujú polozatienené, stredne vlhké miesta na svahoch a v blízkosti lesných porastov, na podložie nemajú vyhranené nároky. Vegetačný kryt tvoria druhy lúk, krovín ale aj lesov a sú pomerne druhovo bohaté. V okrese Poltár je biotop vzácne rozšírený vo vyšších polohách na lesných okrajoch.

Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (Tr8 – 6230*) - patrí medzi veľmi vzácne biotopy v rámci celého Slovenska. Ide o sekundárne rastlinné spoločenstvá horských polôh, ktoré po ukončení obhospodarovania (pasenia) degradujú (zarastanie čučoriedkou, smlzom a smrekom), niektoré časti boli umelo zalesnené kosodrevinou a smrekom. Sú to fyziognomicky jednotvárne aj kvetnaté, jedno-, zriedkavejšie viacvrstvové, uzavreté, floristicky chudobné aj bohaté, prevažne sekundárne spoločenstvá pasienkov, prípadne lúk. Popri *Nardus stricta* v nich miestami prevláda *Avenella flexuosa*, na vhodných stanovištiach aj *Deschampsia cespitosa*. Rastú na kyslých substrátoch, prípadne na hlbokých odvápnených pôdach v podhorskom a horskom (subalpínskom) stupni. Ich aktuálne floristické zloženie je okrem podmienok stanovišťa výsledkom pôsobenia aj ďalších faktorov (zloženie im predchádzajúcich lesných porastov, spôsob či absencia využívania a i.). Na území okresu Poltár a je biotop vzácny, vo vyšších polohách, v severnej časti okresu (široké okolie Kokavy nad Rimavicou, Ďubákova). Po ukončení obhospodarovania (pastvy) rýchlo degraduje.

Rašeliniská a prameniská

Prechodné rašeliniská a trasoviská (Ra3 – 7140) – biotop európskeho významu predstavujú druhovo chudobné spoločenstvá s vysokým zastúpením machorastov a vyžadujúce stabilnú a vysokú hladinu podzemnej vody. Biotop predstavuje z pohľadu vegetácie prechod medzi vrchoviskami a slatinnými rašeliniskami.

Biotop zahŕňa niekoľko typov slatín s nízkym obsahom báz, spoločným rysom je skutočnosť, že vodný režim je závislý od podzemnej vody, ktorá je chudobná na živiny a s mierne kyslou až neutrálnou reakciou. Vegetácia je druhovo relatívne chudobná (v niektorých prípadoch môže byť i bohatšia) a v biotope sa vyskytuje viacero druhov veľmi vzácnych a ohrozených druhov rastlín. V okrese Poltár je tento biotop veľmi vzácny, v pokročilejších sukcesných štádiách je známy z okolia Ďubákova.

Sukcesne zmenené slatiny (Ra7) – biotop predstavuje ľudskými aktivitami degradované štádiá slatín a ich rastlinných spoločenstiev. Degradácia spočíva predovšetkým v poškodení vodného režimu (odvodnenie) a následným zmenám vegetácie, kedy na úkor nízkobylinných, konkurenčne slabých spoločenstiev nastupujú vysokobylinné druhy, najčastejšie bezkolenec belasý (*Molinia caerulea*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), trsť (*Phragmites australis*) ale aj iné druhy. Spoločne s poškodením vodného režimu sa negatívne prejavuje sekundárna sukcesia, teda zarastanie lokality drevinami a hromadenie stariny. V okrese Poltár mimoriadne vzácny biotop, do ktorého by mohli patriť porasty v okolí minerálneho prameňa v lokalite Vápno pri Hrnčiarskych Zalužanoch.

Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách (Pr2) – biotop národného významu tvoria spoločenstvá tienistých pramenísk a potôčikov lesného stupňa. Asociácie tvoria navzájom prechodné typy, ale vždy ich charakterizuje vyššia pokryvnosť cievnatých rastlín ako machorastov. Okolité lesné spoločenstvá tvoria najčastejšie jelšiny, dubohrabiny prípadne bučiny. V záujmovom území sa biotop vyskytuje vzácne, na veľmi

malých plochách, jeho presnejšie rozšírenie nie je známe. Osobitnú skupinu tvoria synantropné biotopy (X1,X2,X3,X4,X5,X7,X8,X9,X10) rúbanísk, nitrofilná vegetácia
v sídlach aj mimo sídiel, úhory, intenzívne obrábaná poľnohospodárska pôda, rúbaniská a podobne. Jej zastúpenie v rámci okresu Poltár je značné, z pohľadu záujmov ochrany prírody nemajú význam.

Čo sa týka bližšej charakteristiky bioty konkrétne pre oblasť k.ú. Hrnčiarske Zalužany – podľa fytogeografického vegetačného členenia patrí územie pod dubovú zónu, podzónu horskú, oblasť sopečnú. Pre prirodzenú vegetáciu sú typické: karpatské dubovo – hrabové lesy, nátržníkové dubové lesy a dubové a cerovo – dubové lesy. Reálnu vegetáciu možno charakterizovať ako areál prirodzeného rozšírenia buka lesného. V katastri obce sa nevyskytujú endemické druhy rastlín, ani ohrozené druhy rastlín a nenachádzajú sa tu ani fytogeograficky významné druhy rastlín. (Zdroj: Atlas krajiny SR)

Živočíšstvo

Zoogeografické členenie

Zoogeografické členenie: terestricky biocyklus

Z hľadiska zoogeografického členenia terestrického biocyklu patrí územie Slovenska do oblasti palearktickej,
podoblasti Eurosibírskej, provincie stepi, listnatých lesov a stredoeurópskych pohorí.
Severná časť územia okresu Poltár radíme k provincií listnatých lesov, podkarpatského úseku, južnú časť do
provincii stepí, panónskeho úseku (Jedlička, Kalivodová, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Zoogeografické členenie: limnicky biocyklus

Limnický biocyklus Slovenska patrí do euromediteránnej zoogeografickej podoblasti. Prevažná väčšina územia patri do severopontického úseku pontokaspickej provincie. Jej vody odvádza Dunaj do Čierneho mora. V rámci tohto úseku možno rozlíšiť tri okresy: hornovážsky, podunajský a potiský. Iba malá časť územia Slovenska zasahuje do západného úseku atlantobaltickej provincie a jej vody, odvádzané Popradom a Dunajcom, patria do umoria Baltického mora.
Riešené územie spadá do Pontokaspickej provincii podunajského okresu, stredoslovenskej časti. (Hensel, Krno,
2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Reálna fauna územia

Faktormi, ktoré determinujú charakter a druhové zloženie živočíchov v okrese Poltár sú geomorfologické, geologické, hydrologické a klimatické podmienky stanovíšť. V rámci okresu môžeme vyčleniť viacej typov krajiny: horská až podhorská vyskytujúca sa najmä v severných oblastiach okresu (Stolické a Veporské vrchy), pahorkatinovú v strednej časti okresu (Revúcka vrchovina) a kotlinovú prevažne bezlesú alebo s fragmentmi lesnej drevinovej vegetácie so značne pozmeneným drevinovým zloženým, kde sa vyskytujú rôzne agrocenózy, kultúrocenózy a antropocenózy, ktoré miestami prechádzajú do kultúrnej stepi. V dolinách nájdeme

spoločenstvá živočíchov naviazané na toky a ich nivy, kde sa vyskytujú hlavne druhy naviazané na trvalú alebo periodickú vodu napr. ichtyocenózy, hydrofilné avicenózy, akvatické a semiakvatické druhy živočíchov. Výrazným a plošne hojne zastúpeným segmentom krajiny sú lúky, pasienky a trávne úhory vyskytujúce sa hlavne v Revúckej vrchovine a Juhoslovanskej kotline. Na ne sú viazané zoocenózy otvorených stanovíšť početne zastúpené hlavne bezstavovcami zo skupín motýle (*Lepidoptrea*), rovnokrídlovce (*Odonata*), chrobáky (*Coleoptera*), blanokrídlovce (*Hymenoptera*) a pod.

Živočíchy lesov

Lesné porasty v okrese Poltár sa nachádzajú v lesných vegetačných stupňoch dubový, bukovo-dubový, dubovo- bukový, bukový, jedľovo-bukový a výnimočne aj smrekovo-bukovo-jedľový čo ovplyvňuje zloženie zástupcov lesnej fauny, pričom zastúpené sú euryvalentné ale aj špecializované, prípadne vzácne taxóny najmä zo skupiny bezstavovcov. Typickým predstaviteľom dubových resp. dubovo – bukových lesov je roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), ktorého nájdeme takmer vo všetkých starších polo prirodzených lesných porastoch okresu s výrazným zastúpením dubov. Na podobné stanovištia je viazaný fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*). Z ďalších druhov chrobákov možno spomenúť napr. druhy ako *Prosternom chrysocomum* (významný druh dubových lesov), *Reitterelater dubius*, *Lichenophanus varius*, *Colobicus hirtus* (indikátor zachovalosti dubín), *Gasterocercus depressirostris*, *Rhynchaenus pilosus*, *Platypus cylindrus* (typický druh pre pahorkatinové dubiny), *Amara familiaris*, *Brachynus explodens*, *Lebia cyanocephala*, *Catops nigricans*, *Choleva oblonga*, *Dorcus parallelipipedus*, *Odonteus armiger*, *Cetonia aurata*, *Valgus hemipterus*, *Cantharis annularis*, *Placonotus testaceus*, *Ceutorhynchus obstrictus*, *Curculio glandium*, *Curculio venosus* a *Scolytus intricatus*. Na staré bukové a jedľovo-bukové porasty sú viazané napr. kováčiky *Ampedus praeustus*, *Stenagostus rhombeus*, *Ctenicera heyeri*, *Lacon lepidopterus*, krasone *Melanophila knoteki, Eurythyrea austriaca*, *Chrysobothris chrysostigma,* fuzáče *Acanthocinus reticulatus, Pogonocherus ovatus*, *Rosalia alpina*, vzácny plocháč *Cucujus haematodes*, bystruška *Carabus irregularis,* nosáčik *Ceutorhynchus pectoralis,* roháčik jedľový (*Ceruchus chrysomelinus*), roháčik bukový (*Sinodendron cylindricum*), *Xylita livida, Xylophilus corticalis* a ďalšie. Z mycetofágnych druhov sú významnejšie *Ipidia binotata*, *Tetratoma ancora*, *Bolitophagus interruptus* a *Orchesia blandula*. V rozkladajúcom sa opadankovom detrite tu žijú napr. *Dasycerus sulcatus Trimium carpathicum* a *Stephostethus sinuatocollis*. Predovšetkým na vŕbach v okolí vodných tokov žijú fuzáč pižmový (*Aromia moschata***)**, vrzúnik vŕbový (*Lamia textor*), podobne ako oveľa vzácnejší vrzúnik *Saperda similis* a fuzáč *Xylotrechus pantherinus*.

Z obojživelníkov sa v lesných ekosystémoch najčastejšie vyskytuje skokan hnedý (*Rana temporaria*), ktorý preferuje vlhké miesta, prameniská, nivy potokov, rôzne periodické vodné plochy a pod. V lesnom prostredí nájdeme aj kunku žltobruchú (*Bombina variegata*), ktorá sa vyskytuje v neperiodických vodných plôškach (napr. mláky, koľaje v lesných cestách, zatopené depresie) podobne ako mlok karpatský (*Lissotriton montandoni*). V zmiešaných a listnatých (hlavne bukových) lesoch nájdeme salamandru škvrnitú (*Salamandra salamandra*), ktorá sa vyskytuje vo vyšších miestach okresu, najmä v jedľovo-bukovom lesnom vegetačnom stupni (BALOGOVÁ et al. (2015)). Relatívne bežným lesným druhov je ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), ktorá sa vyskytuje na podobných stanovištiach ako skokan hnedý. Z plazov je v nižších a stredných polohách typický silvikolný druh slepúch lámavý (*Angius fragilis*), v nivách potokov a riek zas užovka obojková (*Natrix natrix*) a na presvetlených miestach v najvyšších polohách okresu vretenica severná (*Vipera berus*). Teplejšie lesy a lesostepi obľubuje užovka stromová

(*Zamenis longissimus*), ktorá však preniká aj na zarastajúce lúky a do zastavaných území, kde jej obľúbeným miestom sú rumoviská, zrúcaniny, hospodárske budovy. Zo žiab takéto stanovištia obľubuje rosnička zelená (*Hyla arborea*).

Typickými predstaviteľmi lesného prostredia sú rôzne spoločenstvá vtákov. K bežným druhom patria tesár čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), ďateľ malý (*Dendrocopos minor*), vzácnejšie sa vyskytujú ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) a žlna sivá (*Picus canus*). V lesnom prostredí hniezdi bocian čierny (*Ciconia nigra*), ktorého hniezda nájdeme predovšetkým v nedostupnejších lokalitách stredných a vyšších polôh Revúckej vrchoviny a Veporských a Stolických vrchov. Okraje lesov blízko otvorených plôch pasienkov, lesných lúk, či rúbanísk, obľubuje lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*). V rôznych typoch lesov, na vlhkých miestach, v rôznych nadmorských výškach, hniezdi sluka lesná (*Scolopax rusticola*). Pomerne bežným druhom, obývajúcim rôzne typy lesov predovšetkým v nižších nadmorských výškach je muchár sivý (*Muscicapa striata*). Z ekosozologicky významnejších druhov je potrené spomenúť dravé vtáky. Vzácnym, ale pravidelne sa vyskytujúcim druhom je orol krikľavý (*Aquila pomarina*), ktorý hniezdi vo Veporských a Stolických vrchoch. Podobnú distribúciu v rámci okresu má aj včelár lesný (*Pernis apivorus*). Bežnými druhmi sú tu jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*) a najmä myšiak lesný (*Buteo buteo*), ktorý hniezdi roztrúsene v celom okrese. Cez zimné obdobie sa v okrese vyskytujú jedince myšiaka severského (*Buteo lagopus*). Najbežnejším zo sokolovitých dravcov je sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), ktorý hniezdi na rôznych typoch stanovíšť napr. v poľnohospodárskej krajine v kotline, v urbánnom prostredí a zriedkavejšie aj v lesných komplexoch. Z lesných kurovitých vtákov sa v okrese už pravdepodobne nevyskytuje najväčší zástupca hrabavcov hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), z bežnejších druhov sa v zmiešaných a ihličnatých lesoch vyskytuje jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), ktorého často nájdeme aj v jednovekých smrekových porastoch. Najhojnejší je v lesoch, ktoré vznikli prirodzenou sukcesiou a sú tvorené zmesou drevín (breza, smrek, borovica, vŕba, topoľ osika). K bežným druhom patria široko rozšírené druhy spevavcov ako sýkorky (*Parus major, Cyanistes caeruleus, Poecile montanus, Poecile palustris*), mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*), drozdy (*Turdus merula, Turdus pilaris, Turdus philomelos*, zriedkavejšie *Turdus viscivorus*), červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*), kolibiariky (*Phylloscopus collybita, Phylloscopus trochilus, Phylloscopus sibilatrix*), brhlík lesný (*Sitta europaea*), pinka lesná (*Fringilla* coelebs), oriešok obyčajný (*Troglodytes troglodytes*), hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), vrchárka modrá (*Prunella modularis*), zelienka obyčajná (*Chloris chloris*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), ľabtuška hôrna (*Anthus trivialis*) a kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*). Najmä v ihličnatých lesoch na severe okresu sa vyskytujú králiky (*Regulus regulus*), vzácnejšie *Regulus ignicapilla*), krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*), sýkorka chochlatá (*Parus cristatus*), sýkorka uhliarka (*Periparus ater*). Na listnaté a zmiešané lesy je viazaný výskyt holuba plúžika (*Columba oenas*), muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), muchárika bielokrkého (*Ficedula albicollis*) a žltochvosta lesného (*Phoenicurus phoenicurus*). Zachovalé prameniská a horné úseky potokov obývajú trasochvost horský (*Motacilla cinerea*) a trasochvost biely (*Motacilla alba*). Prirodzené a polo-prirodzené lesné porasty sú tiež vhodným stanovišťom pre vtáky nokturnálnou aktivitou

– sovy. Pomerne bežná je sova lesná (*Strix aluco*), ktorá sa prispôsobila aj iným stanovištiam (napr. jaskyne, urbánne prostredie) a evidujeme tu tiež sovu dlhochvostú (*Strix uralensis*), ktorá má centrum rozšírenia na východnom Slovensku. Najčastejšie na bralách v ústiach dolín, ale aj v

lomoch hniezdi výr skalný (*Bubo bubo*). V poľných lesíkoch, na okraji pohorí, ale aj v parkoch hniezdi myšiarka ušatá (*Asio otus*). V najvyšších polohách v severných častiach okresu vzácne hniezdia aj kuvik kapcavý *(Aegolius funereus*) a kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*).
Z drobných zemných cicavcov sa v lesnom prostredí vyskytuje hlavne hrdziak lesný (*Myodes glareolus*), piskory (*Sorex araneus*, *Sorex minutus, Sorex alpinus* – hlavne sever okresu), ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), vo vlhšom prostredí na severe okresu aj dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*) (KRIŠTOFÍK & DANKO 2012). Ochranársku pozornosť si zasluhujú plchy ako plch sivý (*Glis glis*), plch lesný (*Dryomys nitedula* – otázny výskyt) alebo pĺšik lieskový (*Muscardinus avellanarius*) naviazaný hlavne na prechodné formácie medzi krovinami a lesom. Lesné prostredie využívajú rôzne druhy netopierov hlavne ako úkryt, ale aj miesto získavania potravy. Medzi vzácnejšie druhy, ktoré sa vyskytujú v zachovalých lesných porastov s dostatkom vhodných dutín, hlavne v bukovom a jedľovo-bukovom stupni patrí netopier veľkouchý (*Myostis bechsteini*) a uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*). Medzi typických stratégov, ktorý lovia v lesnom prostredí patrí večernica malá (*Pipistellus pipistrellus*). V tomto prostredí nájdeme aj netopiera fúzatého (*Myotis mystacinus*) alebo raniaka stromového (*Nyctalus leisleri*) a niektoré ďalšie druhy (KRIŠTOFÍK & DANKO 2012).
Okres Poltár leží na južnej hranici výskytu veľkých šeliem. Okrajove sem zasahujú teritória medveďa (*Ursus arctos*), rysa (*Lynx lynx*) a vlka (*Canis lupus*), ktorých výskyt je viazaný hlavne na stredné a vyššie polohy pohorí. Z párnokopytníkov sa bežne vyskytujú druhy ako jeleň lesný (*Cervus elaphus*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*), sviňa divá (*Sus scrofa*) a nepôvodný muflón (*Ovis musimon*) a daniel (*Dama dama*). Prakticky na celom území okresu najmä v zalesnených častiach sa vyskytuje líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), jazvec lesný (*Meles meles*), kuna lesná (*Martes martes*) a vzácnejšie aj mačka divá (*Felis silvestris*), lasica obyčajná (*Mustela nivalis*) a veľmi vzácne hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*). Tie pri získavaní potravy využívajú otvorenú krajinu a niektoré prenikajú aj do zastavaných území. K bežným lesným druhom patrí veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*). Bol tu zaznamenávaný výskyt nepôvodného druhu psíka medvedíkovitého (*Nyctereutes procyonoides*), ktorý na šírenie využíva hlavne nivy riek. Bežnými druhmi, ktoré nájdeme v nižších častiach okresu sú nepôvodné druhy muflón (*Ovis musimon*) a daniel (*Dama dama*).

Živočíchy otvorených stanovíšť, lúk a pasienkov

Medzi typické druhy otvorených stanovíšť patria rovnokrídlovce (*Ortoptera*) ako kobylôčka sivastá (*Platycleis albopunctata*), kobylka bielopása (*Leptophyes albovittata*), kobylka zelená (*Tettigonia viridissima*) alebo svrček poľný (*Gryllus campestris*) (KRIŠTÍN & KAŇUCH 2017). Takéto lokality v okrese nájdeme najmä v extraviláne obcí v Revúckej vrchovine alebo na obhospodarovaných lúkach stredných polôh Veporských alebo Stolických vrchov. Z bežných motýľov, ktoré nájdeme na zachovalých a prirodzených stanovištiach sú to druhy: mlynárik hrachorový (*Leptidea sinapsis*), žltáčik podkovkový (*Colias alfacariensis*), perlovec najmenší (*Boloria dia*), očkáň ovsíkový (*Minois dryas*) a vidlochvost feniklový (*Papilio machaon*), ktoré sa vyskytujú v širokom spektre stanovíšť od prirodzených až po sekundárne (lúky, sady a záhrady). Z plazov sú typickými predstaviteľmi otvorených hlavne teplejších lúčnych stanovíšť jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), zriedkavejšie užovka hladká (*Coronella austriaca*) a na lesostepiach vzácne aj jašterica zelená (*Lacerta viridis*) a výnimočne sem z lesov preniká užovka stromová (*Zamenis longissimus*).

Charakteristickými druhmi nižších polôh otvorenej krajiny (extenzívne využívané lúky, úhory, malobloková orná pôda, orná pôda) sú napr. straka obyčajná (*Pica pica*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), strnádka obyčajná (*Emberiza citrinella*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), vrana popolavá (*Corvus cornix*), stehlík konôpka (*Linaria cannabina*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), kanárik poľný (*Serinus serinus*), vrabec poľný (*Passer montanus*). Významnými druhmi nižších polôh otvorenej krajiny (extenzívne využívané lúky) sú chrapkáč poľný (*Crex crex*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), dudok chochlatý (*Upupa epopps*), žlna zelená (*Picus viridis*), krutohlav hnedý (*Jynx toquilla*), pipíška chochlatá (*Galerida cristata*), strnádka lúčna (*Miliaria calandra*), škovránok stromový (*Lullula arborea*) a dnes už iba veľmi vzácne aj strakoš kolesár (*Lanius minor*). Takéto lokality nájdeme na podhorí Cerovej a Revúckej vrchoviny (napr. Rapovce, Béter, Halič, Budinná, Trenč). Chrapkáč sa pravidelne vyskytuje v lúčnych spoločenstvách nad VN Málinec (napr. okolo osady Ipeľ, Ďubákovo, KRIŠTÍN 2010). Ten istý autor uvádza z toho okolia aj prepelicu (*Coturnix coturnix*). Jarabica poľná (*Perdix perdix*), o ktorej nie sú z okresu Poltár relevantné záznamy (Aves Symfony), je pravdepodobne na pokraji vyhynutia a jej populácia vykazuje výrazne klesajúci trend v rámci celého Slovenska (DANKO et al. 2002). Medzi bežné druhy okresu patrí bažant poľovný (*Phasianus colchicus*), ktorého populácie sa vyskytujú v celej oblasti okrem vyšších polôh. Na lúkach a pasienkoch vo vyššom sukcesnom štádiu s dostatkom krovín a stromov nájdeme hlavne druhy hniezdiace alebo sa ukrývajúce drevinnej vegetácii ako napr. strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), pŕhľaviar červenskastý (*Saxicola rubetra*), pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*), penice (*Sylvia communis, S. curruca, S. borin, S.atricapilla*, vzácne aj *S. nissoria*), sedmohlások obyčajný (*Hippolais icterina*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*). Otvorené stanovištia vyhľadávajú ako lovné teritórium dravé vtáky. Z bežných druhov je to sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), zo vzácnejších druhov sú to orol krikľavý (*Aquila pomarina*) a včelár lesný (*Pernis apivorus*). Ako lovné teritórium využíva tieto priestore aj orol skalný (*Aquila chrysaetos*), ktorý sme zalieta za potravou z priľahlých pohorí v strednej časti Slovenska (Poľana, Veporské a Stolické vrchy). V minulosti hniezdila v Revúckej vrchovine resp. v Juhoslovenskej kotline aj plamienka driemavá (*Tyto alba*), za ostatné desaťročia však jej výskyt výrazne poklesol. V okrese je zaznamenaný len jeden pár z lokality v blízkosti obce Veľká Ves (DANKO et al. 2002, NOCIAR 2015, Aves Symfony). V roku 2015 KARLÍK (2015, Aves Symfony) zistil včelárika zlatého (*Merops apiaster*) v katastrálnom území mesta Poltár (baňa Vyšný Petrovec, lokalita Maky). K zaujímavým migrujúcim druhom patrí kaňa stepná (*Circus macrourus*), ktorú zaznamenal BALOG (2016, Aves Symfony) na ťahu v blízkosti obce Kalinovo. Menšie lesíky v otvorenej kraje využívajú na hniezdenie niektoré druhy dravcov a sov ako napríklad jastraby, sova obyčajná či myšiak hôrny. Na lov využívajú otvorenú poľnohospodársku krajinu aj viaceré druhy, ktoré nachádzajú vhodné hniezdne podmienky v zastavaných územiach miest a obcí (*Hirundo rustica, Delichon urbicum, Streptopelia decaocto, Corvus frugilegus, Coloeus monedula*).

Z drobných zemných cicavcov sa v okrese bežne vyskytujú druhy otvorenej krajiny ako napr. ryšavky - ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), ryšavka krovinná (*Apodemus sylvaticus*) a ryšavka tmavopása (*Apodemus agrarius*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), krt obyčajný (*Talpa europaea*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*). Zo vzácnejších druhov sa v okrese nezachovali žiadne populácie sysľa (*Spermophilus* citellus), ktorý sa vyskytuje v južnejších častiach okresu Rimavská Sobota (KRIŠTOFÍK & DANKO 2012). Na suchých xerotermných stanovištiach sa vzácne vyskytuje bielozúbka krpatá (*Crocidura suaveolens*) a bielozúbka bielobruchá (*Crocidura*

leucodon). Relatívne bežným obyvateľom poľnohospodárskej krajiny je zajac poľný (*Lepus europaeus*), naproti tomu nepôvodný králik divý (*Oryctolagus cuniculus*) sa dostal na pokraj vyhynutia. Otvorená krajina je domovom ježa bledého (*Erinaceus europaeus*), ktorý často preniká do intravilánov obcí a miest. Na lov alebo získavanie potravy využívajú otvorenú krajinu aj niektoré druhy šeliem (*Canis lupus*, *Ursus arctos*), niektoré druhy ju aj trvalo osídľujú (*Vulpes vulpes, Meles, meles,* veľmi vzácne aj *Mustela nivalis, Mustela erminea, Mustela putorius).* K bežným druhom párnokopytníkov v riešenom území patria tohto prostredia jeleň lesný (*Cervus elaphus*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*) a nepôvodný muflón (*Ovis musimon*) alebo daniel (*Dama dama*).

Lokalitu Hrnčiarskych Zalužian je možné podľa zoogeografického členenia charakterizovať ako provinciu stepí, panónsky úsek. Pre zoogeografické členenie z hľadiska limnického biocyklu je charakteristická pontokaspická provincia, stredoslovenská. Z hľadiska migroelementov ide o Podunajský migroelement – potočník (Chaetopteryx fusca, Brauer, 1857). Rozšírenie poľovnej zveri je nasledovné: srnčia zver Capreolu capreolus, zajac Lepus europaeus, danielia zver Dama dama, diviak Sus scrofa, jarabica Perdix, perdix, jariabok Tetrastes bonasia, jelenia zver Cervus elophus. Z chránených a významných druhov cicavcov a vtákov je charakteristický strakoš kolesár Lanius minor Gmelin. Zo zoogeograficky a faunisticky významných druhov cicavcov a vtákov je tu vydra riečna Lutra Lutra.

2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

2.1 Štruktúra a scenéria krajiny

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Priamo dotknuté územie určené na realizáciu zámeru patrí do do stredoslovenského regiónu. Nachádza sa mimo zastavaného územia Obce Hrnčiarska Ves. Z administratívneho hľadiska je mesto začlenené do okresu Poltár, Banskobystrického samosprávneho kraja. Najbližšími mestami sú Poltár, Lučenec. Dopravne je obec spojená so všetkými okolitými obcami a mestami.

Okres Poltár patrí spolu s okresmi Lučenec a Veľký Krtíš do euroregiónu Neogradiensis, ktorého cieľom je v rámci vymedzeného územia na oboch stranách hranice s Maďarskou republikou zabezpečiť trvalý rozvoj hospodárstva, ako aj životnej úrovne obyvateľstva. Územie okresu zaberá časť Lučenskej kotliny, časť Revúckej vrchoviny a Stolických vrchov. Väčšinu územia povodia rieky Ipeľ pôvodne pokrývali lesy. Tieto boli postupne redukované a menené na lúky a ornú pôdu. Plochy listnatého lesa sú na severozápade, západe a juhu, v severných častiach sú lesy zmiešané a smrekové.

Povrch územia v Lučenskej kotline má pahorkatinný charakter, v pohoriach Slovenského rudohoria rieky vymyli erózne doliny. Revúcka vrchovina má vrchovinný reliéf, Stolické vrchy členitejší, hornatý.

Súčasná krajinná štruktúra (druhotná krajinná štruktúra, využitie zeme) je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Krajinno-ekologické podmienky a potenciál jednotlivých krajinných štruktúr výrazne ovplyvnili antropogénnu činnosť v posudzovanom území. Dominantným typom krajiny

posudzovaného územia je urbanizovaná krajina, v ktorej dominujú plochy využívané na industriálne prvky, dopravu, osídlenie a poľnohospodárske účely.

2.2 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je najvýznamnejším prienikom krajinno-ekologických princípov do reálnej ekologickej politiky a do priestorovej plánovacej praxe. Je súčasťou legislatívy, je všeobecným ekologickým regulatívom rôznych plánov a projektov a stáva sa povinnou súčasťou rozhodovacích procesov (Izakovičová, 2000).

Dokument RÚSES je základný dokument ochrany prírody a krajiny v oblasti starostlivosti o krajinu a biodiverzitu v regionálnom meradle. Patri k základným podkladom pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie regiónu a obce, je podkladom pri riešení krajinnoekologických plánov, návrhov na využitie územia, pozemkových úprav, ekologických štúdii a ostatných rozvojových dokumentov na regionálnej a miestnej úrovni.

Dokument RÚSES sa vypracováva pre administratívne územie okresu. Na území chránenej krajinnej oblasti a národného parku a jeho ochranného pásma funkciu dokumentu RUSES plní program starostlivosti o chránenú krajinnú oblasť alebo program starostlivosti o národný park (§ 54 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Pokiaľ administratívne územie okresu zahŕňa aj CHKO alebo NP, RÚSES sa spracuje na cele administratívne územie tak, aby bola zabezpečená nadväznosť prvkov ÚSES na hraniciach chráneného a nechráneného územia, pričom preberie všetky záväzne podklady a regulatívy platné pre územie CHKO a NP.

Pôvodne využívaný dokument RÚSES bol zhotovený v roku 1994, kedy ešte terajšie územie okresu spadalo pod okres Lučenec. Aktuálny Regionálny územný systém ekologickej stability (2019) predstavuje dokument, ktorý odzrkadľuje všetky legislatívne zmeny ochrany prírody a krajiny, aktualizuje analýzu súčasného stavu krajiny a javov, ktoré vplývajú na zmenu krajiny a ekologickej stability.

Pre územnú ochranu sa ustanovuje 5 stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom zväčšuje, pričom územná ochrana sa vzťahuje na celé územie SR.

Národná sústava chránených území

Do územia okresu Poltár nezasahuje žiadne "veľkoplošné" chránené územie. Na území okresu je vyhlásených 5 "maloplošných" chránených území z toho 1 prírodná rezervácia, 4 chránené areály. Územie okresu spadá pod Správu CHKO Cerová vrchovina.

Prírodné rezervácie (PR):
PR Hrabovo (EČ 1038) o výmere 15,53 ha a ochranné pásmo o výmere 6,46 ha. Územie bolo vyhlásené v roku 1997 VZV KÚ v Banskej Bystrici č. 15/1997 z 30. 7. 1997 - účinnosť od 6. 3. 1998. PR je vyhlásená na ochranu vlhkomilných lúčnych spoločenstiev Poiplia s koncentrovaným výskytom chráneného a kriticky ohrozeného druhu flóry Slovenska korunkovky strakatej

(*Fritillaria meleagris*). PR je zaradená v 3. (ochranné pásmo) a 4. stupni ochrany a patrí pod správu ŠOP - S-CHKO Cerová vrchovina. PR leží v katastri Kalinovo.

Chránený areál (CHA):

CHA Jasenina (EČ 281) o výmere 3,21 ha. Územie bolo vyhlásené v roku 1990 nariadením ONV v Lučenci č. 1/90 z 24. 4. 1990. Ochrana 2 existenčne ohrozovaných plôch s výskytom rosičky okrúhlolistej (*Drosera rotundifolia*) a ďalších ohrozených a chránených druhov rastlín. Má vedecko-výskumný, náučný a ekologický význam. CHA je zaradený v 4. stupni ochrany a patrí pod správu ŠOP - S-CHKO Cerová vrchovina. Leží v katastri Ďubákovo.

CHA Rovnianska gaštanica (EČ 407) o výmere 2,05 ha. Územie bolo vyhlásené v roku 1990 nariadením ONV v Lučenci č. 1/90 z 24. 4. 1990. CHA je zriadený na ochranu cca 100 vzácnych jedincov gaštanu jedlého (*Castanea sativa*), dôležitých z vedecko-výskumného, biologického, ekologického, historického a esteticko- rekreačného (turisticky atraktívna plocha v blízkosti nádrže Uhorské) hľadiska. Priemerný vek kultúry je asi 200 – 250 r. CHA je zaradený v 4. stupni ochrany a patrí pod správu ŠOP - S-CHKO Cerová vrchovina. Leží v katastri Rovňany.

CHA Kúpna hora (EČ 1087) o výmere 16,87 ha. Územie bolo vyhlásené v roku 2000 Všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Banskej Bystrici č. 6/2000 z 31. 3. 2000. Predmetom je ochrana pôvodných, ľudskou činnosťou nepatrne narušených lesných spoločenstiev dubovo-hrabových porastov s hromadným výskytom šafranu dvojfarebného (*Crocus discolor*) na južnej hranici jeho rozšírenia. CHA je zaradený v 4. stupni ochrany a patrí pod správu ŠOP - S-CHKO Cerová vrchovina. Leží v katastri Poltár.

CHA Pod šťavicou (EČ 1111) o výmere 9,77 ha. Územie bolo vyhlásené v roku 2001 Všeobecne záväznou vyhláškou KÚ v Banskej Bystrici č. 5/2001 z 15. 8. 2001. CHA je zriadený na ochranu územia predstavujúceho príklad jednotlivých štádií vegetácie od vysokobylinnej až po jelšový les s výskytom ohrozeného a chráneného druhu flóry Slovenska - kosatca sibírskeho (*Iris sibirica*). CHA je zaradený v 4. stupni ochrany a patrí pod správu ŠOP - S-CHKO Cerová vrchovina. Leží v katastri Hrabovo.

Európska sústava chránených území Natura 2000

Natura 2000 je európska sústava chránených území, ktorú členské štáty Európskej únie vyhlasujú pre zachovanie najcennejších a ohrozených druhov a biotopov Európy.
Pozostáva z chránených vtáčích území vymedzených podľa smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva a z území európskeho významu vymedzených podľa smernice o ochrane biotopov.

V záujmovom území okresu Poltár sa nevyskytuje žiadne územie európskeho významu ani chránené vtáčie územie.

Lokality vyhlásené podľa medzinárodných dohovorov

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je územím medzinárodného významu lokalita, na ktorú sa vzťahujú záväzky vyplývajúce z medzinárodných programov, dohôd alebo dohovorov, ku ktorým Slovenska republika pristúpila. Územia medzinárodného významu tvoria biosférické rezervácie, mokrade medzinárodného významu, lokality svetového prírodného dedičstva a iné medzinárodne významné územia evidované v zoznamoch, ktoré vedú výbory alebo sekretariáty príslušných medzinárodných programov, dohovorov alebo organizácií.

Medzivládny program Človek a biosféra

Medzivládny program Človek a biosféra (Man and the Biosphere - MAB) bol vyhlásený v roku 1971 ako nástupný program Medzinárodného biologického programu. Tento svojou povahou vedecký, interdisciplinárny program, pôvodne rozdelený do štrnástich nosných projektov, je zameraný na štúdium vzájomných vzťahov medzi človekom a prostredím, ale zahŕňa i vzdelávacie a informačné aktivity, aktuálnu problematiku integrovanej ochrany zdrojov biosféry a racionálne využívanie prírodných zdrojov. Za biosférické rezervácie na Slovensku boli k novembru 2014 uznané 4 lokality:
Slovenský kras (1977), Poľana (1990), Východné Karpaty (1998) a Vysoké Tatry (1992).
(http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/biosphere-reserves/europe- north-america/)
Na územie okresu Poltár nezasahuje žiadna biosférická rezervácia.

- Dohovor o mokradiach, majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva

Dohovor o mokradiach, majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (známy aj ako Ramsarský dohovor) bol podpísaný 02. 02. 1971 v iránskom meste Ramsar. Platnosť nadobudol 21. 12.
1975.
Základne princípy dohovoru boli transponovane do právneho poriadku Slovenskej republiky zákonom NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Ramsarské lokality sú mokrade medzinárodného významu. Na Slovensku je 14 mokraďových lokalít zapísaných v Zozname mokradí medzinárodného významu.
Vodné a mokraďové spoločenstvá patria medzi najohrozenejšie typy ekosystémov. Na Slovensku sú mokrade rozčlenene do 5 kategórii (Slobodník, Kadlečík, 2000):

- lokality zapísané v Zozname mokradí medzinárodného významu
- ostatné medzinárodné významné mokrade, spĺňajúce kritéria Ramsarského dohovoru, ale zatiaľ nezapísané do svetového Zoznamu mokradí medzinárodného významu
- mokrade národného významu (N)
- mokrade regionálneho (okresného) významu (R)
- mokrade lokálneho (miestneho) významu (L)

V okrese Poltár sa nachádza 17 mokradí lokálneho a regionálneho významu.

Tabuľka č. 12: Mokrade v okrese Poltár

	Názov mokrade	Plocha m²	Názov obce	Kategoria
1	Rybníky a okolité mokrade pod Rovňanmi	125 000	Rovňany, Poltár	L
2	CHPV Jasenina	32 100	Ďubákovo	L
3	Kalinovo, mokraď na alúviu Ipľa, VJV od obce	20 000	Kalinovo	L
4	Hrabovo - mokraď na ľavej strane Ipľa	20 000	Kalinovo	L
5	Hrabovo, mŕtve ramená Ipľa pri PR	20 000	Kalinovo	L
6	Rybník pri Poltári – Zelené	17 500	Poltár	L
7	Hrabovo – mŕtve rameno Ipľa	5 000	Kalinovo	L
8	Mokraď J od Poltára pri žel. Trati	5 000	Poltár	L
9	Zelené, močiar SZ od rybníka	5 000	Poltár	L
10	Kalinovo, okolie minerálneho prameňa	2 500	Kalinovo	L
11	Kalinovo, Háj, mokraď pri lyž. vleku	2 500	Kalinovo	L
12	Ďubákovo, mokraď medzi pl. CHA Jasenina	2 400	Ďubákovo	L
13	Jelšina pri Brezničke, na ľavej strane Ipľa	2 000	Breznička	L
14	Ďubákovo, pramenisko S od obce	800	Ďubákovo	L
15	Meandre Ipľa Kalinovo-Breznička	700 000	Kalinovo, Breznička	R
16	Hrabovo - Veľké diely	200 000	Kalinovo	R
17	Breznička - Petruš, lúka na alúviu Ipľa	5 000	Breznička	R

Zdroj: www.sopsr.sk

Všetky mokraďové územia zaradené do sústavy Natura 2000 (ÚEV a CHVÚ pre vodné vtáky) spĺňajú kritériá medzinárodnej významnosti aj z hľadiska Ramsarského dohovoru.

- ✓ Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva

Na základe dohovoru bol vytvorený Zoznam svetového dedičstva UNESCO. Cieľom dohovoru je ochrana a
zachovanie svetového kultúrneho a prírodného dedičstva budúcim generáciám.
Z tohto zoznamu sa v rámci okresu Poltár nevyskytujú žiadne lokality.
Generel nadregionálneho ÚSES SR - GNÚSES, schváleného uznesením vlády SR č. 319 z 27. apríla 1992, vytvára základ pre stratégiu ochrany ekologickej stability, biodiverzity a ochrany genofondu Slovenskej republiky a pre tvorbu nižších úrovní ÚSES.
V roku 2000 bol aktualizovaný a premietnutý do Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001. V ZaD č. 1 KURS 2001 z roku 2011 sa problematika GNÚSES neriešila.
V rámci aktualizovaného GNÚSES je navrhnutých celkovo 138 biocentier o výmere 584 258 ha, čo činí 11,91 % z
rozlohy SR.
Podľa aktualizovaného GNÚSES-u do okresu Poltár zasahujú tieto prvky:

- ✓ biocentrá
- NRBc Sinec (cca 4 007 ha, geomorfol. jednotka Stolické vrchy)

- biokoridory
- ✓ nadregionálny terestrický biokoridor prepájajúci NRBc Sinec s NRBc Cerová vrchovina.
- ✓ nadregionálny terestrický biokoridor prepájajúci NRBc Sinec s NRBc Balocké vrchy.
- ✓ nadregionálny hydrický biokoridor Ipľa.

Prírodné zdroje

V okrese Poltár je výmera lesných pozemkov 23 102,94 ha, čo predstavuje 48,50 % z celkovej výmery okresu (47 622 ha). Hospodárske lesy tvoria 91,82 % - né zastúpenie, ochranné lesy – 5,15 % a lesy osobitného určenia 3,02 %.

Ochrana vodných zdrojov

Podľa záväzného plánovacieho dokument „Vodný plán Slovenska“, ktorý bol novelizovaný v roku 2015 je ustanovený register chránených území, ktorý obsahuje zoznam chránených území, ktoré sú definované v § 5 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, pre ktorých ochranu je dôležitým faktorom udržanie alebo zlepšenie stavu vôd.

Vodná nádrž Málinec je vodárenskou nádržou s nadregionálnym významom. S výstavbou VN Málinec sa začalo v roku 1986. V dôsledku tejto výstavby úplne zanikla osada Hámor, nachádzajúca sa priamo v zátope nádrže, ako i okolité usadlosti Hrozinovo, Chmelná, Šťavica. Dielo pozostáva z dvoch stavieb: vlastná vodárenská nádrž na hornom toku Ipľa a úpravňa vody. Výška hrádze je 53 m a celkový objem nádrže je 26 620 mil. metrov kubických. Do prevádzky bola uvedená 21. januára 1994. Hlavnou funkciou Vodárenskej nádrže Málinec je odstránenie deficitov zdrojov vody v Novohrade, čím sa utvorili priaznivé podmienky na postupné zásobovanie pitnou vodou okresov Poltár, Lučenec, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš.

V SR je vyhlásených 102 vodárenských vodných tokov, ktoré sú využívané, alebo využiteľné ako vodárenské zdroje na odber pitnej vody. Ich zoznam je uvedený vo vyhláške MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov. V okrese Poltár sa nachádzajú toky Kokavka a do severnej časti územia okresu zasahuječiastočne povodie vodárenského toku Ipeľ.

Do okresu Poltár zasahuje časť chránenej vodohospodárskej oblasti CHVO Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny. Chránená vodohospodárska oblasť v dôsledku vhodných prírodných pomerov vytvára priaznivé podmienky akumulácie povrchových a podzemných vôd.

Medzi vodohospodársky významné toky v okrese Poltár patria: Ipeľ, Kokavka, Maštický potok, Rimavica, Slatinka, Suchá a Šťavica.

Ochrana kúpeľných a liečebných zdrojov

Na území okresu Poltár neboli Inšpektorátom kúpeľov a žriediel a Štátnou kúpeľnou komisiou uznané žiadne prvky tykajúce sa ochrany kúpeľných a liečebných zdrojov.

Prírodné minerálne zdroje

V okrese je stanovené ochranné pásmo prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd v Maštinci. Vrt ST-1 s názvom Grácia v obci Hrnčiarska Ves, časť Maštinec v katastrálnom území Pondelok, bol vyhláškou 591/2004 Z. z. vyhlásený za prírodný zdroj minerálnej stolovej vody. Prírodný zdroj minerálnej stolovej vody je prírodná minerálna voda veľmi slabo mineralizovaná, hydrogénuhličitanovo-chloridová, sodno-vápenatá, kyslá, studená, hypotonická, s celkovou

mineralizáciou 157 mg.l-1 , s teplotou 10, 1 °C, s obsahom plynu CO2 770, 36 mg.l-1 a s výdatnosťou 0, 6 l.s-1.

Vrt HM-1 v obci Hrnčiarska Ves, časť Maštinec, v katastrálnom území Pondelok, bol vyhláškou 263/2003 Z. z. vyhlásený za prírodný zdroj minerálnej stolovej vody. Prírodný zdroj minerálnej stolovej vody je prírodná minerálna voda slabo mineralizovaná, uhličitá, hydrogenuhličitanovo-chloridovo-síranová, vápenato-sodnohorečnatá, kyslá, studená, hypotonická, s celkovou mineralizáciou 136 mg.l-1 , s teplotou vody 10,4 °C, s obsahom plynu CO2 1 781 mg.l-1 a s výdatnosťou 0,8 l.s-1.

Uznanými poľovnými revírmi v okrese Poltár sú: Cinobaňa, České Brezovo, Dubovo I, Dubovo II, Hradište, Hrnčiarska Ves, Ipeľský Potok, Kalinovo, Kokava Diel, Kokava I, Krná, Málinec, Mládzovo, Ozdín, Petrovec, Poltár, Ráztoky, Rovňany, Selce, Suchánska dolina, Uhorské, Na území okresu Poltár sa nachádza samostatná bažantnica s výmerou 1 000 – 2 000 ha (Bažantnica Petrovec).

Chránené rybárske oblasti

Medzi chránené rybárske oblasti v okrese patrí: CHRO Vodárenská nádrž Málinec. RO č. 3-5370-1-3- kaprový. Potok Rudávka od obce Rohožník po ústie Rudavy. Správcom je SVP, š. p. Banská Štiavnica. Užívateľom je SVP, š. p. Banská Štiavnica, OZ Banská Bystrica.

3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia

Nasledujúce tabuľky zohľadňujú základené informácie o obyvateľstve Hrnčiarskych Zalužian a o ich aktivitách:

Tab. č. 13 Počet trvalo bývajúceho obyvateľstva obce Hrnčiarske Zalužany 2015 - 2019

K 31.12. 2015	K 31.12. 2016	K 31.12. 2017	K 31.12.2018	K 31.12. 2019
875	871	874	873	862

Zdroj: štatistický úrad

Tab. č. 14 Počet živonarodených a zomretých obce Hrnčiarske Zalužany 2015 - 2019

ROK	živonarodení	zomretí
2015	7	5
2016	6	12
2017	5	9
2018	8	7
2019	6	13

Zdroj: štatistický úrad

Tab. č. 15 Ekonomická aktivita obyvateľstva vyjadrená v %

ROK	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
2015	12,11	71,09	16,80
2016	12,28	70,38	17,34
2017	12,13	69,91	17,96
2018	12,14	69,30	18,56
2019	12,76	67,63	19,61

Zdroj: štatistický úrad

Tab. č.16 Index ekonomického zaťaženia žien a mužov v obci Hrnčiarske Zalužany v %

ROK	ženy	muži
2015	43,13	38,19
2016	41,4	42,81
2017	44,63	41,45
2018	47,16	41,5
2019	52,63	43,29

Zdroj: štatistický úrad

Tab. č. 17 Počet právnických osôb v obci v rokoch 2015 - 2019

ROK	PO
2015	13
2016	15
2017	20
2018	24
2019	25

Zdroj: štatistický úrad

Tab. č.18 Počet fyzických osôb a živnostníkov v obci v rokoch 2015 - 2019

ROK	FO - podnikatelia	živnostníci
2015	36	32
2016	39	34
2017	41	38
2018	30	29
2019	31	30

Zdroj: štatistický úrad

ITab. č. 19. Index starnutia obyvateľov okresu Poltár v porovnaní s celoslovenským priemerom

Index starnutia (percento)	2017		
	spolu	muži	ženy
Slovenská republika	99,43	76,15	123,94
Okres Poltár	126,82	99,73	154,24

Zdroj BBSK, ŠÚ SR, údaje k 31.12.2018

Tab. č. 20 Druhy diagnóz a ich výskyt v okrese Poltár (priemer za roky 2015 – 2017)

Diagnóza	Priemer výskytu	obyvatelia	Prevalencia %	Počet LM	Prepočet LM na 1000 pacientov
Kardiovaskulárne ochorenia	2351	21 780	10,79	0	0,00
Mozgovo cievne ochorenia	744	21 780	3,42	0,50	0,67
Diabetes mellitus	1412	21 780	6,48	0,5	0,35
Pneumologické ochorenia	1160	21 780	5,33	0	0,00

Zdroj: BBSK, údaje k 31.12.2018

Základná a environmentálna infraštruktúra

Ovzdušie

V obci Hrnčiarske Zalužany sa nenachádza žiadny veľký znečisťovateľ ovzdušia. Obec je plne plynofikovaná, čím sa do ovzdušia dostáva minimálne množstvo nebezpečných látok. Očakávame, že aj v budúcom období nebudú v obci produkované splodiny znečisťujúce ovzdušie.

Voda

Obec má vybudovaný verejný vodovod. V obci je naň napojených cca 80 % obyvateľov. Z celkovej trasy vodovodu je k 31.12.2006 vybudovaných 4 200 metrov. Na vodovod je napojených 120 domácností k 31.12.2006 z celkového počtu domácností 300. Ostatní obyvatelia sú pitnou vodou zásobovaní z vlastných studní. Verejný vodovod v obci je v správe Stredoslovenskej vodárenskej a prevádzkovej spoločnosti a.s., Banská Bystrica.

*Málinec – Poltár – Rimavská Sobota (MSV)*Zdrojom vody pre vodovod SKV je vodná nádrž Málinec na Ipli. VN Málinec (450 l.s_1, kapacita úpravne vody je 280 l.s_1, celkový ovládateľný objem 24,39 mil. m3). SKV Málinec zásobuje pitnou vodou okres Poltár a Lučenec.

Rimavskosobotský SKV (ďalej RSV)
V súčasnosti je z RSV dodávaná pitná voda do okresu Poltár, Rimavská Sobota. Hlavným zdrojom RSV je VN Klenovec na Klenovskej Rimave. Celková kapacita vodných zdrojov pre RSV je v súčasnosti Qmin = 321,0 l.s-1 . Obec Hrnčiarske Zalužany je zásobovaná pitnou vodou z úpravovne vody Klenovec.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec má vybudovanú časť –1314,52 m verejnej kanalizácie. Vybudovaná časť kanalizácie je plne funkčná, napojená na vlastnú čističku odpadových vôd. Občania nenapojení na kanalizáciu zachytávajú odpadové vody v žumpách a septikoch.

Plynofikácia, zásobovanie teplom

Južnými okresmi Banskobystrického kraja (Lučenec, Revúca, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš) vedie sústava štyroch línií tranzitného plynovodu pre medzinárodnú dopravu zemného plynu.

Medzištátny plynovod „Bratstvo“ s veľmi vysokým tlakom je vedený po samostatnej trase a prechádza okresmi Krupina, Lučenec, Revúca, Veľký Krtíš a Rimavská Sobota. Z hľadiska dopravy a dodávky plynu má základný význam Medzinárodný plynovod BRATSTVO VVTL DN 700 s veľmi vysokým tlakom. Vlastný odber plynu sa realizuje zo súbežného plynovodu DN 100 prostredníctvom odbočiek a prípojok pre jednotlivé sídelné útvary.

Diaľkový plynovod s názvom Sklársky plynovod vedie cez Lovinobaňu – Utekáč a prechádza okresmi Lučenec a Poltár. Do prevádzky bol uvedený v roku 1970, priemer 200 mm, max. tlak Mpa je 205 Mpa.

Obec zásobuje plynovod s názvom Odbočka do Hrnčiarskych Zalužian, trasa plynovodu je Poltár – Hrnčiarske Zalužany. Do prevádzky bol uvedený v roku 1989, priemer 150 mm a max. tlak je 2,5 Mpa.

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Obec Hrnčiarske Zalužany sa rozprestiera na území okresu Poltár. Základ dopravného skeletu predstavuje súčasná trasa štátnej cesty I/ 50 (E571) a II/595. Urbanizačnou osou poltárskeho okresu je os Lučenec – Poltár – Kokava nad Rimavicou, cesta II/595, na rozhraní Lučenskej kotliny. Cesta I/50 (E 571) - Bratislava - Sereď - Nitra - Žiar nad Hronom - Zvolen - Lučenec - Rožňava - Košice, smer západ – východ.

Železničná doprava

V hodnotenom území sa nachádza železničná trať – železničná osobná doprava. Základ dopravného skeletu predstavuje trasa Bratislava –Lučenec – Košice.
Hlavnou osou poltárskeho okresu je os Lučenec – Poltár – Kokava nad Rimavicou – Utekáč. Trať má regionálny charakter. Ďalšie regionálne trate Breznička – Katarínska Huta, Hronská Dúbrava – Banská Štiavnica („Trať Mládeže“), Rimavská Sobota – Poltár, Chvatimech – Hronec a časť trate Plešivec – Muráň zasahujúca do Banskobystrického kraja. Všetky tieto trate sú vo veľmi zlom technickom stave a bezprostredne im hrozí obmedzenie, alebo zastavenie prevádzky Železničná sieť a celá jej následná infraštruktúra sa nachádza v stave výrazného zaostávania za vyspelými krajinami (jednokoľajová hlavná trať, stupeň jej opotrebovania, zastaralý park hnacích vozidiel, vozňov, údržba zabezpečovacích zariadení, budov a pod.). V obci je vybudovaná železničná trať, no od roku 2000 je nefunkčná.

Verejná hromadná doprava

Hromadnú autobusovú dopravu pre obec zabezpečuje SAD autobusovými spojmi s priamym spojením obce so sídelnými útvarmi Lučenec, Poltár a Rimavská Sobota. Počet spojov v pracovných dňoch je postačujúci. Z časového hľadiska absentujú spoje po 17,30 hod. v pracovných dňoch a v dňoch pracovného pokoja počas celého dňa.

V obci sa nachádzajú tri obojsmerné autobusové zastávky s vyhovujúcou pešou dostupnosťou pre obyvateľov. Vzhľadovo autobusové zastávky sú vyhovujúce no sú zastarané. Autobusová doprava je výlučnou hromadnou dopravou zabezpečenia spojenia obce s mestami s vyššou vybavenosťou. Zlepšenie autobusovej dopravy v obci predpokladá najmä nasadenie väčšieho počtu menších autobusov a koordináciu spojov tak, aby sa dosiahol priemerný štandard dostupnosti obce počas víkendových dní a v pracovných dňoch po 17,30 hod.

Statická doprava

V obci sú vybudované parkovacie plochy pri objektoch občianskej vybavenosti – obecný úrad, obchody, cintorín, pošta, ihrisko. Väčšina má nekvalitný povrch a nezapadajú harmonicky do týchto priestorov. Vzhľadom na charakter bytovej zástavby formou IBV je parkovanie a garážovanie riešené priamo na pozemkoch. Na krátkodobé parkovanie sa používajú obslužné komunikácie.

Pešia doprava

Pešia doprava je vzhľadom na intenzitu dopravy na miestnej komunikácii v obci bezpečná. Popri komunikácii je vybudovaný peší chodník, na niektorých úsekoch v oboch smeroch.

Technická infraštruktúra

Obce vo verejnej telefónnej sieti patrí do sekundárneho centra Banská Bystrica a primárnej oblasti – regionálnej oblasti Lučenec, pod ktorý spadá uzlový telefónny obvod Veľký Krtíš. Telefonizácia je zabezpečená z UTO Lučenec. Telekomunikačný rozvod miestnej telefónnej siete (MTS) je zabezpečovaný vzdušnými káblovými vedeniami, ktoré sú v uspokojivom technickom stave.

V súčasnosti cez okres vedie optokábel v smere Lučenec -Poltár - Rimavská Baňa - Hnúšťa - Tisovec - Brezno (sever - juh).

Iné druhy telefónnej siete

V rámci pokrytia územia Slovenska signálom Verejnej rádiotelefonickej siete sú vybudované základňové stanice pre šírenie signálu VRS systémom GSM 900 MHz a GSM 1800 MHz. V súčasnosti pôsobia na Slovenskom trhu traja mobilní operátori – Orange Slovensko, a.s. Bratislava, spoločnosť T-mobile a Telefonica O2. Tieto spoločnosti majú na území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálne stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja. Pokrytie obce je na požadovanej úrovni.

Energetika

Odber elektrickej energie je v Banskobystrickom kraji zabezpečený dodávkou elektrickej energie po nadradenom prenosovom systéme ZVN 400 kV a VVN 220 kV a distribučnom rozvodnom systéme 110/22 kV, prostredníctvom energetických uzlov 400/220/110 kV rozvodní a transformovní.

Prenosová sústava 400 kV je rozvedená v južnej časti riešeného územia, s napojením na celoeurópsku 400 kV sústavu, prechádza v smere Levice – Rimavská Sobota – Moldava nad

Bodvou. V energetickom uzle 400 kV rozvodne EMO je prepojená so severnou vetvou v smere EMO – Horná Ždaňa – Liptovská Mara. Banskobystrický kraj je na túto nadradenú prenosovú sústavu pripojený prostredníctvom dvoch 400 kV rozvodní a transformovní nachádzajúcich sa v riešenom území a to Rz Horná Ždaňa a Rz Rimavská Sobota.
siete a to vedením Lučenec – Rimavská Sobota a Levice – Rimavská Sobota.

V Poltári sa nachádza rozvodňa VVN/VN s trojfázovým transformátorom 2x25 MVA odkiaľ vedú zásobovacie zariadenia VN 22 kV lúčovito do jednotlivých sídelných útvarov a k väčším odberateľom. VN 22 kV prípojky distribučnej linke sú ukončené vonkajšími stožiarovými a murovanými trafostanicami s prevodom 22 kV / 0,4 kV, ktoré cez vzdušnú sieť zabezpečujú dodávku elektrickej energie priamo odberateľom. Sekundárne rozvody NN sú riešené vonkajšími vzdušnými vedeniami na betónových podperných bodoch spolu s
verejným osvetlením. Verejné osvetlenie v obciach je riešené výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov upevnené na podperných bodoch spolu s NN sekundárnym rozvodom. Spínanie svetiel je riešené prostredníctvom skríň RVO pri trafostaniciach.

Spoločenská infraštruktúra

Kultúrno-spoločenský život je v obci zabezpečovaný nielen prostredníctvom obecného úradu, ale tiež v rámci záujmových združení občanov.

- Únia žien
- Klub dôchodcov
- Slovenský červený kríž
- Poľovnícke združenie Dukla
- Rybárske združenie (patrí pod Rybárske združenie Poltár)
- Telovýchovná jednota Slovan
- Súbor Hrnčiarka
- Šachový klub
- Slovenský zväz protifašistických bojovníkov

Športové kluby v obci

- TJ Slovan Hrnčiarske Zalužany futbalový oddiel
- Šachový klub

Kultúrno – historické hodnoty

Obec Hrnčiarske Zalužany vznikla asi v 12. storočí. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1326 pod názvom “Zalusan” a patrila Jánokyovcom a Jákoffyovcom. V novoveku patrila obec viacerým drobným zemanom. Obyvatelia sa zaoberali hospodárstvom, no predovšetkým hrnčiarstvom. Vyrábali keramiku, ohňovzdorné tehly, škridlu. Aj preto sa v roku 1773 objavuje nový názov obce “Hrnčiarske Zalussany”. V roku 1828 mala obec 80 domov a 605 obyvateľov. Erb obce je vytvorený podľa pečate z druhej polovice 18. storočia. V súčasnosti tradíciu hrnčiarstva v obci reprezentuje Výrobné družstvo Šamotka, a aj súkromní remeselníci.

4. Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

Dôsledkom pôsobenia prirodzených síl v krajine vznikajú javy, ktoré označujeme ako prírodné stresové faktory. Do ich skupiny zaraďujeme všetky geodynamické procesy, ktoré vznikajú v dôsledku náhleho uvoľnenia potenciálnej energie akumulovanej v seizmických, vulkanických, svahových, gravitačných systémov a podobne. V krajine sa vyskytujú prirodzene a organizmy sa na ne vedia adaptovať.

Radónové riziko

Radónové riziko predstavuje prirodzenú rádioaktivitu hornín, ktorá je podmienená prítomnosťou prvkov K, U a Th, ktoré emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarenie.
V závislosti na objemovej aktivite radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti pôdy možno územie Slovenskej republiky rozdeliť do troch skupín podľa výšky radónového rizika s nasledovným pomerom: 53 % nízke, 46,7 % stredne a len 0,3 % SR s vysokým radónovým rizikom.
Pri hodnotení radónového rizika v záujmovom území sme vychádzali z údajov ŠGÚDŠ Geofyzikálne mapy - Mapy prírodnej rádioaktivity. V okrese Poltár prevláda stredný stupeň radónového rizika. Súvislejšie územie s nízkym radónovým rizikom sa nachádza v strede východnej časti okresu (obce Selce, České Brezovo, Uhorské), vo zvyšnej časti okresu len sporadicky.

Seizmicita

Seizmické ohrozenie vyjadruje pravdepodobnosť neprekročenia seizmického pohybu počas denného časového intervalu na zvolenej záujmovej lokalite.
Územia zaraďujeme na báze izolínie maximálnej možnej intenzity zemetrasenia. Určuje nám potenciálny výskyt zemetrasenia určitej intenzity. Seizmické ohrozenie sa vyjadruje v hodnotách makroseizmickej intenzity (°MSK 64).
Okres Poltár je približne rovnako zahrnutý v pásme 6. stupňa (nižšie riziko seizmického ohrozenia) medzinárodnej stupnice MSK-64 (Medvedevova-Sponheuerova-Kárníkova stupnica), ktoré pokrýva jeho južnú a východnú časť a pásme 6. – 7. stupňa (vyššie riziko seizmického ohrozenia), ktoré zaberá zvyšok územia – severnú a západnú časť.

Svahové deformácie

Svahové deformácie sa prejavujú narušením stability hornín na svahu, čím vznikajú rôzne typy gravitačných deformácii. Geologická stavba Slovenska vytvára vhodne podmienky pre svahové pohyby a vznik celého radu konkrétnych deformácii svahov, ako sú blokové deformácie, zosuvy, zemné prúdy, a i.
Zosuvné riziko v niektorých regiónoch Slovenska v súčasnosti narastá aj v dôsledku intenzívnejšieho smerovania stavebnej činnosti z rovinných a mierne uklonených území do svahovitých a viac exponovaných oblasti. Tento trend je zrejmý najmä v obciach hornatých oblastí Slovenska. Spôsobuje ho nedostatok vhodných stavebných pozemkov v rovinných územiach, ale často aj cielené umiestnenie stavieb na svahy v dôsledku atraktivity prostredia (www.geology.sk).
Najrozšírenejším typom sú zosuvy, pri ktorých dochádza na svahu ku gravitačným pohybom horninového pokryvu po šmykových plochách.
V okrese Poltár sú svahové deformácie zriedkavým javom. Na niekoľkých malých roztrúsených lokalitách sa prejavujú zosuvmi (k. ú. obce Šoltýska).

Územie ohrozené lavínami

Lavínou označujeme náhly pohyb snehových más s objemom viac ako 100 m^3 s dĺžkou viac ako 50 m z odtrhového, cez transportné až po akumulačné pásmo. Pre vznik lavín sú dôležité hlavne tri skupiny faktorov: geomorfologické, meteorologické a zloženie snehovej pokrývky.
Na území okresu Poltár sa nevyskytujú lavinózne svahy.

Inundačné územia, oblasti s existenciou významných povodňových rizík a oblasti, v ktorých možno predpokladať ich pravdepodobný výskyt

Inundačné územie je podľa § 20 zákona o ochrane pred povodňami č. 7/2010 Z. z. , novely 292/2017 Z. z., územie priľahlé k vodnému toku, ktoré je počas povodní zvyčajne zaplavované vodou vyliatou z koryta. Inundačné územie smerom od koryta vodného toku vymedzuje:

- záplavová čiara povodne vo vodnom toku, ktorá sa určuje:
  - výpočtom priebehu hladiny vody povodne so strednou pravdepodobnosťou výskytu, ktorej maximálny prietok odhadnutý ústavom sa dosiahne alebo prekročí priemerne raz za 100 rokov,
  - geodetickým meraním priebehu záplavovej čiary v čase kulminácie hladiny vody pri povodni, ktorej maximálny prietok ústav vyhodnotil ako prietok s dobou opakovania dlhšou ako priemerne raz za 50 rokov,
- líniová stavba, ktorej účelom alebo jedným z účelov je ochrana pred povodňami, ak zabezpečuje ochranu pred povodňami pre maximálny prietok, ktorý sa dosiahne alebo prekročí priemerne raz za 100 rokov.

Rozsah inundačného územia je určený okresným úradom vyhláškou, na základe návrhu na určenie rozsahu
inundačného územia, vypracovaného správcom vodohospodársky významných vodných tokov.

V okrese Poltár nie je inundačné územie explicitne vytýčené. Priestorovo je definované len polohou ochranných hrádzí po oboch stranách Ipľa, od obce Málinec až po vyústenie z okresu.

- Antropogénne stresové faktory

Do tejto skupiny patria všetky hmotné i nehmotné prejavy ľudských činností, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú prirodzený vývoj ekosystémov. Stresor v krajine možno definovať ako negatívny faktor, ktorý v rôznom časovom horizonte vyvolá v krajinnom ekosystéme stres, teda zapríčiní negatívne, často nezvratné zmeny. Ide o faktor prostredia, ktorý negatívne pôsobí na prirodzený vývoj krajinných ekosystémov. Objektom pôsobenia tu nie je len živý organizmus, ale ekosystém ako celok.

- Primárne stresové faktory

Primárne antropogénne stresové javy (prvotní pôvodcovia stresu) sa prejavujú plošným záberom prírodných ekosystémov. Charakteristickým znakom týchto stresorov je ich jednoznačné plošné vymedzenie v krajine. Dôsledkom lokalizácie primárnych stresových faktorov je zmena štruktúry a využívania krajiny (zánik prirodzených ekosystémov v dôsledku vývoja antropických aktivít), ako i ohrozenie migrácie bioty v dôsledku bariérového pôsobenia týchto stresorov. Primárne stresové

faktory sa podrobnejšie hodnotia v rámci SKŠ. Patria sem nasledujúce antropogénne, resp. poloprírodné prvky:

- areály priemyselných podnikov, výrobných prevádzok a skladov, logistické centrá, dobývacie areály,
- poľnohospodárske areály,
- sídelné plochy,
- rekreačné a športové areály,
- zariadenia technickej infraštruktúry,
- dopravné zariadenia,
- vodohospodárske zariadenia – bariéry na vodných tokoch,
- hydromelioračné opatrenia a zariadenia,
- veľkobloková orná pôda.

Areály priemyselných podnikov, výrobných prevádzok a skladov, logistické centrá, dobývacie areály

Podľa charakteru výroby majú negatívne účinky na kvalitu vody, hlučnosť, prašnosť, zápach, znečistenie ovzdušia a podobne. Súčasným negatívny, trendom je umiestňovanie týchto areálov na najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôde.

Tabuľka č. 21: Prehľad priemyselných podnikov a výrobných prevádzok v okrese Poltár

Odvetvie	Názov firmy	k. ú.	Produkcia
tehliarsky priemysel	IPEĽSKÉ TEHELNE a. s., závod Poltár	Poltár	výroba tehiel
výrobný priemysel	ŽIAROMAT a. s.	Kalinovo	výroba žiaruvzdorných materiálov
sklársky priemysel	-GLASS a. s.	Poltár	výroba skla, výrobkov zo skla a ich úprava
	Slovglass a. s.	Poltár	výroba skla
	Poltár Crystal & Steel, a. s.	Poltár	výroba dutého skla, opracovanie a povrchová úprava kovov

Poľnohospodárske areály

Poľnohospodárske areály bývajú zväčša situované na okraji sídiel. Ich plošný záber a mierka sú dominantné predovšetkým pri vidieckych sídlach v porovnaní ich výmery s výmerou samotného sídla. Častým javom býva ich nevhodné umiestňovanie na vizuálne exponovaných miestach, bez akejkoľvek izolácie vegetáciou. Medzi negatívne vplyvy poľnohospodárskych areálov patrí ich plošný záber s oplotením, zápach zo živočíšnej či inej výroby, hluk (predovšetkým pri areáloch so zmenenou či pridruženou funkciou), degradácia pôdy, znečistenie vody a podobne.

Areály poľnohospodárskej veľkovýroby boli vybudované takmer v každej obci s výnimkou Utekáča a Zlatna. Pomerne veľa z nich a to hlavne v Lučeneckej kotline je zaniknutá a zdevastovaná, také areály boli mapované v katastroch obcí Málinec, Ozdín, Poltár, Hrnčiarska Nová Ves, Poltár a Kalinovo. V niektorých prípadoch je časť areálu využívaná na drobnú priemyselnú výrobu.

K najväčším poľnohospodárskym areálom patrí Združené poľnohospodárske družstvo Poltár (výroba a predaj poľnohospodárskych produktov, k. ú. Poltár), Roľnícke družstvo Látky (produkcia a predaj poľnohospodárskych produktov, k. ú. Látky), Poľnohospodárske družstvo so sídlom v Hrnčiarskych Zalužanoch (rastlinná a živočíšna výroba, k. ú. Hrnčiarske Zalužanoch).

V blízkosti poľnohospodárskych areálov sa nachádzajú hnojiská, ktoré sú potenciálnym nebezpečenstvom pre znečisťovanie podzemnej, ale aj povrchovej vody v dôsledku odtekania hnojovky. Hnojiská sa nachádzajú v k. ú. Rovňany, Hradište pri Uhorskom, Zelené, Turíčky, Kalinovo, Veľká Ves, po dve hnojiská v k. ú. Ozdín, České Brezovo a Hrnčiarske Zalužany, 6 hnojísk sa nachádza v k. ú. Veľká Suchá a 3 hnojiská v k. ú. Sušany.

Sídelné plochy

Koncentrácia obytných súborov súvisiaca s infraštruktúrou a vybavením zahŕňa v sebe celý rad negatívneho pôsobenia od zaťaženia hlukom, znečistenia vôd až po východisko pre šírenie inváznych druhov rastlín a živočíchov.

Osídlenie je sústredené do 22 sídiel (21 vidieckych obcí a 1 mesto - Poltár) hlavne do Lučeneckej kotliny a údolia Ipľa a jeho hlavných prítokov a údolia Rimavice. Špecifikom Lučeneckej kotliny sú malé usadlosti, ktoré nachádzame hlavne v jej južnej a západnej časti. Pre severnú časť okresu (Stolické vrchy) je typické laznícke osídlenie s niekoľkými väčšími obcami. Zastavané plochy zaberajú 2,8 % plochy okresu. V posledných 10 – 15 rokoch nie je badateľné rozširovanie zastavaného územia obcí.

Mestá a obce majú negatívny vplyv hlavne ako zdroj zaťaženia hlukom, zdroj znečistenia ovzdušia cestnou dopravou a podobne.

Rekreačné a športové areály

Stupeň negatívneho vplyvu rekreácie a cestovného ruchu na ekologickú stabilitu je možné hodnotiť nepriamo na základe počtu návštevníkov za rok, materiálno-technického vybavenia, počtu a druhu horských dopravných zariadení, typu rekreačného využitia a podobne. Ich stresový účinok je podľa charakteru využitia celoročný alebo sezónny. Zvlášť negatívny dopad majú lyžiarske areály, ktoré agresívnym záberom zaberajú atraktívne polohy horských masívov.

Významnejšie rekreačné areály sa v okrese Poltár nenachádzajú. Menšie rekreačné areály zahŕňajú najmä lokality rekreačných chalúp či väčších rekreačných objektov, ktoré sú v pomerne hojnom počte vybudované či takto využívané v severnej hornatej časti okresu.

Zariadenia technickej infraštruktúry - energetické zariadenia a produktovody

Elektrovody VVN, VN, trafostanice, elektrárne, veterná parky, fotovoltaické elektrárne, teplárne, ropovod, plynovod a iné predstavujú predovšetkým líniový bariérový efekt rôznemu druhu bioty. Vzhľadom na prítomnosť a distribúciu rôznych druhov energií sú potenciálnym nebezpečenstvom pre človeka i živočíchov v danom území. Fotovoltaické elektrárne ako aj elektrické vedenie majú negatívny vplyv hlavne vo forme záberu pôdy a negatívneho estetického účinku. Areály fotovoltaických elektrární sa nachádzajú v k. ú. Poltár a Kalinovo.

Južným okrajom okresu v úseku Veľká Ves – Pinciná a Rimavská Sobota - Fiľakovo prechádza 110 kV vedenie.

Mesto Poltár a časť obcí okresu je plynom zásobovaná z diaľkového plynovodu Lovinobaňa – Utekáč.

Dopravné zariadenia

Cestná sieť, železničná sieť, letiská, prístavy a iné okrem významného bariérového efektu sú výrazným zdrojom hlučnosti.

Doprava (najmä cestná) je celkovo považovaná za hlavný zdroj zhoršenia kvality ovzdušia, výrazný zdroj hluku a vibrácií, vytvára tlak na pôdu. Vo výfukových plynoch motorových vozidiel je zo znečisťujúcich látok okrem prachových častíc (PM10 a PM2,5) aj oxid dusičitý, oxid uhoľnatý a karcinogény ako benzén

a benzo-a-pyrén (polyaromatické uhľovodíky, ktoré pretrvávajú v živých organizmoch) a iné. Negatívny vplyv má aj zimný posyp na komunikáciách, ktorý sa tu vyskytuje často aj viac ako polovicu roka (sekundárna prašnosť). Z významnejších dopravných koridorov možno spomenúť cesty druhej triedy. Na hlavnú komunikačnú sieť riešeného územia nadväzujú cesty tretej triedy, ktoré slúžia na napojenie jednotlivých obcí na nadradenú cestnú sieť, resp. na prepojenie jednotlivých obcí a účelové komunikácie slúžiace na prepojenie jednotlivých častí obce. Cestná sieť je doplnená poľnými a lesnými cestami.
Železničná doprava negatívne vplýva najmä: hlukom, znečisťovaním ovzdušia, záberom a znehodnocovaním pôdy, vibráciami, znečisťovaním vôd a odpadmi. Železničná cesta Rimavská Sobota – Poltár bola zrušená v r. 2007, vrátane odbočky Breznička – Katarínska Huta, dodnes funguje železničná cesta Lučenec - Utekáč.

Vodohospodárske zariadenia – bariéry na vodných tokoch
Bariéry na vodných tokoch ako vodné diela, malé vodné elektrárne, hate, úpravy na tokoch a ostatné, predstavujú významné narušenie pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov.
V okrese Poltár sa malé vodné elektrárne nachádzajú v k. ú. Malinec, Utekáč a Kokava nad Rimavicou. Okrem negatívneho vplyvu na vodné organizmy (napr. migrácia rýb, zmena druhového zastúpenia rýb, narušenie migračných trás) každá vodná elektráreň spôsobuje sedimentáciu. Na dne pri zastavení prúdenia v hati sedimentujú doplavené splaveniny, z ktorých je veľká časť biologického pôvodu a následne produkuje množstvo
metánu.

Hydromelioračné zariadenia
Ako hydromelioračné zariadenia sú súhrnne označované závlahové a odvodňovacie systémy. V zmysle vodného zákona (č. 364/2004 Z. z.) sa meliorácie definujú ako súbor činností, stavieb a zariadení zaisťujúcich zlepšenie prírodných podmienok využívania pôdy úpravou vodných pomerov v pôde.
Hydromelioračné zariadenia vybudované v rokoch 1960 – 1990 boli určené na reguláciu nepriaznivých vodno- vzdušných pomerov v poľnohospodárskych pôdach a tým zvýšenie, resp. stabilizáciu ich produkčného potenciálu. Závlahové sústavy boli na Slovensku vybudované na rozlohe cca 350 000 ha. Odvodňovacie sústavy boli vybudované na ploche 450 000 ha so súvisiacou sieťou odvodňovacích kanálov s celkovou dĺžkou 5 844 km,
t. j. 6 450 kanálov. Správu a prevádzku závlahových a odvodňovacích vodných stavieb vykonáva podnik Hydromeliorácie, š. p. V roku 2017 Hydromeliorácie, š. p. Bratislava zabezpečovali správu a prevádzku majetku štátu v nasledovnej štruktúre: výmera závlah 319 048,07 ha, 481 závlahových čerpacích staníc, 24 odvodňovacích čerpacích staníc, dĺžka odvodňovacích kanálov 52 596 km, dĺžka závlahových kanálov 254 km, dĺžka závlahovej rúrovej siete 9 503 km. (www.hydromelioracie.sk)
V súčasnosti je časť melioračných zariadení opustená, resp. sa nevyužíva, a to hlavne z ekonomických dôvodov. Všetky tieto nevyužívané zariadenia poškodzujú kvalitu životného prostredia oveľa viac, ako keby sa pravidelne využívali a udržiavali, napr. zanesené malé vodné nádrže, neudržiavané malé vodné toky, nefungujúca drenáž, opustené terasové stupne, rozbité čerpacie stanice atď. (Stredňanský, 1998).
Negatívne javy odvodňovania možno definovať nasledovne:

- defekty fungovania odvodňovacích sústav,
- použitie nevhodného spôsobu hydromeliorácií,

- vysušenie pôdy a vysušovanie krajiny ako celku, čo môže mať za následok pokles výdatnosti prameňov, zníženie retenčnej schopnosti krajiny, ohrozovanie zásobovania obyvateľstva vodou.

Umelé závlahy sa pri intenzívnom obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy v oblastiach s nízkym ročným úhrnom zrážok podieľajú na chemickej degradácii pôdy. Závlahy sú pre udržanie a zvyšovanie produkcie potrebné, ale majú aj negatívne dôsledky:

- negatívne dlhodobé následky na úrodnosť pôd,
- zvýšenia zasoľovania pôd,
- zhoršenie kvality humusu,
- zhoršenie fyzikálno-chemických vlastností,
- zvyšovanie vyplavovania živín,
- vyplavovanie dusičnanov a ich prenikanie do väčších hĺbok v pôdnom profile,
- akútne mikrobiálne znečistenie,
- riziko výstupu ťažkých kovov.

V okrese Poltár sa nachádza jedna čerpacia stanica v k. ú. Uhorské. Celková výmera zavlažovaných plôch je
267,8 ha v k. ú. Veľká Ves, Uhorské a Kalinovo.

Plochy intenzívneho poľnohospodárstva – veľkobloková orná pôda

Ide o makroštruktúry ornej pôdy, ktoré do značnej miery znižujú stabilitu krajiny a javia sa ako významný negatívny prvok pre zníženie priechodnosti krajiny.
Orná pôda obhospodarovaná vo veľkých blokoch vypĺňa veľkú časť Lučeneckej kotliny a mierne modelované časti Revúckej vrchoviny v údoliach Ipľa a jeho hlavných prítokov (Banský potok, Poltárica). Bola mapovaná v katastroch obcí Veľká Ves, Kalinovo, Breznička, Poltár, Hrnčiarske Zalužany, Sušany, Hrnčiarska Nová Ves, Selce, České Brezovo, Uhorské, Rovňany, Mládzovo, Cinobaňa, Málinec, Kokava nad Rimavicou a výnimočne aj Krná a Hradište. Veľké bloky ornej pôdy vytvárajú homogénny vzhľad krajiny. Ďalším negatívnym vplyvom je pokles druhovej diverzity, zníženie životného priestoru mnohých druhov rastlín a živočíchov. Pre zníženie negatívneho vplyvu je potrebná fragmentácia ornej pôdy t. j. rozdelenie veľkoblokovej ornej pôdy na menšie parcely napr. výsadbou nelesnej drevinovej vegetácie. Týmto zároveň zvýšime druhovú diverzitu a umožníme aj migráciu jednotlivým druhom rastlín a živočíchov.

Ostatné prvky

V okrese Poltár sa nenachádzajú žiadne iné prvky s negatívnym vplyvom.

Sekundárne stresové faktory

Sekundárne antropogénne stresové javy ako negatívne pôsobiace sprievodné javy ľudských aktivít v krajine nie sú vždy priestorovo ohraničené. Ich pôsobenie sa prejavuje ohrozením resp. narušením prirodzeného vývoja ekosystémov.

Fyzikálna degradácia pôdy

V zmysle zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy degradáciou pôdy označujeme fyzikálne, chemické a biologické poškodenie a znehodnotenie poľnohospodárskej pôdy, ako je vodná erózia a veterná erózia, zhutnenie, acidifikácia, kontaminácia rizikovými látkami, škodlivými rastlinnými organizmami a živočíšnymi organizmami a mikroorganizmami.

Medzi hlavné prejavy fyzikálnej degradácie pôdy patrí zhutnenie a erózia pôd.

Erózia pôdy

Erózia pôdy patri k sekundárnym stresovým faktorom, ktoré negatívne pôsobia na poľnohospodársky pôdny fond a poľnohospodársku výrobu a to ohrozením, resp. narušením prirodzeného vývoja bioty a narúšaním pôdneho krytu. Erózia má za následok aj urýchľovanie zanášania vodných nádrží, tokov a kanalizácie. V našich podmienkach sa na nej podieľa najmä vodná, v menšej miere aj veterná, riečna a orbová (antropogénna) erózia. Predmetom riešenia je identifikovať:

- potenciálnu vodnú eróziu, prípadne reálne prejavy výmoľovej erózie
- potenciálnu veternú eróziu

Najrozšírenejšou formou v našich pôdno-klimatických podmienkach je vodná erózia, ktorá je vyvolávaná hlavne mechanickou silou povrchovej tečúcej vody, predstavuje odnos pôdnej hmoty po svahoch stekajúcou vodou, pochádzajúcou z extrémnych zrážok a náhleho topenia snehu, jej translokáciou a akumulovanie na inom mieste. Dôsledkom tohto procesu je vytváranie nežiaducich foriem (stružky, ryhy, výmole), stenčovanie pôdneho profilu, strata jemnozeme a živín, zhoršovanie textúry a štruktúry pôdy a vodného režimu, znižovanie úrodnosti, poškodzovanie rastlinného krytu, znečisťovanie vodných tokov, zanášanie vodných nádrží a pod.

Reálna erózia vyjadruje intenzitu pôdnych strát alebo postihnutú plochu pôdneho povrchu eróziou, hustotu eróznych rýh atď.

Potenciálna vodná erózia

Označuje eróziu, ku ktorej by došlo na povrchu pôdy vplyvom pôsobenia prírodných činiteľov za predpokladu, že by tento povrch nebol porastený žiadnou protierózne odolnou vegetačnou pokrývkou a neboli by na ňom vykonane žiadne protierózne opatrenia. Činiteľmi, ktoré majú vplyv na potenciálnu eróziu, sú najmä náchylnosť pôdy na eróziu (vplyv pôdotvorného substrátu - geologického podložia), sklon svahu, dĺžka svahu a klimatické činitele. Na vyjadrenie erózneho ohrozenia sa využil model stanovenia potenciálnej vodnej erózie RUSLE (Revidovaná univerzálna rovnica straty pôdy), kde najväčší rozdiel oproti USLE je vo využití morfometrického parametra špecifická prispievajúca plocha pri výpočte topografického faktora. Špecifická prispievajúca plocha vo väčšej miere vystihuje potenciál reliéfu k tvorbe sústredeného povrchového odtoku. Potenciálna erózia bola vyhodnotená len na poľnohospodárskom pôdnom fonde, počítaná však bola aj mimo poľnohospodárskej pôdy.

Hodnoty erózneho ohrozenia sme do jednotlivých kategórií zaradili nasledovne:

- žiadna až slabá miera erózie so stratou pôdy 0 – 4 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$,
- stredná miera erózie so stratou pôdy 4 – 10 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$,
- vysoká miera erózie so stratou pôdy 10 – 30 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$,
- extrémna miera erózie so stratou pôdy > 30 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$.

V južnej časti Poltár je ohrozenie potenciálnou eróziou nízke až žiadne, miestami stredné. Relatívne nízke ohrozenie je tu vďaka ťažším pôdam na rovinatom území Juhoslovenskej kotliny, najmä v okolí nív vodných tokov Ipeľ a Suchá. Na nive Ipľa je nízke erózne ohrozenie aj v Revúckej vrchovine časti Málinská brázda. Naopak v severnej časti okresu v Revúckej vrchovine, Stolických a Veporských vrchoch je poľnohospodárska pôda vysoko až extrémne ohrozená. Dlhé svahy s vyšším sklonom tu majú výraznú predispozíciu na vznik vodnej erózie. K najviac ohrozeným poľnohospodárskym pôdam patria pôdy v katastrálnych územiach obcí Utekáč, Ďubákovo, Krná a Cinobaňa. Naopak k najmenej ohrozeným patria pôdy v Poltári, Kalinove, Veľkej Vsi a Hrnčiarskych Zalužanoch. V členitejšom území

Juhoslovenskej kotliny a Revúckej vrchoviny je možné pozorovať aj výrazné prejavy reálnej erózie v podobe svahov rozčlenenými výmoľami. Výmole možno pozorovať napríklad v obciach Kalinovo, Cinobaňa a Hradište.

Tabuľka č. 22: Ohrozenie poľnohospodárskej pôdy potenciálnou vodnou eróziou

Erózne ohrozenie	Plocha (ha)	Plocha (%)
žiadne až nízke erózne ohrozenie	4 895,3	22,7
stredné erózne ohrozenie	4 339,4	20,1
vysoké erózne ohrozenie	5 340,1	24,8
extrémne vysoké erózne ohrozenie	6 974,1	32,4

Potenciálna veterná erózia

Veterná erózia je degradačným procesom, ktorý spôsobuje škody nielen na poľnohospodárskej pôde a výrobe, odnosom ornice, hnojív, osív a ničením poľnohospodárskych plodín, ale aj zanášaním komunikácií, vodných tokov, vytváraním návejov a znečisťovaním ovzdušia. Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia). Potenciálna veterná erózia bola vyjadrená pre poľnohospodárske pôdy metodikou podľa STN 75 4501 (2000).

Potenciálnu veternú eróziu možno rozdeliť do nasledovných kategórií:

- žiadna až slabá miera erózie so stratou pôdy do 0,7 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$
- stredná miera erózie so stratou pôdy 0,7 – 22 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$
- vysoká miera erózie so stratou pôdy 22 – 75 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$
- extrémna miera erózie so stratou pôdy > 75 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$

Na rozdiel od vysokého ohrozenia vodnou eróziou, je ohrozenie veternou eróziou v okrese Poltár veľmi nízke až žiadne. Miera ohrozenia sa môže zvyšovať vplyvom klimatických činiteľov ako je sucho, smer a rýchlosť vetra, ale aj pôsobením človeka najmä obnažením a narušením pôdneho horizontu napríklad po orbe, alebo ťažbe.

Tabuľka č. 23: Ohrozenie poľnohospodárskej pôdy potenciálnou veternou eróziou

Erózne ohrozenie	Plocha (ha)	Plocha (%)
žiadna až slabá erózia	21 535,6	99,9
stredná erózia	13,4	0,1

Zdroj: Esprit, s. r. o., 2018

Zhutnenie pôdy (kompakcia)

Kompakcia je významný proces fyzikálnej degradácie pôdy, ktorý ovplyvňuje produkčnú funkciu pôdy, ale aj jej náchylnosť na iné degradačné procesy pôdy a krajiny (erózia pôdy, záplavy). Náchylnosť pôdy na zhutnenie môže byť podmienená primárne alebo sekundárne. Primárne zhutnenie je podmienené genetickými vlastnosťami pôdy. Trpia ním všetky ťažké pôdy (ílovitohlinité, ílovité, íly), ako aj pôdy s mramorovanými a iluviálnymi luvickými horizontmi (pseudogleje, luvizeme). Sekundárne (technogénne) zhutnenie je spôsobené činnosťou človeka, a to priamo - vplyvom tlaku kolies poľnohospodárskych mechanizmov, alebo nepriamo – znižovaním odolnosti pôd voči zhutneniu nesprávnym hospodárením (nedostatočným organickým hnojením, nevhodným sortimentom hnojív,

nedodržiavaním biologicky vyvážených osevných postupov, spôsobov a podmienok obhospodarovania, a
pod.). Podľa údajov NPPC je takmer 55 % poľnohospodárskej pôdy náchylnej na zhutnenie, pričom kompakciou rôzneho stupňa sú ohrozené prakticky všetky pôdy v kotlinovej časti okresu. Primárnou kompakciou sú ohrozené hlavne pseudogleje, luvizeme a ťažšie fluvizeme.

Chemická degradácia pôdy

Vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy pochádzajúcich z prírodných a antropických zdrojov, dochádza ku chemickej degradácii pôd. Určitá koncentrácia týchto látok pôsobí škodlivo na pôdy a vyvoláva zmeny jej vlastnosti, negatívne ovplyvňuje jej produkčný potenciál, znižuje hodnotu dopestovaných plodín a taktiež môže negatívne vplývať na vodu, atmosféru a na zdravie ľudí a zvierat. K najzávažnejšej degradácii pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, alkalizácia a salinizácia pôdy. Monitoring pôd zabezpečuje Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôd. Sústreďuje sa na monitoring tých prvkov, ktoré sú rizikové z hľadiska bioty ako i zdravia človeka. Limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde pre prvky As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Se, Zn, F sú uvedené v prílohe č. 2 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Monitorovacia sieť v záujmovom území je pomerne riedka, takže hodnotenie doplnené na základe publikácií Granec, Šurina, 1999 a Atlas krajiny SR, 2002 v ktorých boli vytvorené priestorové priemety kontaminácie pôd jednotlivými rizikovými prvkami a pôdy boli zatriedené do nasledovných kategórií:

- 0 – nekontaminované pôdy,
- A, A1 – rizikové pôdy,
- B – kontaminované pôdy,
- C – silne kontaminované pôdy.

Na základe analýzy možno konštatovať, že pôdy okresu sú väčšinou mierne kontaminované cudzorodými látkami. Väčšina územia okresu leží v zóne A, A1, teda pôdy rizikové, s možným negatívnym vplyvom na životné prostredie, čo znamená, že obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit A, A1, až po limit B. Vyšší obsah kontaminujúcich látok v pôde môže byť spôsobený prirodzene zvýšeným obsahom prvkov vplyvom geochemických anomálií (napr. v okolí rudných ložísk. Kontaminované až silne kontaminované pôdy sa nachádzajú len v oblasti Kokavy nad Rimavicou a jedná sa o kontamináciu arzénom. Mierne nadlimitné hodnoty Cd boli zaznamenané v oblasti Utekáča. Priestorový priemet kontaminácie pôd je v mapovom výstupe č. 3
Priemet negatívnych prvkov a javov.

Znečistenie ovzdušia

Kvalitu ovzdušia vo všeobecnosti určuje obsah znečisťujúcich látok vo vonkajšom ovzduší. Ochranu ovzdušia upravuje zákon NR SR č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov. Kritéria kvality ovzdušia sú uvedené vo vyhláške MŽP SR č. 244/2016 Z. z. o kvalite ovzdušia. Základným východiskom pre hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku sú výsledky meraní koncentrácii znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré realizuje Slovensky hydrometeorologicky ústav na staniciach Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO).
Na monitorovanie lokálneho znečistenia ovzdušia bolo v roku 2016 na území SR rozmiestnených 38 automatických monitorovacích staníc, z ktorých väčšina monitoruje základné znečisťujúce látky (SO_2,

NO_2, NO_X, PM_{10}, $PM_{2,5}$, CO). Takáto stanica sa v okrese Poltár nenachádza. Najbližšia takáto stanica sa nachádza v okrese Rimavská Sobota v k. ú. Hnúšťa.

Od roku 2000 je vývoj hlavných znečisťujúcich látok sledovaný aj prostredníctvom databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS), ktorý je vyvíjaný za podpory Ministerstva životného prostredia SR a Slovenského hydrometeorologického ústavu. Program NEIS je vyvinutý v súlade s legislatívou platnou v SR a obsahuje najnovšie zmeny legislatívy ochrany ovzdušia realizované v súvislosti s implementáciou smerníc EU. Súčasťou projektu sú procedúry zberu údajov o emisiách, ich overovanie na odboroch životného prostredia okresných úradov, ako aj procedúry, zabezpečujúce import týchto údajov do centrálnej databázy a ich prezentáciu na centrálnej úrovni. Ako možno vidieť v tabuľke č. 4. 25, vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov (veľké a stredné zdroje znečistenia) je celkom priaznivý. Množstvo tuhých znečisťujúcich látok, oxidu siričitého, oxidov dusíka a množstvo organických látok vyjadrených ako celkový organický uhlík (TOC) klesá, stúpajú iba množstvo oxidu uhoľnatého (NEIS, 2018).

Tabuľka č. 24: Emisie zo stacionárnych zdrojov (veľké a stredné) znečistenia ovzdušia v okrese Poltár

	emisie (v t za rok)				
	TZL	SO_2	NO_X	CO	TOC
2017	3,870	5,756	25,188	50,195	10,217
2016	3,964	5,023	18,476	30,907	6,372
2015	15,684	12,123	39,745	28,845	126,003

Zdroj: http://neisrep.shmu.sk

Na znečisťovaní ovzdušia sa v najväčšej miere podieľa priemyselná výroba, vysoká intenzita cestnej dopravy a výroba a rozvoj elektriny, plynu a vody. V okrese Poltár sa nachádza 45 evidovaných zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 6 radíme k veľkým zdrojom. Sú to BEST MEAT s.r.o.(chov brojlerov), IPEĽSKÉ TEHELNE a.s. (tehliarska výroba), Poltár Crystal &Steel, a.s. (výroba skla a sklárskych výrobkov), R-GLASS Trade s.r.o. (výroba skla a sklárskych výrobkov), STRABAG s.r.o. (obaľovňa bitúmenových zmesí) a ŽIAROMAT a.s. (výroba žiaruvzdorných materiálov).

Tabuľka č. 25: Zoznam najväčších znečisťovateľov ovzdušia v obci Hrnčiarske Zalužany za rok 2018

Názov prevádzkovateľa	Obec Zdroja	Názov Zdroja
Poľnohospodárske družstvo so sídlom v Hrnčiarskych Zalužanoch	Hrnčiarske Zalužany	Chov HD Chov ošípaných
ŠAMOTKA, výrobné družstvo Hrnčiarske Zalužany	Hrnčiarske Zalužany	Kotolňa Výroba keramiky

Zdroj: OÚ Banská Bystrica, NEIS, 2018

Na území okresu by sme mohli vymedziť aj malé zdroje znečistenia, hlavne tam, kde obce nie sú plynofikované.
Z celkového počtu 22 obcí je plynofikovaných 18, 4 obce plynofikáciu nemá (SPP, 2018).
K znečisteniu ovzdušia v okrese Poltár negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. K najfrekvetovanejším cestám patria cesty II. triedy - II/595 a II/526. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plynných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Zaťaženie prostredia hlukom

V množine stresových faktorov má významné miesto hluk, ktorý zhoršuje kvalitu životného prostredia a nepriaznivo vplýva nielen na faunu a flóru, ale aj na zdravie človeka. Ochrana pred hlukom, o jeho posudzovaní a kontrole vo vonkajšom prostredí zachytáva v našej legislatíve zákon NR SR č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí v znení neskorších predpisov a od 16. 8. 2007 vo vyhláške MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Vyhláška zhodnocuje intenzitu hluku samostatne vo vonkajšom prostredí, pre cestnú dopravu, pre železničné dráhy, leteckú dopravu a hluk z iných zdrojov ako z dopravy.

Automobilová doprava predstavuje líniový stresový faktor, ktorý vplýva na okolitú krajinu, predovšetkým pozdĺž dopravných koridorov, negatívne zaťažuje prostredie emisiami, hlukom a vibráciami. Podľa interných zdrojov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci najzávažnejším zdrojom hluku sú prípady, keď cesty I. a II. triedy prechádzajú v blízkosti obytnej zástavby. K takýmto cestám v okrese patria cesty II/595 a II/526.

Podľa posledného sčítania dopravy v roku 2015 (SSC, 2015) je najväčšia intenzita v okrese Poltár na cestách II. triedy, konkrétne na ceste I/595.

Tabuľka č. 26: Intenzita dopravy v okrese – počet motorových vozidiel/deň za rok 2015

Cesta	Sčítací úsek	Počet áut
II/526	91950	1 054
II/526	91960	556
II/595	93080	1 434
II/595	93082	2 176
II/595	93090	1645
II/595	93100	4 179
II/595	93106	3 873
II/595	93730	1 833
II/595	95221	4 233
III/2641	93056	630
III/2642	93110	3 256
III/2669	93081	1 966
III/2713	93101	2 423
III/2713	93291	1 816
III/2713	93298	1 584
III/2713	93299	1 584
III/2715	93060	1 470
III/2715	93070	428
III/2724	93720	699

Pri železničnej doprave je intenzita hluku závislá na počte, druhu a skladbe vlakov a parametroch trasy. Intenzita hluku je najvýraznejšia na tratiach prechádzajúcimi cez sídelne útvary a na železničných staniciach. Okresom Poltár prechádza neelektrifikovaná trať č.162 Lučenec - Utekáč, ktorou ročne prejde 98 nákladných vlakov a 7 575 osobných vlakov. Ďalšou traťou v okrese je neelektrifikovaná trať č.163 Katarínska Huta - Breznička, ktorá z dôvodu nevyťaženosti bola osobná doprava zastavená od 2. 2. 2003 (ŽSR, 2017).

V území sa nachádzajú aj viaceré stacionárne zdroje hluku ako areály výroby, priemyselné a poľnohospodárske prevádzky, ktoré zaťažujú obyvateľov, ktorí sa ich v blízkosti pohybujú alebo bývajú.

Najviac hluk nepriaznivo vplýva na zamestnancov, ktorí v týchto prevádzkach pracujú. Občasnými zdrojmi hluku môžu byť aj športové, kultúrne a rekreačné areály. Na základe materiálov RÚVZ v Lučenci však neboli zistené závažné stacionárne zdroje hluku v okrese.

Znečistenie vôd

Podľa zákona NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) je znečistenie definované ako priame alebo nepriame zavádzanie látok alebo tepla do vzduchu, vody alebo pôdy ako výsledok ľudskej činnosti, ktoré môže byť škodlivé pre ľudské zdravie, kvalitu vodných ekosystémov alebo suchozemských ekosystémov priamo závislých od vodných ekosystémov, a ktoré má za následok poškodenie hmotného majetku, poškodenie alebo narušenie estetických hodnôt životného prostredia a jeho iného oprávneného využívania.

Hodnotenie kvality povrchových vôd sa komplexne vykonáva v povodiach, v čiastkových povodiach a v útvaroch povrchových vôd.

Útvar povrchových vôd je vymedziteľný a významný prvok povrchovej vody, ktorý je určený za základnú jednotku smernice 2000/60/ES Rámcovej smernice o vode (RSV). Identifikáciou útvaru povrchovej vody je vymedzenie samostatnej a významnej časti povrchovej vody. Postup a kritéria vymedzenia útvarov povrchovej vody sú uvedené v prílohe č. 1 vyhlášky MPRV SR č. 418/2010 o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona. Zoznam útvarov povrchovej vody je uvedený v prílohe č. 2 menovanej vyhlášky.

Útvary povrchovej vody sa zaraďujú do kategórie:

- rieky,
- rieky so zmenenou kategóriou, najmä vodné nádrže a zdrže,
- jazerá.

Vodné útvary sa členia na:

- prirodzené útvary povrchovej vody,
- výrazne zmenené vodné útvary,
- umelé vodné útvary

Stav útvarov povrchových vôd

Z hydrologického hľadiska územie okresu patrí do oblasti povodia Dunaja. Veľká časť územia okresu spadá do čiastkového povodia Ipeľ (číslo hydrologického povodia 4-24). Menšiu severovýchodnú časť radíme do čiastkového povodia Slaná (číslo hydrologického povodia 4-31).

Podrobný popis povrchových vôd okresu je uvedený v kapitole 1.1.4.1 Hydrologické pomery.

Pri povrchových vodách sa hodnotí ekologický a chemický stav a kvalita vody.

Do hodnotenia ekologického stavu patria nasledovné prvky kvality rozdelené do 3 skupín:

- biologické prvky kvality (BPK): bentické bezstavovce; fytobentos a makrofyty; fytoplanktón; ryby
- fyzikálno-chemické prvky kvality (FCHPK): všeobecné FCH ukazovatele; 26 škodlivých a obzvlášť škodlivých látok relevantných pre SR
- hydromorfologické prvky kvality (HMPK)

Výsledné hodnotenie sa určuje v piatich triedach kvality: veľmi dobrý (1), dobrý (2), priemerný (3), zlý (4), veľmi zlý (5).

Pri chemickom stave sa hodnotia prioritné látky a nebezpečné látky. Výsledky hodnotenia sa kategorizujú v dvoch triedach: dosahuje (D) a nedosahuje (ND) dobrý chemický stav.

Ekologický stav / potenciál útvarov povrchovej vody

Základom hodnotenia ekologického stavu útvarov povrchových vôd sú biologické prvky kvality, ktoré majú v súlade so základným princípom a myšlienkou RSV prioritné postavenie. Pre významne zmenené vodné útvary a umelé vodné útvary sa podľa princípov RSV stanovoval ekologický potenciál.

Chemický stav útvarov povrchovej vody

Základom hodnotenia chemického stavu útvarov povrchových vôd sú špecifické znečisťujúce látky, ktoré sú definované ako znečistenie spôsobené prioritnými látkami. Pri ich hodnotení sa uplatňujú smernice EÚ. Hodnotenie chemického stavu vôd pozostávalo z posúdenia výskytu 41 prioritných látok vo vodných útvaroch povrchových vôd. Súlad výsledkov monitorovania s Environmentálnou normou kvality (ENK) predstavuje súlad s požiadavkami pre dobrý chemický stav.

Podľa RSV „dobrý stav povrchovej vody“ znamená stav, ktorý dosahuje útvar povrchovej vody, ak je jeho

ekologický a jeho chemický stav aspoň „dobrý“.

Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Poltár k uvádza nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 27: Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Poltár

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	Ekologický stav	Chemický stav
Ipeľ	SKI0003	Ipeľ	198,53	172,40	2	D
Ipeľ	SKI0004	Ipeľ	172,40	0,00	3	D
Ipeľ	SKI0005	Suchá	33,80	22,80	4	D
Ipeľ	SKI0006	Suchá	22,80	12,20	4	D
Ipeľ	SKI0042	Maštinský potok	10,50	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0046	Slatinka-1	17,20	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0056	Šťavica	12,50	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0060	Poltárica	17,40	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0063	Banský potok	19,30	10,25	3	D
Ipeľ	SKI0064	Banský potok	10,25	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0065	Selčiansky potok-2	13,10	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0067	Uhorštiansky potok	12,50	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0068	Oždinský potok	7,80	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0069	Polovno	9,90	3,80	3	D
Ipeľ	SKI0070	Polovno	3,80	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0120	Petrovský potok-1	6,20	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0126	Točnica	10,05	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0129	Smolná	3,40	0,00	3	D
Ipeľ	SKI0130	Chocholná	9,20	3,75	2	D
Ipeľ	SKI0131	Chocholná	3,75	0,00	2	D
Ipeľ	SKI1001	Vn Málinec	183,00	180,20	3	D
Slaná	SKS0031	Kokavka	13,80	0,00	2	D
Slaná	SKS0044	Rimavica	33,60	14,50	2	D
Slaná	SKS0045	Rimavica	14,50	0,00	2	ND
Slaná	SKS0047	Liešnica	7,80	2,90	2	D
Slaná	SKS0048	Liešnica	2,90	0,00	2	D

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie

1. Požiadavky na vstupy (napr. záber lesných pozemkov a pôdy, spotreba vody, ostatné surovinové a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky)

1.1 Záber pôdy

Lokalita pre umiestnenie navrhovanej činnosti sa nachádza na k. ú. Hrnčiarske Zalužany. Pozemky sa okrem pozemkov pre umiestnenie prístupovej komunikácie nachádzajú prevažne mimo zastavaného územia obce Hrnčiarske Zalužany, sú evidované v katastri nehnuteľnosti ako orná pôda, trvalý trávny porast a zastavané plochy a nádvoria.

Prehľad pozemkov súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti je uvedený v tabuľke č. 28.

Parcela KN-C	Druh pozemku	Celková výmera parcely (m^2)	Umiestnenie a súčasné využitie
996/2	Orná pôda	36346	Orná pôda, mimo zastavaného územia obce
997/5	Trvalý trávny porast	2556	TTP, mimo zastavaného územia obce
998/1	Trvalý trávny porast	9339	TTP, mimo zastavaného územia obce
998/3	Orná pôda	3445	Orná pôda, mimo zastavaného územia obce
999/2	Orná pôda	3487	Orná pôda, mimo zastavaného územia obce
1001/1	Zastavaná plocha a nádvorie	16433	Cesta, mimo zastavaného územia obce
1001/4	Zastavaná plocha a nádvorie	1722	Cesta, mimo zastavaného územia obce
1002	Ostatná plocha	1017	Ostatná plocha, mimo zastavaného územia obce
1006/1	Orná pôda	664285 *	Orná pôda, mimo zastavaného územia obce
1003	Zastavaná plocha a nádvorie	904	Dvor, mimo zastavaného územia obce
849	Zastavaná plocha a nádvorie	9500	Cesta, v zastavanom území obce

*z uvedenej celkovej výmery bude navrhovaná činnosť zasahovať len v obmedzenom rozsahu – nasledovných parciel registra E KN: 426/2, 426/1, 425/2, 425/1, 424, 423/2.

Realizácia navrhovanej činnosti si vyžiada trvalý záber poľnohospodárskej pôdy. Výmera trvalo zaberanej poľnohospodárskej pôdy bude spresnená v žiadosti o nepoľnohospodárske použitie podľa zákona č. 220/2004 Z. z. Dočasný záber poľnohospodárskej pôdy ani lesných pozemkov sa nevyžaduje. Pri vyňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely je potrebné postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (§ 12, § 17).

1.2 Potreba vody

Voda v rámci prevádzky navrhovanej činnosti bude voda potrebná na sociálne účely a na hasenie požiarov.

Potreba vody na sociálne účely

Potreby vody na sociálne účely bola vypočítaná podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Predpokladaný počet obyvateľov v navrhovaných rodinných domoch je 30 rodinných domov x 4

obyvatelia/dom = 120 obyvateľov.

Potreba vody	Objem
Celková denná priemerná potreba vody Q_p	17,4 m^3 /deň
Maximálna denná potreba vody	27,84 m^3 /deň
Maximálna hodinová potreba vody (Q_h)	2,088 m^3 /hod
Predpokladaná ročná potreba (Q_{rok})	6351 m^3

Potreba vody na hasenie požiarov

Potreba vody na hasenie požiarov pre navrhované požiarne úseky bola stanovená podľa § 6 ods. 1 vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z. z. a STN 92 0400 Požiarna bezpečnosť stavieb. Zásobovanie vodou na hasenie požiarov - Qp = 12,0 l. s^{-1}.
Vzhľadom na skutočnosť, že pre potreby navrhovanej činnosti sa požaduje objem vody menší ako 20 l. s^{-1}, je možné vonkajší požiarny vodovod nahradiť podľa § 7 ods. 7 vyhl. MV SR č. 699/2004 Z. z. iným vyhovujúcim zdrojom vody so stálou zásobou vody na hasenie požiarov. Zdrojom vody na hasenie požiarov bude verejný vodovod.

Potreba surovín a výrobkov

Suroviny a výrobky pre realizáciu navrhovanej činnosti budú zabezpečovať dodávateľské organizácie, ktoré v tejto etape prípravy nie sú známe, a preto nie je možné uviesť z akých zdrojov ich budú zabezpečovať. Bude sa jednať najmä o stavebné materiály a stavebné výrobky ako sú - piesok, štrk, cement, oceľ, drevo, sklo, tehly, dlaždice, a pod. Druh a množstvo surovín a stavebných výrobkov bude špecifikované v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie.
Pri výstavbe objektov, ktoré sú predmetom navrhovanej činnosti budú použité environmentálne prijateľné materiály.

1.3 Energetické zdroje

Elektrická energia

Elektrická energia sa bude používať najmä na verejné, vonkajšie a vnútorné osvetlenie, na prevádzku vzduchotechniky, chladenia, prevádzku spotrebičov,....
Dĺžky jednotlivých vetiev sú nasledovné:
NN rozvod – podzemné vedenie 820 m
NN rozvod osvetlenie – 838,5 m
Optochránička – 754,0 m
Prípojky – 220 m

Zemný plyn

Zemný plyn sa bude používať v rodinných domoch na vykurovanie, výrobu teplej vody a pre technológie.
Pre 30 rodinných domov s výbavou plynový kotol ATAG A244EC 6,8-23,3 kW (i príprava teplej vody) a varná doska je ročná potreba plynu pre zónu 22867 m^3/rok. Maximálny denný odber v zime 104,88 m^3, v lete 65,89 m^3; maximálny hodinový odber v zime 86,70 m^3, v lete 52,35 m^3; minimálny hodinový odber v lete i zime je 0,1 m^3.

1.4 Nároky na dopravu

Dopravné napojenie bude riešené predĺžením komunikácie Cintorínska ulica, pri rodinnom dome súp. č. 36, kde je ukončená asfaltová obrusná vrstva komunikácie. Predĺženie Cintorínskej ulice bude ukončené tak, aby bolo možné jej prípadné ďalšie predĺženie. Nové komunikácie sú navrhované ako dvojpruhové obojsmerné. Na konci predĺženia Cintorínske ulice bude umožnený prejazd na poľnú cestu, ktorou je sprístupnený prameň minerálnej vody.

Obslužné komunikácie

Komunikácie pre prístup k novej zástavbe rodinných domov sú navrhované funkčnej triedy C3 ako miestne obslužné. Predĺženie Cintorínskej ulice je navrhované v dĺžke 485,0 m. Komunikácie v rámci IBV sú navrhované dĺžky 433,0 m. Pre sprístupnenie pozemkov mimo IBV sú navrhované vjazdy v počte 4 kusy, ktoré budú v dĺžke 20,0 m spevnené.

Pešia doprava

Popri komunikácii Cintorínska ulica a jej predĺženia je navrhovaný jednostranný chodník. V rámci navrhovanej komunikácií IBV sú navrhované obojstranné chodníky pre peších.

Statická doprava

Pri každom rodinnom dome bude na pozemku umožnené odstavné parkovanie dvoch osobných automobilov a priestor pre jedno parkovacie stojisko pre návštevy. Predbežne je na každom pozemku určenom pre výstavbu rodinného domu vyčlenený priestor pre garáž so spevnenou plochou pred garážou, v tomto mieste bude zriadený vjazd z miestnej komunikácie na pozemok rodinného domu.

Cyklistická doprava

Cyklistické chodníky nie sú riešené, počíta sa s využitím miestnych obslužných komunikácií s miernou dopravou.

Prímestská hromadná doprava

Nové zástavky hromadnej dopravy sa nevytvárajú.

1.5 Nároky na ostatnú infraštruktúru

V blízkosti lokality pre umiestnenie navrhovanej činnosti (Cintorínska ulica) vedú trasy všetkých potrebných inžinierskych sietí: vodovod, kanalizácia, plynovod, rozvodná sieť NN, rozvodná sieť VN, verejné osvetlenie. Navrhovaná činnosť bude pripojená na existujúce siete infraštruktúry, novými prípojkami.

Kanalizácia

Stavebný objekt kanlizácie bude vlastne rozšírením verejnej splaškovej kanalizácie, ktorá sa v obci Hrnčiarske Zalužany už nachádza. A to na komunikácii III. triedy č.2740. Z tejto komunikácie je naprojektovaná splašková kanalizácia až po IBV.

Materiál je PP, SN10, DN300, vetva "C" - 261,0 m; vetva "CA" - 329,72 m, z toho tlaková D75 - 56,55 m; prípojky DN150 -192,5 m. a trase kanalizácie sú navrhnuté revízne šachty v max. vzdialenosti 50 m. Šachty sú navrhnuté plastové s ťažkým poklopom pre zaťaženie D 400. Trasa je navrchnutá prevažne v nových komunikáciach a kratší úsek vetvy "CA" i v zelenom páse. Keďže celá IBV sa zvažuje smerom k blízkemu bezmennému potoku, nie je možné ju kompletne napojiť gravitačne. Stoka "CA" ústi do čerpacej stanice, ktorá pomôže prekonať výškový rozdiel. Tlaková časť povedie zeleným pásom v dĺžke 56,55 m.

Vodovodná prípojka

Stavebný objekt bude vlastne rozšírením verejného vodovodu, ktorý sa v obci Hrnčiarske Zalužany nachádza, najbližšie na ulici Cintorínska. Rozšírenie verejného vodovodu je verejnoprospešná stavba a po ukončení prác bude bezplatne prevedené do majetku a správy StVPS, a. s. Navrhované

rozšírenie vodovodu pre navrhovanú obytnú zónu bude začínať napojením na jestvujúci verejný vodovod PVC, D110 pri RD č.36. Napojená vetva „1“ bude v dimenzii D110, materiál HDPE. Pre riešenú obytnú zónu sa vybuduje zokruhovaná vodovodná sieť zhodnej dimenzie a materiálu. RD budú zásobované vodou jedným vodovodným radom „1“.

Na navrhovanom vodovode bude osadený uzáver v mieste odpojenia sa na jestvujúci verejný vodovod a uzávery pred hydrantmi. Trasa vodovodných radov je vedená v celej dĺžke v asfaltovej vozovke. Dĺžky rozvodov: vetva "1" D110- 901,0 m; odbočenie k hydrantom D90 - 12,1 m, prípojky D32 -169 m.

Z tejto vetvy "1" bude vysadených 30 vodovodných prípojok pre rodinné domy, teda prípojky sú navrhnuté pre všetkých 30 stavebných parciel. Napojenie na verejný vodovod bude pomocou navŕtavacích pásov. Prípojky budú zrealizované z HDPE D32. Budú končiť 1,0 m za hranicou pozemku, kde sa zaslepia a ukončenie bude ozančené v teréne.

Prípojka plynu

Pre navrhovanú činnosť je navrhnutý STL rozvod plynu s prípojkami pre 30 parciel. Navrhovaná dimenzia STL plynovodu je D90, prípojok D32. Navrhované rozšírenie STL plynovodu pre navrhovanú obytnú zónu bude začínať napojením na jestvujúci STL plynovod DN80, materiál oceľ, na Cintorínskej ulici pri RD č. 41. Napojená vetva „1“ bude v dimenzii D90, materiál HDPE. Touto vetvou je zásobovaná celá obytná zóna.

Prípojky elektrickej energie

Pre všetky predmetné odberné miesta v IBV sa vybudujú nemerané elektrické prívody z ktorých sa napoja elektromerové rozvádzače REP a RVO (30xREP pre rodinné domy a 1xRVO pre verejné osvetlenie). Každý nemeraný elektrický prívod sa prevedie z rozvádzačov PRIS, káblom AYKY-J 4x25mm2 a bude ukončený v elektromerovom rozvádzači REP, RVO. Elektromerové rozvádzače REP budú osadené do oplotenia na hranici každého predmetného pozemku IBV, na verejne prístupnom mieste.

Prvá časť verejného osvetlenia (nová časť IBV)

Verejné osvetlenie pre novú časť IBV bude napojené z novozriadeného rozvádzača verejného osvetlenia RVO. Napojenie rozvádzača RVO bude prevedené z rozvádzača PRIS1 káblom AYKY-J 4x1 6mm2. Rozvádzač RVO sa osadí vedľa rozvádzača PRIS1. Pre rozvádzač RVO treba vybudovať jedno odberné miesto (meranie bude v RVO). Z predmetného rozvádzača RVO bude napojených 15ks svietidiel (LED 55W, 4000K, 230V, 50Hz, IP66). Svietidlá budú osadené na uličných osvetľovacích stĺpoch 6m.

Druhá časť verejného osvetlenia (spojovacia cesta medzi novou a starou častou v obci)

Verejné osvetlenie pre spojovaciu cestu medzi novou a starou častou v obci bude napojené z novozriadenej poistkovej skrini HDS - SPP0. Napojenie poistkovej skrini HDS bude prevedené z existujúceho vzdušného verejného osvetlenia nad rozvádzačom VRIS2. Z predmetného rozvádzača RVO bude napojených 4ks svietidiel (LED 55W, 4000K, 230V, 50Hz, IP66). Svietidlá budú osadené na uličných osvetľovacích stĺpoch 6m. Elektrické prívody pre napojenie svietidiel verejného osvetlenia budú prevedené, NN podzemným vedením - káblom CYKY-J 3x6mm.

1.6 Nároky na pracovné sily

Potrebu pracovných síl počas výstavby stanoví vybraný dodávateľ realizácie navrhovanej činnosti, ktorý v štádiu zisťovacieho konania nie je známy. Prevádzka navrhovanej činnosti nemá osobitné nároky na pracovné sily. Práce charakteru opravy, údržby a pod. v rodinných domoch sa budú zabezpečovať dodávateľsky alebo svojpomocne.

2. Údaje o výstupoch (napr. zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície)

Výstupy zahŕňajú najmä zdroje znečisťovania ovzdušia a ich charakter a dosah, produkciu odpadových vôd a odpadov a nakladanie s nimi, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia a iných fyzikálnych polí.

2.1 Ovzdušie

V dôsledku výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti vzniknú v dotknutom území tieto zdroje znečisťovania ovzdušia: kotolne, doprava, stavenisko.

Počas výstavby

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia počas prípravy územia a počas výstavby, bude stavebná doprava, prevádzka stavebných strojov a mechanizmov. Plošným zdrojom znečisťovania ovzdušia bude stavenisko. Tieto zdroje možno považovať za malé a dočasné zdroje znečisťovania ovzdušia. Podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a podľa vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z. z. je doprava súvisiaca s realizáciou navrhovanej činnosti zaradená ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia, kategória – mobilné zdroje. Podľa charakteru prevažne sa vyskytujúcich prác na stavbe sa stavenisko zaraďuje ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia. V čase búracích a výkopových prác sa bude na stavenisku manipulovať so sypkými materiálmi a zeminami, a preto bude nutné čistenie vozidiel vychádzajúcich zo staveniska na verejné komunikácie ako aj čistenie komunikácií v okolí staveniska.

Počas prevádzky

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia počas prevádzky navrhovanej činnosti budú: plynové kotolne v rodinných domoch (malé zdroje znečisťovania ovzdušia), doprava (vrátane statickej). Vykurovanie jednotlivých rodinných domov bude zabezpečené prostredníctvom kotolní na báze zemného plynu. Možno predpokladať, že každý dom bude vykurovaný samostatnou kotolňou.

Jednotlivé kotolne sú malými stacionárnymi zdrojmi znečisťovania ovzdušia, nakoľko nespĺňajú prahové hodnoty podľa prílohy č. 1 Členenie a kategorizácia stacionárnych zdrojov, k vyhláške MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.

Číslo kategórie	Názov kategórie	Prahová kapacita 1 veľký zdroj	Prahová kapacita 2 stredný zdroj
1	PALIVOVO-ENERGETICKÝ PRIEMYSEL		
1.1	Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia vrátane plynových turbín a stacionárnych piestových spaľovacích motorov, s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom v MW	≥ 50	≥ 0,3

Mobilným zdrojom znečisťovania ovzdušia v dotknutej lokalite počas prevádzky bude doprava, vrátane statickej dopravy. Z výsledkov hodnotenia vplyvov porovnateľných činnosti vyplýva, že navrhovaná činnosť IBV Hrnčiarske Zalužany nebude významným zdrojom znečisťovania ovzdušia a bude spĺňať požiadavky a podmienky, ktoré sú ustanovené právnymi predpismi vo veci ochrany ovzdušia.

2.2. Odpady

V etape výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti budú vznikať odpady kategórie ostatný odpad (O) i kategórie nebezpečný odpad (N). Koncepcia riešenia odpadového hospodárstva je založená na triedení odpadov v mieste ich vzniku a vytvára predpoklady pre optimálne využívanie vstupov.

Nakladanie s odpadmi počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti musí byť zosúladené s všeobecne záväznými predpismi v oblasti odpadového hospodárstva, najmä zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a súvisiacich predpisov.

V prípade vzniku nebezpečného odpadu sa bude postupovať podľa platných všeobecne záväzných právnych predpisov. Zneškodňovanie odpadov bude zabezpečené subjektmi, ktoré majú požadované oprávnenie na zneškodňovanie jednotlivých druhov odpadov.

Vytriedené odpady a využiteľné zložky odpadov budú odvážané na ďalšie zhodnotenie. Nakladanie s odpadmi bude navrhnuté podľa platných predpisov v oblasti odpadového hospodárstva a podľa príslušných VZN obce Hrnčiarske Zalužany.

Odpady, ktoré budú pravdepodobne vznikať počas výstavby navrhovanej činnosti zaradené podľa vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, sú uvedené v tabuľke č. 29.

Katalógové číslo	Názov odpadu	Kategória odpadu O/N
15 01 01	obaly z papiera a lepenky	O
15 01 02	obaly z plastov	O
15 01 03	obaly z dreva	O
15 01 10	obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N
15 02 03	absorbenty, filtračné materiály, iné ako v 15 02 02	O
17 02 03	plasty	O
17 03 02	bitúmenové zmesi	O
17 04 11	káble iné ako uvedené v 17 04 10	O
17 05 06	výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05	O
20 02 01	Biologicky rozložiteľný odpad	O

Podľa § 77 ods. 2 zákona č. 79/2015 Z. z. pôvodcom odpadu, ak ide o odpady vznikajúce pri servisných, čistiacich alebo udržiavacích prácach, stavebných prácach a demolačných prácach, vykonávaných v sídle alebo mieste podnikania, organizačnej zložke alebo v inom mieste pôsobenia právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa, je právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, pre ktorú sa tieto práce v konečnom štádiu vykonávajú. Pôvodca odpadu zodpovedá za nakladanie s odpadmi podľa tohto zákona a plní povinnosti podľa § 14.

Podľa § 77 ods. 3 zákona č. 79/2015 Z. z. za nakladanie s odpadmi, ktoré vznikli pri výstavbe, údržbe, rekonštrukcii alebo demolácii komunikácií je zodpovedná osoba, ktorej bolo vydané stavebné povolenie na výstavbu alebo demoláciu a táto osoba plní povinnosti podľa § 14; ustanovenie odseku 2 sa neuplatní.

Časť výkopovej zeminy bude možné po prehodnotení jej kvality použiť na terénne úpravy a na spätný zásyp rýh po uložení prípojok infraštruktúr v rámci navrhovanej činnosti. Nekontaminovaná výkopová zemina, ak je isté, že sa použije na účely výstavby v prirodzenom stave na mieste, na ktorom bola vykopaná sa nepovažuje za odpad. Prípadná prebytková zemina sa môže ponúknuť na použitie mimo staveniska, prípadne sa zabezpečí jej uloženie na vopred určenú skládku.

Všetky odpady vznikajúce počas výstavby budú podľa jednotlivých druhov evidované. Prípadné nebezpečné odpady budú uložené v tesných nepriepustných nádobách, ktoré budú označené príslušnými značkami.

Druh, množstvo a nakladanie s odpadmi, ktoré budú vznikať počas výstavby budú upresnené a zdokumentované v etape kolaudačného konania.

Biologický rozložiteľný odpad z lokality sa materiálovo zhodnotí mimo lokality navrhovanej činnosti, dopraví sa na materiálové zhodnotenie do najbližšej kompostárne. Spaľovanie na lokalite navrhovanej činnosti je neprípustné.

2.3. Odpadové vody

V rámci prevádzky navrhovanej činnosti sa budú produkovať

- splaškové odpadové vody,
- vody z povrchového odtoku (zrážkové vody).

Objem splaškových odpadových vôd zodpovedá približne spotrebe vody na sociálne účely. Ročná produkcia splaškových odpadových vôd – cca 6351 m^3.

Vody z povrchového odtoku

Dažďové vody z komunikácií, striech a spevnených plôch na stavebných parcelách budú odvedené do uličných plastových dažďových vpustí a do cestného rigolu. Následne dažďovou kanalizáciou odvedené do 2 rôznych recipientov. Predpokladané ročné množstvo vypúšťaných vôd z celej spádovej oblasti je približne 7910 m^3.

2.4. Hluk a vibrácie

Hluk

V prílohe vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí sú pre vonkajšie prostredie ustanovené nasledujúce prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku:

Tabuľka č. 30: Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí

Kat. územia	Opis chráneného územia	Ref. čas inter.	Prípustné hodnoty (dB)				
			Hluk z dopravy				Hluk z iných zdrojov
			Pozemná a vodná doprava	Železničné dráhy	Letecká doprava		
			b) c) $L_{Aeq,p}$	*c)* $L_{Aeq,p}$	$L_{Aeq,p}$	$L_{Asmax\ p}$	
	Územie s osobitnou ochranou pred hlukom (napríklad kúpeľné miesta, kúpeľné a liečebné areály).	deň	45	45	50	-	45

I.		večer noc	45 40	45 40	50 40	- 60	45 40
II.	Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov, *d)*	deň	50	50	55	-	50
	rekreačné územie.	večer noc	50 45	50 45	55 45	-65	50 45
III.	Územie ako v kategórii II v okolí *a)*diaľnic, ciest I. a II. triedy, miestnych komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh a letísk, mestské centrá.	deň	60	60	60	-	50
		večer	60	60	60	-	50
		noc	50	55	50	75	45
IV.	Územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov, výrobné zóny, priemyselné parky, areály závodov.	deň	70	70	70	-	70
		večer noc	70 70	70 70	70 70	- 95	70 70

Vonkajšie prostredie územia na ktorom bude umiestnený navrhovaný bytový súbor stavieb, jeho severná časť je navrhovaná do kategórie územia II.

Podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí sú pre vnútorné prostredie stanovujú veličiny hluku uvedené v tabuľke č. 31.

Tabuľka č. 31: Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vnútornom prostredí budov

Kategória vnútorného priestoru	Opis chránenej miestnosti v budovách	Referenčný Časový interval	Prípustné hodnoty [g] (dB) Hluk z vnútorných Zdrojov $L_{Amax,p}$	Hluk z vonkajšieho prostredia $L_{Amax,p}$
A	Nemocničné izby, ubytovanie pacientov v kúpeľoch	Deň Večer noc	35 30 25 [a]	35 30 25
B	Obytné miestnosti, ubytovne, domovy dôchodcov , škôlky, jasle [b]	Deň večer noc	40 40 30 [a]	40 [c] 40 [c] 40 [c]
		$L_{Aeq,p}$		
C	Učebne, posluchárne, čitárne, študovne, konferenčné miestnosti, súdne siene	Počas používania	40	40
D	Miestnosti pre styk s verejnosťou, informačné strediska	počas používania	45	45
E	Priestory vyžadujúce dorozumievanie rečou, napr. školské dielne, čakárne, vestibuly	počas používania	50	60

Objekty navrhovanej činnosti sú zaradené do kategórie vnútorného priestoru B.
Zdrojom hluku v dotknutom území v súčasnosti je cestná automobilová doprava.
Zdroje hluku súvisiace s realizáciou a prevádzkou navrhovanej činnosti možno rozdeliť takto:

Zdroje hluku počas výstavby

- stavebné mechanizmy,
- stavebná doprava (stavebné dopravné prostriedky).

Intenzita hluku počas výstavby bude závislá na počte, druhu a technickom stave nasadených mechanizmov a od druhu vykonávaných prác. Vhodnou organizáciou práce a používaním stavebných mechanizmov v dobrom technickom stave je možné hladinu hluku obmedziť na minimálnu mieru. Intenzita hluku nebude stála, bude sa meniť v závislosti na druhu vykonávaných prác, tzn., že v každej etape výstavby bude iná.

Pri realizácii stavebných prác sa budú pravdepodobne používať bežné stavebné stroje. Vplyv hluku počas výstavby bude dočasný a nepredpokladá sa trvalejšie prekročenie prípustných hodnôt hluku pre vonkajšie ani pre vnútorné prostredie. Najvyššie prípustné hodnoty normalizovanej hladiny hlukovej expozície pri prácach vyskytujúcich sa na stavbe – pre iné práce bez nárokov na mentálne sústredenie, sledovanie a kontrolu okolia sluchom alebo dorozumievanie sa rečou sú cca 85 dB.

Maximálny hluk bude emitovaný na začiatku výstavby pri zemných prácach. Lopatové rýpadlá používané v stavebníctve majú hladinu hluku vo vzdialenosti 10 m od zdroja od 70 do 88 dB. Ich prevádzka však bude limitovaná s prestávkami počas zmeny. S hlučnými prácami v nočných hodinách sa neuvažuje.

Zdroje hluku počas prevádzky

Zdrojmi hluku počas prevádzky navrhovanej činnosti bude

- doprava (doprava obyvateľov osobnými automobilmi a odvoz odpadov),
- ostatné technologické zariadenia súvisiace s prevádzkou súboru stavieb (napr. vzduchotechnické zariadenia, vykurovanie).

Vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej činnosti mimo zastavaného územia obce možno predpokladať, že v záujmovom území v súčasnosti nedochádza k prekračovaniu prípustných hodnôt hluku z dopravy podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z.
Vzhľadom na lokalizáciu, charakter a rozsah navrhovanej činnosti možno tiež predpokladať, že požiadavky vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. tykajúca sa priľahlej časti vonkajšieho prostredia budú splnené.
Ďalej možno uviesť:

Vzduchotechnické jednotky, ak budú súčasťou rodinných domov musia spĺňať požiadavky Nariadenia komisie EÚ č. 1253/2014 zo 7. júla 2014, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES.

Prevádzka kotolni ani vykurovacie zariadenia nebudú nepriaznivo vplývať na vnútorné prostredie ani na okolie rodinných domov.

Podľa čl. 1.9. prílohy vyhlášky MZ SR 549/2007 Z. z. je možné umiestňovať nové budovy na bývanie a budovy vyžadujúce tiché prostredie okrem škôl, škôlok, nemocničných izieb a pod. aj v území, kde hluk z dopravy prekračuje hodnoty uvedené v tabuľke pre územie kat. II na základe súhlasného stanoviska orgánu ochrany zdravia, za predpokladu, že:

a) sa vykonajú opatrenia na ochranu ich vnútorného prostredia

b) ak posudzovaná hodnota v primeranej časti priľahlého vonkajšieho prostredia budovy na bývanie alebo oddychovej zóny v tesnej blízkosti budovy na bývanie neprekročí prípustné hodnoty uvedené v Tab.1 pre kategóriu územia III. o viac ako 5 dB.

To znamená:

- neprekročí 65 dB cez deň a večer, neprekročí 55 dB v noci Táto podmienka musí byť splnená.

Všetky technologické zariadenia umiestnené na streche navrhovaných susedných objektov, ktoré do svojho okolia produkujú hluk, nesmú prekročiť súhrnný akustický výkon LwA = 84 dB, aby nedošlo ku prekročeniu prípustných hodnôt na fasádach pre najbližšie chránené obytné prostredie a zároveň aby spĺňali limity pre hluk z iných zdrojov vo vonkajšom prostredí podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z.
Navrhovaná činnosť „IBV Hrnčiarske Zalužany“ nebude významným zdrojom hluku a bude spĺňať požiadavky a podmienky, ktoré sú ustanovené právnymi predpismi pre oblasť hluku.

Vibrácie

Vibrácie malého rozsahu môžu vznikať počas výstavby navrhovanej činnosti pri zemných prácach súvisiacich s hĺbením rýh pre uloženie sietí infraštruktúry a následne so zakladaním rodinných domov. Vznik závažných vibrácií počas výstavby navrhovanej činnosti sa nepredpokladá. Pri výstavbe sa musia rešpektovať ustanovenia všetkých súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov najmä NV č. 396/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.

2.6. Doplňujúce údaje

Zemné práce

ZEMINA Z PRÍPRAVNÝCH PRÁC - zahájenie výstavby si vyžiada v miestach stanovených projektovou dokumentáciou príslušnej odbornej profesie zrealizovať odhumusovanie pozemkov hrúbky cca 0,25 m. Vyzískaná ornica bude vo forme zemníka, resp. zemníkov dočasne deponovaná v riešenom území. Časť zeminy bude použitá v závere výstavby na spätné zahumusovanie v rámci sadových a terénnych úprav. Predpokladaný objem deponovanej zeminy (ornice) je cca 8800 m^3.

Prebytočnú a pre investičný zámer nevyužiteľnú zeminu investor odvezie (odpredá) na zemník, ktorého polohu upresní ďalší stupeň projektového riešenia.

ZEMINA PRE TERÉNNE A SADOVÉ ÚPRAVY - Pre záverečné terénne a sadové úpravy bude použitá zemina (ornica) dočasne vo forme zemníka deponovaná v rámci riešeného územia. Po ukončení výstavby jednotlivých etáp obytnej zóny, v rozsahu navrhovanej objektovej skladby, vybraný dodávateľ, resp. individuálny stavebníci predložia na Oddelenie životného prostredia ku kolaudačnému konaniu evidenciu odpadov zo stavby a doklady o ich zhodnotení /zneškodnení. Počas nakladania s odpadmi bude dodávateľ stavby, resp. individuálny stavebníci rešpektovať i podmienky obsiahnuté v Zákone NR SR č. 79/2015Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s ním súvisiace predpisy.

V prípade ak bude musieť prísť k výrubu – bude navrhovateľ postupovať podľa § 47 ods. 3 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Odstráni sa aj krovie v dĺžke 420 m a šírke 3,5 m pozdĺž a v jestvujúcom rigole na ľavej strane cesty smerom k zamýšlanej IBV- od p.č.391/1 vyššie. Toto bude potrebné pre úpravu rigolu i pre vybudovanie chodníka. Pre výustný objekt a vybudovanie potrubia dažďovej kanalizácie pri vodnom toku bude potrebné odsrániť kroviny v šírke 3x 6 m.

3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Cieľom ochrany životného prostredia a zdravia obyvateľstva je nájsť taký vyrovnaný systém zosúladenia životného prostredia a ľudskej činnosti, ktorého cieľom by bol akceptovateľný rozvoj antropogénnych aktivít, kvality životného prostredia a kvality života a zdravia. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie je jedným z nástrojov na priblíženie sa k takému vyrovnanému a environmentálne prijateľnému rozvoju uvedených oblasti.

Navrhovaná činnosť patrí medzi činnosti menšieho rozsahu, a preto podlieha zisťovaciemu konaniu podľa zákona č. 24/2006 Z. z. Možné vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie boli zisťované v rámci vypracovania zámeru, pričom sa použili kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10 zákona.

Pri zisťovaní možných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie sa prihliadalo najmä na povahu a rozsah navrhovanej činnosti, miesto vykonávania navrhovanej činnosti, význam očakávaných vplyvov, z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu, dosahu, trvania, frekvencie a vratnosti ako i z hľadiska kumulácie s vplyvmi iných činnosti v dosahu navrhovanej činnosti.

Vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie boli zisťované za obdobie výstavby, prevádzky a ukončenia prevádzky najmä z hľadiska únosného zaťaženia územia; vplyvu na obyvateľstvo, jeho zdravie a aktivity; horninové prostredie a pôdu; vplyvu na ovzdušie a klimatické pomery dotknutého územia; vplyvu na vodné pomery; vplyvu na faunu, flóru, ich biotopy a chránené územia všetkých druhov, vrátane vplyvov kumulatívnych.

Súčasný stav

Na pozemku pre umiestnenie navrhovanej činnosti sa v súčasnosti nachádza poľnohospodárska pôda (orná pôda) a trvalé trávne porasty. Nenachádzajú sa tu žiadne bytové ani iné objekty ani prípojky inžinierskych sietí a spevnené plochy, ktoré by bolo potrebné odstrániť.

Na základe výsledkov zisťovania sa predpokladajú nasledujúce vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie:

3.1 Vplyv na obyvateľstvo

V obci Hrnčiarske Zalužany na území ktorej sa uvažuje realizovať navrhovanú činnosť žilo v roku 2019 celkom 862 obyvateľov z toho 427 mužov a 435 žien. Navrhovaná činnosť bude umiestnená mimo zastavaného územia obce Hrnčiarske Zalužany.

Predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na obyvateľstvo dotknutého územia z hľadiska časového pôsobenia možno rozdeliť na

- vplyvy počas výstavby,
- vplyvy počas prevádzky.

Z hľadiska charakteru vplyvov na obyvateľstvo je rozhodujúca najmä:

- znečistenie ovzdušia,
- zmena hlukových pomerov,
- narušenie pohody.

Za posledných 20 rokov je demografická krivka obce bez výraznejších zmien, avšak dopyt po pozemkoch na bývanie rastie (viac rodín, ale nízkopočetných oproti minulosti). Obec má málo vhodných lokalít kde by vytvorila podmienky na výstavbu pre svojich obyvateľov a táto je vhodná. Je možné predĺženie jestvujúcich inžinierskych sietí, naväzuje priamo na jestvujúcu zástavbu, hydrogeologické pomery sú vhodné.

Navrhovaná činnosť, tak ako každá iná činnosť môže mať okrem pozitívnych vplyvov na obyvateľstvo i vplyvy negatívne.

Objektmi, ktoré môžu byť realizáciou navrhovanej činnosti ovplyvnené sú rodinné domy ktoré sa nachádzajú popri komunikácii Cintorínskej ulice.

Vplyvy počas výstavby

Počas výstavby navrhovanej činnosti, môže dochádzať k zvýšenej prašnosti na stavenisku a prístupovej komunikácii. Miera prašnosti bude závisieť od okamžitých poveternostných pomerov - rýchlosti a smeru vetra. Tieto vplyvy na okolie je možné zmierniť vhodnými organizačnými opatreniami (napr. kropenie staveniska, čistenie komunikácií, čistenie kolies dopravných prostriedkov pred výjazdom na verejné komunikácie a pod.). Dosah prašnosti na trvalo obývané objekty po realizácii zmierňujúcich opatrení by nemal byť závažný. Prašnosť bude vznikať len v etape zemných prác, ktoré budú mať obmedzenú dobu trvania.

V počiatočnej etape výstavby možno predpokladať zvýšenie denných ekvivalentných hladín hluku v dotknutej lokalite, ktoré bude spôsobené používaním hlučných technológii a prejazdmi nákladných automobilov.

Pri stavebných prácach sa budú pravdepodobne používať bežné stavebné stroje. Vplyv hluku počas výstavby bude dočasný a nepredpokladá sa trvalejšie prekročenie prípustných hodnôt hluku pre vonkajšie ani pre vnútorné prostredie. Rozsah hladín hluku je určený výkonom daného stroja a jeho zaťažením. Nárast hlukovej hladiny pri nasadení viacerých strojov nemá lineárny aditívny charakter. Uvedené vplyvy je možné eliminovať dobrou organizáciou výstavby, napr. hlučné práce nevykonávať v nočných, skorých ranných a neskoro večerných hodinách.

Vplyv hluku počas výstavby bude dočasný a málo významný. Vzhľadom na rozsah hlučných prác pri realizácii navrhovanej činnosti sa nepredpokladá, že by dlhodobo presahoval platné limity vyplývajúce z vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. Vzhľadom na rozsah navrhovanej činnosti sa v etape výstavby nepredpokladá v dennej dobe nadlimitné prekročenie najvyšších prípustných hladín hluku podľa platných predpisov. Hlučné technologické práce sa vo večernej a nočnej dobe nebudú vykonávať.

Vibrácie malého dosahu môžu vznikať pri zemných prácach súvisiacich s hĺbením rýh pre uloženie vedení infraštruktúry a z nákladnej dopravy.

Počas výstavby navrhovanej činnosti musia byť dodržané všetky súvisiace predpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany a zdravia pri práci.

Zvýšenú pozornosť treba venovať najmä doprave počas výstavby, nakoľko môže dochádzať ku kolízii staveniskovej a ostatnej dopravy na verejných komunikáciách v dotknutom území, najmä na Cintorínskej ulici, na ktorú sa bude pripájať doprava lokality navrhovanej činnosti. Trasy stavebnej dopravy je potrebné viditeľne označiť dopravnými značkami a vopred ich odsúhlasiť obcou Hrnčiarske Zalužany a s príslušným dopravným orgánom.

V etape výstavby sa predpokladá čiastočné narušeniu pohody a kvality života obyvateľov v dotknutej obci (najmä hluk, prach a emisie zo stavebnej dopravy). Toto narušenie bude dočasné a lokálne a nebude mať významný vplyv na zdravie obyvateľstva.

Navrhovaná činnosť sa môže realizovať len po vydaní územného rozhodnutia a stavebného povolenia v ktorých budú uložené konkrétne podmienky jej realizácie podľa súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov.

Čo sa týka vplyvov realizácie navrhovanej činnosti na verejnú a osobnú dopravu po miestnych komunikáciách, verejná doprava v okolí staveniska bude v čase výstavby zachovaná bez obmedzenia, bude však v prípade potreby usmerňovaná dočasným dopravným značením. Pešia premávka okolo staveniska rovnako nebude prerušená.

Stavenisko bude počas výstavby zabezpečené proti vstupu a bezpečnosti nepovolaných osôb.

<u>Vplyvy počas prevádzky</u>

Počas prevádzky navrhovanej činnosti sa nepredpokladá nadlimitná produkcia znečisťujúcich látok do ovzdušia. V dôsledku prevádzky navrhovanej činnosti nevznikne veľký ani stredný stacionárny zdroj znečisťovania ovzdušia. Kotolne rodinných domov na báze zemného plynu inštalované v každom navrhovanom objekte budú malými zdrojmi znečisťovania ovzdušia. Príspevok dopravy súvisiacej s navrhovanou činnosťou počas jej prevádzky k najvyšším hodnotám koncentrácie látok znečisťujúcich ovzdušie bude relatívne nízky a bude sa pohybovať pod úrovňou limitných koncentrácií.

Vplyvy prevádzky navrhovanej činnosti na ovzdušie možno hodnotiť ako málo významné. Prevádzka navrhovanej činnosti nespôsobí ani zhoršenie hlukových pomerov v dotknutom území oproti súčasnému stavu.

Čo sa týka svetlotechnickej situácie rozmiestnenie a odstupové vzdialenosti jednotlivých rodinných domov musia spĺňať požiadavky vyplývajúce z územného a stavebného práva.

Počas prevádzky navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú také činnosti, ktoré by spôsobovali nadlimitné vibrácie, a preto tento vplyv na obyvateľstvo možno hodnotiť ako málo významný.

Pri predpokladanom stupni automobilizácie 2 autá na 1 RD (60 automobilov) a ich cca 50 % výjazd v rannej špičke sa celkový objem výjazdu osobných automobilov jednosmerne za hodinu bude pohybovať okolo 30 automobilov.

Na základe uvedených skutočnosti možno konštatovať, že vplyvy navrhovanej činnosti na obyvateľstvo pri dodržaní príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov a realizácii navrhovaných opatrení nebudú závažné s výnimkou vysokej frekvencie dopravy vo výhľade, ktorú je potrebné doriešiť. V dôsledku realizácie navrhovanej činnosti vytvoria nové možnosti kvalitného trvalého bývania v rodinných domoch v obci Hrnčiarske Zalužany.

3.2. Vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie

Vzhľadom na charakter a umiestnenie navrhovanej činnosti možno konštatovať, že navrhovaná činnosť neovplyvní geomorfologické pomery dotknutého územia počas výstavby ani počas prevádzky. Horninové prostredie dotknutého územia môže byť navrhovanou činnosťou ovplyvnené najmä počas výstavby pri realizácii zemných prác súvisiacich s hĺbením rýh pre uloženie siete infraštruktúry. Počas vykonávania zemných prác môže dôjsť k znečisteniu horninového prostredia len v prípade havárii stavebných mechanizmov. Takáto možnosť je vzhľadom na dôslednosť prípravy stavieb a technického stavu používaných mechanizmov málo pravdepodobná.

Stavba musí byť navrhnutá a realizovaná tak, aby sa v maximálne možnej miere eliminovala prípadne zmiernila možnosť kontaminácie horninového prostredia v priebehu výstavby i počas prevádzky. Realizáciou odporúčaných opatrení sa dostatočne zabezpečí minimalizácia možnosti kontaminácie horninového prostredia v etape výstavby navrhovanej činnosti.

Súčasťou navrhovanej činnosti nie je realizácia takých hlbokých výkopov, ktoré by zasahovali do horninového prostredia. Realizáciou odporúčaných opatrení je možné dostatočne minimalizovať možnosť kontaminácie horninového prostredia v etape výstavby navrhovanej činnosti.

Vyťaženú zeminu z výkopov pre uloženie prípojok infraštruktúry a stavebnej jamy bude potrebné v maximálne možnej miere využiť v rámci vlastnej stavby, prebytkovú zeminu, ktorá vznikne pri výstavbe bude potrebné ponúknuť na využitie na iných stavbách v rámci regiónu, alebo zneškodniť na vopred určenej riadenej skládke odpadov. Podrobnosti nakladania s vyťaženou zeminou budú upresnené v ďalšom stupni projektovej dokumentácie.

Na dotknutých pozemkoch, ani v ich bezprostrednej blízkosti, sa nenachádza žiadne ložisko nerastných surovín, ktoré by bolo v strete záujmov s realizáciou navrhovanej činnosti. Lokalita navrhovanej činnosti nevykazuje žiadne znaky nestability územia, ktoré by mohli limitovať výstavbu navrhovanej činnosti. Nepredpokladá sa ani aktivácia geodynamických javov v dôsledku realizácie navrhovanej činnosti.

Počas prevádzky navrhovanej činnosti sa závažné negatívne vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery dotknutého územia nepredpokladajú.

Vplyvy navrhovanej činnosti na geomorfologické pomery dotknutého územia sa nepredpokladajú. Vplyvy navrhovanej činnosti na horninové prostredie, možno hodnotiť ako lokálne a malo významné.

3.3. Vplyvy na klimatické pomery

V rámci realizácie navrhovanej činnosti dôjde k rozšíreniu zastavaných plôch a spevnených plôch. Súčasťou navrhovanej činnosti sú sadové úpravy, ktoré sa dotýkajú verejných priestorov a cestných komunikácii

Navrhované rodinné domy a ostatné objekty musia byť odolné voči príslušným klimatickým zmenám. Navrhovaná činnosť nemá vysoké nároky na spotrebu energie a vody. Materiály používané na výstavbu objektov vzhľadom na ich lokalizáciu musia byť odolné voči zvýšeným teplotám v letnom období a nízkym teplotám v zimnom období. Objekty navrhovanej činnosti nebudú umiestnené v zátopovej oblasti ani v oblasti náchylnej na požiare.

Nepredpokladá sa nadmerné ohrozenie objektov búrkami, vetrom, extrémnymi zrážkami, zosuvmi proti ktorým by bolo potrebné prijímať osobitné opatrenia. Vzhľadom na rozsah a charakter navrhovanej činnosti sa závažné negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na klimatické pomery nepredpokladajú. Vplyvy na mikroklimatické pomery priamo dotknutého územia možno považovať za málo významné.

3.4. Vplyvy na ovzdušie

V dôsledku realizácie navrhovanej činnosti sa v dotknutom území nevytvoria veľké ani stredné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia. Počas výstavby budú zdrojmi znečisťovania ovzdušia najmä:

- stavebné mechanizmy,
- nákladná stavebná doprava,
- stavenisko (najmä v etape zemných prác).

V etape výstavby sa bude na stavenisku manipulovať s drobivými, prípadne sypkými materiálmi a zeminami, preto bude nutné občasné kropenie staveniska vodou, aby sa zabránilo šíreniu prachových častíc do okolia, ako aj pravidelné čistenie kolies vozidiel vychádzajúcich zo staveniska na verejné komunikácie.

V etape realizácie zemných prác môže dochádzať k zvýšenej prašnosti najmä na stavenisku a na prístupových komunikáciách. Miera prašnosti bude závisieť na okamžitých poveternostných pomeroch - rýchlosti a smere vetra. Tieto vplyvy na okolie možno zmierniť vhodnými organizačnými opatreniami (napr. kropenie staveniska, čistenie komunikácií, dôsledné čistenie kolies dopravných prostriedkov pred výjazdom na verejné komunikácie a pod.) Hodnoty príspevkov k znečisťovaniu ovzdušia zo súvisiacej dopravy a prevádzky stavebnej mechanizácie budú pod stanovenými limitnými hodnotami a možno ich považovať za málo významné.

Vzhľadom na malý rozsah navrhovanej činnosti a rozsah súvisiacich zemných prác možno predpokladať, že príspevok výstavby k zníženiu kvality ovzdušia v dotknutom území bude málo významný a v súlade s platnými limitmi. Uvedené vplyvy navrhovanej činnosti na kvalitu ovzdušia budú krátkodobé, nepravidelné a vzhľadom na existujúce zaťaženie súvisiacich komunikácií málo významné.

Počas prevádzky navrhovanej činnosti bude zdrojom znečisťovania ovzdušia osobná doprava obyvateľov a plynové kotolne. Kotolne v rodinných domoch na báze zemného plynu budú malými stacionárnymi zdrojmi znečisťovania ovzdušia, ktoré nespĺňajú prahové hodnoty podľa prílohy č. 1 Členenie a kategorizácia stacionárnych zdrojov, k vyhláške MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.

Vplyvy prevádzky kotolní na kvalitu ovzdušia v dotknutom území možno hodnotiť ako málo významné. Vplyv vzduchotechniky na kvalitu ovzdušia v dotknutom území nebude závažný a dodržanie platných limitov musí byť garantované výrobcami zariadení vzduchotechniky.

Doprava súvisiaca s prevádzkou navrhovanej činnosti vzhľadom na jej rozsah nebude významným príspevkom k zhoršeniu kvality ovzdušia v dotknutom území.

Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na kvalitu ovzdušia v dotknutom území budú lokálne a málo významné.

3.5. Vplyvy na vodné pomery

Na lokalite navrhovanej činnosti povrchový vodný tok ani vodná plocha nenachádza. V štandardných podmienkach výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti nie je predpoklad kontaminácie podzemných ani povrchových vôd. Akékoľvek riziko havárie, ktorá by spôsobila znečistenie povrchových alebo podzemných vôd je málo pravdepodobné, ale aj napriek tomu je potrebné vybaviť stavenisko protihavarijnými prostriedkami. Prevádzka navrhovanej činnosti súvisí len s potrebou vody na sociálne a protipožiarne účely, ktorá bude zabezpečená z verejného vodovodu.

Splaškové odpadové vody budú vypúšťané do verejnej kanalizácie podľa platných všeobecne záväzných právnych predpisov.

V štandardných podmienkach počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti sa kontaminácia podzemných ani povrchových vôd nepredpokladá. Akékoľvek riziko havárie, ktorá by spôsobila znečistenie povrchových alebo podzemných vôd nie je pravdepodobné.

V dotknutom území sa nenachádzajú pramene ani pramenné oblasti využívané pre zásobovanie obyvateľstva vodou ani minerálne a geotermálne pramene, ktoré by mohli byť ovplyvnené realizáciou navrhovanej činnosti. Vzhľadom na charakter, rozsah a lokalizáciu navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú jej negatívne vplyvy na režim a obeh podzemnej ani povrchovej vody. Na základe uvedených skutočnosti možno konštatovať, že navrhovaná činnosť nebude mať závažný negatívny vplyv na hydrologické pomery dotknutého územia.

3.6. Vplyvy na pôdu

Navrhovaná činnosť bude umiestnená na pozemkoch evidovaných v katastri nehnuteľnosti ako poľnohospodárska pôda – orná pôda a trvalé trávne porasty.

Realizácia navrhovanej činnosti si vyžiada trvalý záber poľnohospodárskej pôdy. Výmera trvalo zaberanej poľnohospodárskej pôdy bude spresnená v žiadosti o nepoľnohospodárske použitie podľa zákona č. 220/2004 Z. z.

Trvalý záber lesných pozemkov sa nevyžaduje. Nepredpokladá sa ani dočasný záber poľnohospodárskej pôdy ani lesných pozemkov.

Pri vyňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely je potrebné postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (§ 12, § 17).

Pred realizáciou navrhovanej činnosti je potrebné vykonať dôslednú skrývku humusového horizontu.

Skrývka humusového horizontu na dotknutom pozemku musí byť vykonávaná na celej dotknutej ploche pred začatím výstavby, pred začiatkom prvých zemných prác. Nesmie byť vykonávaná na premočenej a premrznutej pôde, aby nedošlo k jej znehodnoteniu. Zhrnutie skrývky sa vykoná po predchádzajúcom odstránení zelenej organickej hmoty odobratím aktívneho humusového horizontu a jeho uložením na depóniu.

Pre skladovanie a ošetrovanie skrývky humusového horizontu platí norma ST SEV 4471-84, podľa ktorej depónia musí byť chránená pred veternou a vodnou eróziou, znečistením a znehodnotením (napr. stavebným materiálom, stavebným odpadom, štrkom, pohonnými hmotami), ale aj pred zaburinením a rozkrádaním. Maximálna výška depónie nesmie prekročiť 3 m, so sklonom svahov max, 1 : 1,5.

Ďalšie podrobnosti o spracúvaní bilancie a vykonaní skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy a spracúvaní projektu rekultivácie dočasne odňatej poľnohospodárskej pôdy sú ustanovené vo vyhláške MP SR č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení vyhlášky MP SR č. 59/2013.

Počas výstavby navrhovanej činnosti možno predpokladať, i keď je to málo pravdepodobné, riziko kontaminácie pôdy ropnými látkami zo stavebných mechanizmov, pripadne dopravných prostriedkov, a preto je potrebné vybaviť stavenisko protihavarijnými prostriedkami. Pokiaľ by došlo k havarijnému znečisteniu pôdy musí sa zabezpečiť u oprávnenej organizácie vhodná dekontaminácia znečistenej pôdy in situ alebo ex situ.

Počas prevádzky navrhovanej činnosti sa nebudú produkovať emisie v takom rozsahu, ktoré by spôsobili zhoršenie kvality okolitej poľnohospodárskej pôdy. Kontaminácia pôd cudzorodými prvkami (napr. kontaminácia ťažkými kovmi) z dôvodu realizácie navrhovanej činnosti sa nepredpokladá.

Kontaminácia pôdy, na lokalite navrhovanej činnosti ani na pozemkoch ktoré sa nachádzajú mimo záujmového územia sa z dôvodu realizácie navrhovanej činnosti vzhľadom na jej charakter a rozsah nepredpokladá.

Vplyvy navrhovanej činnosti na pôdu možno hodnotiť z hľadiska trvalého záberu poľnohospodárskej pôdy ako významné a z hľadiska ostatných vplyvov ako málo významné.

3.7. Vplyvy na genofond (flóru, faunu, ich biotopy a biodiverzitu)

Lokalita pre umiestnenia navrhovanej činnosti sa nachádza v priamej nadväznosti na zastavané územie obce Hrnčiarske Zalužany. Na tejto lokalite sa v súčasnosti prakticky nenachádza žiadaná prirodzená a pôvodná vegetácia. Pôvodne sa územie navrhovanej činnosti využívalo na intenzívnu rastlinnú výrobu na ktorej boli pestované najmä obilniny sa ďalšie kultúrne rastliny.

Na dotknutej lokalite sa nenachádzajú žiadne stromy ktoré by bolo potrebné odstrániť. Súčasťou realizácie navrhovanej činnosti budú sadové úpravy pre výsadbu verejnej zelene.

Čo sa týka fauny, na dotknutom pozemku nebol vykonaný zoologický prieskum. Predpokladá sa tu výskyt druhov bezstavovcov a stavovcov viazaných najmä na intenzívne využívanú ornú pôdu a ľudské sídla. Na takýto charakter územia sa viaže výskyt bežných živočíchov s vyššou tendenciou k synantropii – tzn. živočíchov, ktoré sa na dané prostredie adaptovali. Zo stavovcov je tu možný výskyt drobných stavovcov napr. jež západoeurópsky, myš domová, potkan obyčajný, krt obyčajný a iné drobné stavovce. Počas výstavby navrhovanej činnosti môže dochádzať k dočasnému rušeniu vtáctva, tieto vplyvy budú dočasné a nebudú vzhľadom na charakter a rozsah navrhovanej činnosti závažné.

Na záujmovej lokalite nebol zaznamenaný výskyt významných a chránených druhov fauny. Lokalita navrhovanej činnosti nie je súčasťou ani v priamom dotyku s migračnými koridormi živočíchov.

Na dotknutej lokalite neboli identifikované žiadne druhy ani biotopy flóry a fauny európskeho ani národného významu.

Pri realizácii zemných prác v rámci výstavby objektov navrhovanej činnosti môže dôjsť k likvidácii niektorých malých zemných živočíchov, tento vplyv možno považovať za málo významný. Môže dôjsť tiež k vyrušovaniu živočíchov, ktoré prežívajú na okolitých pozemkoch. Tieto vplyvy budú rovnako len dočasné a málo významné. Nepredpokladá sa priamy ani nepriamy negatívny vplyv navrhovanej činnosti na druhy európskeho významu.

V dôsledku realizácie navrhovanej činnosti sa nepredpokladá priama ani nepriama strata populácií druhov, identifikovaných ako prioritné v rámci Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity. Navrhovaná činnosť neovplyvní druhové bohatstvo oblastí, ktoré sa nachádzajú v širšom území lokality navrhovanej činnosti.

V dôsledku realizácie navrhovanej činnosti nepredpokladá sa strata ani zmena významných biotopov flóry a fauny ani narušenie migračných koridorov ohrozených druhov. Nedôjde ani k fragmentácii chránených biotopov. Z hľadiska vplyvov navrhovanej činnosti na faunu, flóru, ich biotopy a biodiverzitu je navrhovaná činnosť v predloženom variante riešenia navrhovanej činnosti realizovateľná.

Závažné negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na faunu flóru a jej biotopy sa nepredpokladajú. Identifikované vplyvy navrhovanej činnosti možno považovať vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej činnosti za málo významné. Nepredpokladá sa ani negatívne ovplyvnenie biodiverzity v širšom území.

3.8. Vplyvy na krajinu

Navrhovaná činnosť sa umiestňuje v priamej nadväznosti na zastavané územie obce Hrnčiarske Zalužany.

Realizáciou navrhovanej činnosti sa zmení štruktúra krajiny a lokálne sa pozitívne ovplyvní aj jej scenéria. Dôležité bude architektonické stvárnenie objektov (rodinných domov) ako i voľba materiálov tak, aby navrhované objekty boli vhodne zakomponované do prírodného prostredia ktoré sa nachádza v širšom území.

3.9. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Na území dotknutej obce Hrnčiarske Zalužany nie je vyhlásená pamiatková zóna ani pamiatková rezervácia.

Na lokalite navrhovanej činnosti ani v priamom dosahu sa nenachádza z evidovaných nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok vyhlásených podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, ktoré by mohli byť negatívne ovplyvnené realizáciou navrhovanej činnosti.

Realizácia ani prevádzka navrhovanej činnosti nepredstavuje riziko ohrozenia alebo poškodenia pamiatkovo chránených objektov, ktoré sa nachádzajú v širšom okolí.

Vzhľadom na lokalizáciu, charakter a rozsah navrhovanej činnosti možno konštatovať, že negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na kultúrne a historické pamiatky sa v dôsledku realizácie navrhovanej činnosti nepredpokladajú .

3.10. Vplyvy na archeologické náleziská

Na lokalite navrhovanej činnosti nie sú v súčasnosti evidované žiadne archeologické náleziska, a preto sa nepredpokladajú negatívne vplyvy navrhovanej činnosti tohto charakteru. Vzhľadom na realizáciu zemných prác súvisiacich s navrhovanou činnosťou sa nevylučuje možnosť zistenia archeologických nálezov. V prípade ich výskytu pri realizácii zemných výkopových prác musí stavebník postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

Vplyvy navrhovanej činnosti na archeologické náleziska možno predbežne hodnotiť ako nulové.

3.11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Na území dotknutej obce sa nenachádzajú paleontologické náleziska ani významné geologické lokality. Na riešenom území neboli v čase vypracovania zámeru zaznamenané žiadne paleontologické nálezy.

Vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej činnosti nemožno jednoznačne vylúčiť možnosť paleontologických nálezov v sedimentoch na miestach realizácie zemných prác, najmä v rámci hĺbenia rýh pre umiestnenie siete súvisiacej infraštruktúry. V prípade výskytu akýchkoľvek paleontologických nálezov je potrebné postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Vplyvy navrhovanej činnosti na paleontologické náleziska a významné geologické lokality predbežne možno hodnotiť ako nulové.

3.12. Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

Kultúrne hodnoty nehmotnej povahy predstavujú najmä miestne tradície, miestna kultúra, jazyk, umenie. Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy sa nepredpokladajú.

3.13. Iné vplyvy

Okrem vplyvov navrhovanej činnosti uvedených v predchádzajúcich bodoch sa v žiadnom z predložených variantov žiadne iné závažné negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie nepredpokladajú.

Nepredpokladá sa výskyt žiadneho zdroja žiarenia. Na stavbe nebudú inštalované zariadenia, ktoré by mohli byť zdrojom rádioaktívneho či ionizujúceho žiarenia. Pri výstavbe nebudú použité materiály, u ktorých by sa účinky rádioaktívneho žiarenia dali očakávať. Prevádzka navrhovanej činnosti nebude zdrojom tepla ani pachových látok, ktoré by mali dosah na okolité územie.

S odpadmi, ktoré sa vyprodukujú počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti sa bude nakladať podľa všeobecne záväzných právnych predpisov z oblasti odpadového hospodárstva.

3.14. Kumulatívne vplyvy

V dosahu navrhovanej činnosti neboli identifikované také existujúce alebo schválené projekty s ktorými by bolo možné spoločne vyhodnotiť vplyvy navrhovanej činnosti na zložky a faktory životného prostredia. Príspevok navrhovanej činnosti ku kvalite životného prostredia bol porovnávaný so súčasným stavom pri každej zložke a faktoroch životného prostredia (voda, ovzdušie, pôda, hluk, odpady). Závažné negatívne vplyvy v dôsledku realizácie navrhovanej činnosti neboli identifikované.

4. Hodnotenie zdravotných rizík

Realizácia navrhovanej činnosti sa bude vykonávať podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a preto sa nepredpokladá, že bude predstavovať zdravotné riziko pre obyvateľstvo dotknutej obce.

Priame zdravotné riziká počas výstavby budú znášať len pracovníci obsluhy stavebných mechanizmov a zariadení. Vzhľadom na charakter a rozsah navrhovanej činnosti a na podmienku plnenia prísnych bezpečnostných a hygienických predpisov budú zdravotné riziká minimálne. Všetky používané zariadenia musia byt konštruované tak, aby nemohlo prísť k priamemu ohrozeniu života, alebo zdravia pracovníkov.

Zdravotné riziko predstavuje počas výstavby navrhovanej činnosti doprava (možné havárie), a preto je potrebné venovať zvýšenú pozornosť technickému stavu dopravných prostriedkov a technickému stavu a čistote komunikácií. Riziko havárií je možné veľmi účinne ovplyvňovať vhodnou organizáciou dopravy. V etape výstavby sa predpokladá narušenie pohody a kvality života obyvateľov v dotknutej lokalite (najmä hluk, prach a emisie z dopravy). Toto narušenie bude dočasné a lokálne, a nebude takého rozsahu, že by malo významný vplyv na zdravie obyvateľstva.

Najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny A hluku vo vonkajších a vnútorných priestoroch musia byť dodržané podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Prevádzka navrhovanej činnosti vzhľadom na jej charakter a rozsah nepredstavuje zdravotné riziko pre obyvateľov a pracovníkov v jej dosahu. Hygienické požiadavky pri prevádzke navrhovanej činnosti stanoví príslušný orgán na ochranu zdravia v rámci povoľovania navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov. Zdravotné rizika počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti možno považovať za málo významné.

5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia

Vzhľadom k charakteru navrhovanej činnosti, budúcemu priestorovému usporiadaniu dotknutého územia a dostatočnému odstupu od chránených území prírody nemožno predpokladať žiadne významné vplyvy na chránené územia prírody. Tiež nemožno predpokladať žiadne významné vplyvy na chránené vodohospodárske oblasti.

6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Pre hodnotenie významnosti očakávaných bola použitá päťstupňová škála s nasledujúcimi charakteristikami, uplatňovanými rovnako pre negatívne ako aj pozitívne vplyvy:
- **nie je vplyv** (navrhovaná činnosť žiadnym spôsobom neovplyvní zložky životného prostredia, obyvateľstvo, využiteľnosť zeme a kultúrne a historické hodnoty územia),
- **nevýznamný vplyv** (ide prevažne o vplyv s charakterom rizika, náhody alebo so zanedbateľným pôsobením alebo príspevkom),
- **málo významný vplyv** (vplyv, ktorého pôsobenie je z kvantitatívneho hľadiska minimálne, lokálny vplyv alebo pôsobiaci na málo zraniteľnú zložku životného prostredia, príp. nie je vnímateľný alebo je subjektívny)
- **významný vplyv** (má dosah na širšie okolie, alebo pôsobí na viac zraniteľnú zložku životného prostredia, príp. jeho vnímavosť je vysoká),
- **veľmi významný vplyv** (má regionálny dosah, alebo pôsobí na najzraniteľnejšie zložky životného prostredia, ovplyvňuje ekologickú únosnosť, príp. nie je v súlade s príslušnou legislatívou alebo inými normami)

<u>Vplyvy na horninové prostredie a reliéf</u>
Kontaminácia horninového prostredia (horninové prostredie) - nevýznamný vplyv Navrhovaná činnosť nebude mať vnímateľný vplyv na reliéf plochy návrhu a nebude mať vplyv na horninové prostredie.

<u>Vplyvy na povrchové a podzemné vody</u>
Spotreba pitnej vody a produkcia odpadových vôd (povrchové vody) - málo významný vplyv Príprava, uskutočnenie a prevádzkovanie činnosti pri štandardnom režime nebude mať nepriaznivý vplyv na režim a kvalitu podzemných vôd, kontaminácia podzemných vôd (podzemné vody) - nevýznamný vplyv.

<u>Vplyvy na ovzdušie</u>
Málo významný vplyv.
Vzhľadom na deklarované a známe informácie o budúcom funkčnom využívaní a charaktere navrhovanej činnosti, nie je dôvodné očakávať významné negatívne zmeny kvality ovzdušia.
Zvýšenie sekundárnej prašnosti počas výstavby: nepriaznivý vplyv s postupným pôsobením, dočasný, málo významný.
Zaťaženie hlukom z dopravy počas výstavby: nepriaznivý vplyv s postupným pôsobením, dočasný, málo významný.

Vplyvy na pôdu

Územie navrhované pre výstavbu IBV Hrnčiarske Zalužany, časť Rakatník – má v súčasnosti charakter orných pôd, trvalých trávnych porastov ostatných plôch a zastavaných plôch a nádvorí. Obec Hrnčiarske Zalužany, ktoré má predmetné pozemky vo vlastníctve výhľadovo opustilo od obhospodarovania predmetných pozemkov. Z hľadiska produkčného potenciálu pôd ide v prípade posudzovanej lokality o pôdy s indexom produktivity 60 – 51 a 61 – 70 (www.pôdnemapy.sk) Z hľadiska kvality pôdy môžeme pôdy dotknutého územia zaradiť do triedy kvality 6 (pôdy strednej kvality). Podľa stanovenej bonifikácie boli pôdy dotknutého územia vyhodnotené ako BPEJ 0556402 a 0556002. V zmysle prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z.z. sú stanovené základné sadzby odvodov za trvalé a dočasné odňatie poľnohospodárskej pôdy podľa kódu bonitovaných pôdno – ekologických jednotiek (BPEJ) pre:
0556402 – trvalé odňatie 2,00 €/m2 , dočasné odňatie 0,02 €/m2
0556002 - trvalé odňatie 2,00 €/m2 , dočasné odňatie 0,02 €/m2

Podľa prílohy č. 2 k nariadeniu vlády č. 58/2013 Z.z. ktorou sa definuje zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu BPEJ sú pre katastrálne územie Hrnčiarske Zalužany v danom zozname uvedené aj BPEJ 0556002. V zmysle § 1 citovaného ods. 3 nariadenia vlády sa teda jedná o pôdy, ktoré podliehajú povinnosti platenia odvodu.

Pred zahájením výstavby sa z plochy odstráni humusová vrstva v hrúbke podľa výsledkov inžinierskogeologického prieskumu a v súlade s rozhodnutím o trvalom odňatí poľnohospodárskej pôdy. Odobratá ornica sa použije na poľnohospodárske účely a na spätné zahumusovanie zelených plôch v areáli. Potenciálne riziká súvisiace s možnosťou kontaminácie pôdneho prostredia v dôsledku realizácie navrhovanej činnosti sú pre etapu výstavby ako ja prevádzky identické ako pri horninovom prostredí. Nevhodný technický stav stavebných zariadení a dopravných mechanizmov resp. havária, ako aj používanie rôznych škodlivých látok pri výstavbe (napr. penetračné nátery), môžu byť potenciálnym zdrojom kontaminácie aj pôdneho prostredia. Toto riziko je možné minimalizovať dodržiavaním overených a z hľadiska životného prostredia neškodných stavebných postupov a vhodnými manažérskymi opatreniami.

Vplyvy na genofond a biodiverzitu

Zásahy alebo ovplyvnenie prirodzených biotopov (biota) - nevýznamný vplyv zastúpenie zelených plôch so sadovou úpravou - málo významný vplyv skôr pozitívny.

Vplyvy na krajinu

Vplyvy na štruktúru a scenériu krajiny

Zmena štruktúry krajiny (krajina) - nevýznamný vplyv - ovplyvnenie scenérie krajiny, (obyvateľstvo) - málo významný, pozitívny vplyv - narušenie funkčnosti prvkov ÚSES - nie je vplyv.

Vplyvy na ochranu prírody

Zásahy alebo ovplyvnenie chránených území a chránených druhov - bez vplyvu. Narušenie záujmov ochrany prírody a krajiny: nepredpokladáme, nie je vplyv.

Vplyvy na stabilitu krajiny

Narušenie funkčnosti prvkov ÚSES: nie je vplyv.

Vplyvy na obyvateľstvo, sídla a dopravu

Na základe výsledkov porovnateľných hlukových štúdií možno predpokladať, že z hľadiska hluku navrhovaná činnosť signifikantne neovplyvní pomery v dotknutej lokalite v porovnaní so súčasným stavom a nespôsobí závažné zhoršenie životných podmienok obyvateľov. Vplyvy na dopravu - dopravné

nároky (cestná sieť, obyvateľstvo) - málo významný vplyv. Zároveň, nakoľko sa v blízkosti plánovaného projektu nachádza poľnohospodárske družstvo, kompostáreň a zberný dvor, ktoré môžu svojou činnosťou mať vplyv na obyvateľstvo bola vypracovaná rozptylová štúdia, ktorá zhodnotila vplyv existujúcich zdrojov znečistenia ovzdušia s navrhovanou činnosťou „IBV HRNČIARSKE ZALUŽANY, ČASŤ RAKATNÍK“. Na základe výsledkov rozptylovej štúdie je možné konštatovať, že miera vplyvu okolitých činností, resp. zdrojov znečisťovania ovzdušia je na akceptovateľnej úrovni a po realizácii predmetnej IBV by nemalo dochádzať k zhoršovaniu kvality ovzdušia na úrovni zrealizovanej IBV. Rozptylová štúdia vypracovaná Ing. Viliamom Carachom, PhD, je prílohou predmetného zámeru.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Ovplyvnenie kultúrnych a historických pamiatok - nie je vplyv. Predmetná stavba neprichádza do konfliktu s objektmi s kultúrnou alebo historickou hodnotou.

Z uvedeného vyplýva, že realizácia navrhovanej činnosti ako celok nebude mať závažné negatívne vplyvy na životné prostredie nad mieru, ktorá je stanovená všeobecne záväznými právnymi predpismi v oblasti životného prostredia a zdravia obyvateľstva. Identifikované vplyvy sú pri dodržaní a realizácii navrhovaných opatrení environmentálne prijateľné.

7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Záujmová lokalita nachádza v území, ktoré nehraničí so žiadnym susedným štátom. V rámci navrhovanej činnosti sa neumiestňujú také činnosti, ktoré by svojim vplyvom dosahovali alebo presahovali štátne hranice. Vzhľadom na charakter, rozsah a umiestnenie navrhovanej činnosti nepredpokladajú sa jej vplyvy presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky.

8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Na základe výsledkov zisťovania predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie v etape vypracovania zámeru neboli identifikované žiadne iné súvislosti, ktoré by mohli spôsobiť závažné negatívne vplyvy na životné prostredie v dotknutom území.

9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Aj keď je riziko vzniku havárie z dôvodu lokalizácie, rozsahu a charakteru navrhovanej činnosti nepravdepodobné, nie je ho možné nikdy úplne vylúčiť, a preto je potrebné počítať i takouto skutočnosťou. Počas výstavby nemožno vylúčiť napr. riziká pracovných úrazov, požiaru, výbuchu a havárií stavebných a dopravných mechanizmov. Rizika počas výstavby predstavujú aj technické poruchy stavebných mechanizmov a s nimi súvisiaci možný únik ropných látok do pôdy a podzemných vôd. Riziko vzniku havárií často súvisí s dodržiavaním prevádzkovej a pracovnej disciplíny a môže k nemu dôjsť najmä pri zlyhaní ľudského faktora. V urbanizovanom prostredí možno počítať i z s rizikom poškodenia existujúcich podzemných vedení najmä pri realizácii nových prípojok súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti (napr. vodovod, kanalizácia a pod.). Pri dodržaní technologických postupov výstavby, technických kontrol stavebných zariadení a stavebnej techniky a bezpečnostných predpisov sú tieto riziká málo pravdepodobné. Dôležité je, aby všetci pracovníci boli oboznámení s splatnými predpismi z oblasti BOZP.

V dôsledku realizácie navrhovanej činnosti vzhľadom na jej lokalizáciu, charakter a rozsah by nemalo dôjsť k žiadnemu zvýšenému riziku vzniku havárií. Možnosť vzniku havárie možno považovať za minimálnu, priam hypotetickú. Zdrojom neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození je objekt distribučnej trafostanice. Tieto nebezpečenstvá a ohrozenia sú konštrukčným usporiadaním a použitím daného riešenia trafostanice eliminované a rozsah rizika je minimalizovaný.

Vznik a vplyvy havárií z dôvodu prevádzky navrhovanej činnosti na okolité objekty vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti (prevažne bývanie) sa nepredpokladá. Rizikom, ktoré nemožno počas prevádzky navrhovanej činnosti úplne vylúčiť, je napr. požiarne riziko. Môže vznikať napr. pri skrate v energetické sieti, pri údere blesku, spôsobené ľudským faktorom a pod.). Navrhované objekty rodinných domov musia preto spĺňať všetky požiadavky vyplývajúce zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi a súvisiacich predpisov.

10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

10.1. Technické, technologické a organizačné opatrenia počas prípravy, výstavby, prevádzky a po ukončení prevádzky

Opatrenia počas prípravy

- V dokumentácii pre územné rozhodnutie a v dokumentácii pre stavebné povolenie zohľadniť požiadavky a odporúčania zo záväzných stanovísk a podmienky rozhodnutia zo zisťovacieho konania podľa § 29 zákona č. 24/2006 Z. z., vrátane opodstatnených požiadaviek a odporúčaní dotknutých orgánov a dotknutej verejnosti.
- V ďalších stupňoch projektovej dokumentácie zohľadniť požiadavky súvisiace s klimatickými zmenami napr. navrhnúť a používať stavebné materiály odolné voči vysokým teplotám v lete a nízkym teplotám v zime, navrhnúť účinné technológie na obmedzenie spotreby vody a spotreby energie, navrhnúť účinné opatrenia proti silným vetrom a zrážkam, opatrenia na maximálne zadržanie zrážkových vôd na vlastnom pozemku a ďalšie.
- Pri návrhu architektonického stvárnenia navrhovaných rodinných domov a pri voľbe materiálov dbať na to, aby navrhované objekty netvorili dominantu v území a aby boli vhodne zakomponovaný do prírodného prostredia ktoré sa nachádza v ich dosahu.
- Vypracovať havarijný plán a stavenisko vybaviť potrebnými protihavarijnými ochrannými prostriedkami.
- Zabezpečiť vypracovanie projektu sadových úprav so zohľadnením požiadaviek obce Hrnčiarske Zalužany a príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny.
- Pri výbere dodávateľa stavby žiadať preukázanie kvality a dobrého technického stavu stavebných a dopravných mechanizmov.
- Pred začatím stavebných prác zabezpečiť vytýčenie a v prípade potreby aj preloženie podzemných inžinierskych sietí, aby nedošlo k ich poškodeniu, prípadne k ich znefunkčneniu.
- Vypracovať a odsúhlasiť s príslušnými orgánmi (vrátane orgánov miestnej samosprávy) Projekt organizácie výstavby a Projekt organizácie stavebnej dopravy.
- Pri vyňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

- V projektovej dokumentácii pre stavebné povolenie zosúladiť navrhované činnosti s požiadavkami vyplývajúcimi z ustanovení vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Opatrenia počas výstavby

- Pred začatím výstavby navrhovanej činnosti vykonať dôslednú skrývku humusového horizontu (ornice) a uložiť ju na dočasnú depóniu.
- Pri skladovaní a ošetrovaní skrývky humusového horizontu postupovať podľa vyhlášky MP SR č. 508/2004 Z. z., normy ST SEV 4471-84 a súvisiacich predpisov.
- Do susedných pozemkov podľa možnosti nezasahovať. Ak k takému zásahu dôjde, dotknuté pozemky zrekultivovať.
- Navrhovanú činnosť realizovať podľa projektovej dokumentácie vypracovanej podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ďalších súvisiacich predpisov a podľa podmienok rozhodnutí o povolení činnosti podľa osobitných predpisov.
- V maximálnej miere obmedziť prašnosť pri stavebných prácach a stavebnej doprave.
- Prepravovaný stavebný materiál zabezpečiť proti prašnosti a znečisťovaniu dopravných tras (napr. plachty, vlhčenie, zníženie rýchlosti).
- Podľa potreby vykonávať kropenie povrchu staveniska a čistenie prístupových komunikácií.
- Dobrou organizáciou práce vylúčiť zbytočné prejazdy dopravných prostriedkov, presuny stavebných strojov a zariadení, beh motorov naprázdno. V čase nutných prestávok zastaviť motory stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov.
- Pri výstavbe dodržiavať príslušné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany ovzdušia, najmä zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.
- Realizovať opatrenia na zamedzenie sekundárnej prašnosti. Pri nevyhnutnom skladovaní prašných materiálov počas výstavby na stavenisku vykonať účinné opatrenia (napr. skladovanie v uzatvárateľných kontajneroch alebo skladoch, zakrytie povrchu, kropenie a pod.).
- Nepripustiť používanie stavebných mechanizmov, ktoré nebudú spĺňať požiadavky predpisov najmä z oblasti emisií znečisťujúcich látok.
- Pri stavebných prácach zabezpečiť bezporuchovú prevádzku stavebných mechanizmov a ďalšie preventívne opatrenia na ochranu povrchových a podzemných vôd.
- V prípade potreby zabezpečiť neškodné odvedenie zrážkových vôd zo staveniska.
- Čistenie automobilov pri výjazde zo staveniska na miestnu komunikáciu zabezpečiť na spevnenej nepriepustnej ploche, so zachytením kontaminovaných vôd a ich bezpečným zneškodnením.
- Na stavenisku neskladovať a nemanipulovať s látkami nebezpečnými vodám, v prípade, že to bude z technologicko-prevádzkových dôvodov nevyhnutné, nakladať s nimi podľa platných predpisov tak, aby nevznikla možnosť ohrozenia podzemných a povrchových vôd a horninového prostredia.
- V prípade nakladania s látkami škodiacimi vodám zaobchádzať s nimi podľa príslušných ustanovení zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a vykonať účinné opatrenia, aby tieto látky nevnikli do podzemných vôd.

- Stavenisko vybaviť potrebnými prostriedkami na zachytenie prípadného úniku nebezpečných látok a na prípadnú sanáciu nezachyteného havarijného úniku.
- Odpady, ktoré budú vznikať počas výstavby zhromažďovať a triediť podľa druhov v mieste ich vzniku, prednostne ich zhodnotiť v rámci vlastnej stavby a zabezpečiť zneškodnenie nepoužiteľného odpadu spôsobom na to určeným podľa príslušných ustanovení zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ostatných súvisiacich predpisov v oblasti odpadového hospodárstva.
- Na prípadne dočasné skladovanie nebezpečných látok a nebezpečných odpadov používať len na to určený a zabezpečený priestor v rámci staveniska.
- V prípade vzniku nebezpečných odpadov zabezpečiť ich zneškodnenie prostredníctvom subjektu oprávneného na nakladanie s nebezpečnými odpadmi. Po ukončení výstavby z priestoru bezpodmienečne a bez zostatku odstrániť všetok stavebný odpad.
- Ku kolaudácii stavby predložiť Okresnému úradu Poltár evidenciu odpadov vzniknutých pri stavebnej činnosti a doklady o ich zneškodnení, ako i zmluvy na odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu a ostatných odpadov oprávnenou osobou.
- Hlučnosť počas výstavby eliminovať vhodným zoskupením stavebných strojov a mechanizmov. Zabezpečiť, aby stavebné mechanizmy neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom a vnútornom pracovnom prostredí.
- Zabezpečiť, aby práce na stavenisku neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí. Hlučné práce nevykonávať v čase nočného pokoja a počas dní pracovného pokoja.
- Pracovníkov obsluhujúcich stavebné mechanizmy vybaviť podľa potreby vhodnými ochrannými prostriedkami a zabezpečiť ich používanie podľa platných predpisov.
- Zabezpečiť vhodnú organizáciu výstavby podľa vopred vypracovaného a odsúhlaseného projektu organizácie výstavby, za účelom minimalizácie trvania stavebných prác a vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.
- Zabezpečiť, aby v čase výstavby bola zachovaná a neobmedzená doprava po komunikáciách a chodníkoch v dosahu navrhovanej činnosti.
- Poučiť pracovníkov na stavbe o dodržiavaní predpisov týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
- Zabrániť vstupu nepovolaných osôb na stavenisko.
- Počas výstavby používať stavebné stroje a mechanizmy len v riadnom technickom stave.
- Navrhnúť a zabezpečiť dopravné značenie v rámci staveniska a dotknutých miestnych komunikácii tak, aby bola v čo najväčšej miere zabezpečená bezpečnosť a minimalizovanie kolízie motorových vozidiel stavebnej dopravy a prevádzkovej dopravy.
- Udržiavať poriadok na stavenisku. Suroviny, materiály a výrobky ukladať na vopred určených a zabezpečených plochách.
- Dodržiavať príslušné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci.
- V prípade výskytu archeologických nálezov pri realizácii zemných a výkopových prác postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

Opatrenia počas prevádzky

- Vypúšťanie splaškových odpadových vôd do verejnej kanalizácie zabezpečiť podľa zákona č. 364/2002 Z. z. o vodách a zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) a zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa podmienok správcu kanalizačnej siete.
- Zabezpečiť neškodné odvedenie vôd z povrchového odtoku - zrážkových vôd zo striech rodinných domov a spevnených plôch. Zvážiť ich zadržanie a použitie v čo najvyššej miere na vlastnom pozemku napr. na polievanie pridomovej zelene, prípadne ich využiť ako úžitkovú vodu v sociálnych zariadeniach (WC).
- Zabezpečiť systematickú starostlivosť o verejnú zeleň v lokalite navrhovanej činnosti.
- V prípade výskytu inváznych druhov rastlín na lokalite navrhovanej činnosti postupovať podľa ustanovení § 7b ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.
- Nebezpečné látky a látky škodiace vodám používané počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti skladovať na miestach na to určených a zabezpečených a vybavených podľa platných predpisov.
- Vzniknuté odpady zneškodňovať zmluvne prostredníctvom oprávnených osôb vybavených príslušnými prostriedkami a povoleniami a nakladať s nimi podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a súvisiacich predpisov.
- Nebezpečný odpad zneškodňovať prostredníctvom subjektu oprávneného na nakladanie s nebezpečnými odpadmi.
- Pri nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom postupovať podľa všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti odpadového hospodárstva, predovšetkým príslušných ustanovení zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a súvisiacich predpisov a VZN obce Hrnčiarske Zalužany o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v platnom znení.
- Odpady vznikajúce počas prevádzky navrhovanej činnosti zhromažďovať a triediť podľa druhov v mieste ich vzniku (triedený zber) a nakladať s nimi spôsobom na to určeným podľa príslušných ustanovení zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v platnom znení a súvisiacich predpisov.
- Dodržiavať príslušné ustanovenia zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi a súvisiacich predpisov a vyhlášky MV SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov.

11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

Vývoj územia bez realizácie navrhovanej činnosti je vlastne nulový variant tzn. variant stavu, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť neuskutočnila. Pre stanovenie nulového variantu je dôležité poznať v prvom rade súčasný stav lokality v ktorej sa navrhuje umiestnenie navrhovanej činnosti a na základe súčasného stavu posúdiť a identifikovať jej predpokladaný vývoj bez realizácie navrhovanej činnosti. V prípade, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala doterajšie poľnohospodárske využívanie by pokračovalo aj naďalej.

12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Zámer je v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou.

13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

Navrhovaná činnosť podlieha zisťovaciemu konaniu podľa zákona.
Zámer sa predkladá príslušnému orgánu, ktorým je v tomto prípade Okresný úrad Poltár, odbor starostlivosti o životné prostredie na vykonanie zisťovacieho konania podľa § 29 zákona.
Proces zisťovacieho konania podľa zákona bude postupovať podľa zákona týchto krokov:

- Rozoslanie a pripomienkovanie zámeru.
- Vyhodnotenie stanovísk predložených k zámeru a použitie kritérií pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10 zákona.
- Rozhodnutie Okresného úradu Poltár, na základe výsledkov zisťovacieho, či sa navrhovaná činnosť bude posudzovať podľa zákona.

Ak príslušný orgán na základe výsledkov zisťovacieho konania rozhodne, že navrhovaná činnosť sa bude posudzovať podľa zákona, postupuje sa podľa § 30 až § 38 zákona.
Ak príslušný orgán na základe výsledkov zisťovacieho konania rozhodne, že navrhovaná činnosť sa nebude posudzovať podľa zákona, nasleduje konanie o povolení navrhovanej činnosti podľa stavebného zákona.

Vzhľadom na lokalizáciu, charakter, rozsah a predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie neboli v priebehu vypracovania zámeru identifikované také závažné okruhy problémov, ktoré by bolo potrebné ďalej posudzovať podľa zákona a vypracovať správu o hodnotení.

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Návrh súboru kritérií na výber optimálneho variantu vychádzal z predpokladu, že pri výbere optimálneho variantu navrhovanej činnosti je potrebné zohľadniť negatívne aj pozitívne vplyvy navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky dotknutého životného prostredia. Potrebné bolo vyhodnotiť vplyvy na abiotické a biotické zložky ekosystémov, ako aj vplyvy na krajinu, urbánny komplex a využívanie zeme a vplyvy na človeka a jeho zdravie.
Rozhodujúca je skutočnosť, do akej miery sa v dôsledku realizácie konkrétneho druhu a rozsahu navrhovanej činnosti môže východiskový stav dotknutého životného prostredia zmeniť v pozitívnom, či negatívnom slova zmysle, pri rešpektovaní podmienok daných všeobecne záväznými právnymi predpismi.
Pri výbere optimálneho variantu sa prihliadalo najmä na:

- povahu a rozsah navrhovanej činnosti;
- miesto vykonávania navrhovanej činnosti;

- význam očakávaných vplyvov.

5. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty

Zámer sa predkladá na posúdenie v nulovom variante a jednom variante riešenia navrhovanej činnosti. Príslušný orgán, ktorým je v tomto prípade Okresný úrad Poltár, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia, na základe odôvodnenej písomnej žiadosti navrhovateľa upustil podľa § 22 ods. 6 zákona od požiadavky variantného riešenia navrhovanej činnosti – pozri Prílohu č. 3 zámeru.

Nulový variant

Nulový variant je variant stavu, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala. Pre stanovenie nulového variantu je dôležité poznať v prvom rade súčasný stav lokality v ktorej sa navrhuje umiestnenie navrhovanej činnosti a na základe súčasného stavu identifikovať jeho predpokladaný vývoj bez realizácie navrhovanej činnosti.

V súčasnosti je pozemok na ktorom sa navrhuje umiestnenie navrhovanej činnosti využívaný ako orná pôda. Na pozemku pre umiestnenie navrhovanej činnosti sa nenachádzajú žiadne objekty ani dreviny, ktoré by bolo potrebné odstrániť. V prípade, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala, je predpoklad, že by sa pozemky aj naďalej využívali ako orná pôda.

Variant riešenia navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť rieši výstavbu komunikácií, inžinierskych sietí a prípojok pre 30 pozemkov so zamýšľanými rodinnými domami. Konkrétne siete sú: STL plynovod, vodovod, splašková i dažďová kanalizácia, NN elektrické rozvody a osvetlenie. Ide o možné predĺženie jestvujúcich inžinierskych sietí, činnosť by naväzovala priamo na jestvujúcu zástavbu.

Miesto realizácie navrhovanej činnosti: obec Hrnčiarske Zalužany, katastrálne územie Hrnčiarske Zalužany - Parcela (číslo) KN C 996/2, 997/5, 998/1, 3, 999/2, 1001/1, 4, 1002, 1006/1, 1003, 849.

Na základe dostupných informácii o navrhovanej činnosti a dotknutom území, na základe predbežného zisťovania predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie v etape vypracovania zámeru a na základe informácií uvedených v návrhu dokumentácie pre územné rozhodnutie možno konštatovať, že negatívne vplyvy navrhovanej činnosti pri dodržaní príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov nebudú v prípade realizácie navrhovanej činnosti podľa predloženého variantu riešenia navrhovanej činnosti závažné.

Identifikované a predpokladané negatívne vplyvy navrhovanej činnosti budú s podmienkou realizácie navrhovaných opatrení environmentálne prijateľné.

6. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu

Výsledný návrh variantu navrhovanej činnosti je vypracovaný na základe dôsledného poznania stavu územia, jeho únosnosti a limitov, hlukových pomerov, emisných a imisných pomerov, možnosti pripojenia na dopravnú a na ostatnú infraštruktúru, požiadaviek požiarnej ochrany, ochrany zdravia, ochrany životného prostredia ako celku a po zohľadnení súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov a technických noriem. Zároveň sú v ňom zohľadnené rozvojové zámery využitia záujmového územia obce Hrnčiarske Zalužany.

Účelom realizácie navrhovanej činnosti je vytvorenie územných a technických podmienok pre rozvoj obce prostredníctvom kvalitného trvalého bývania v rodinných domoch v súlade so záujmami obce Hrnčiarske Zalužany.

K výberu optimálneho variantu viedli najmä tieto dôvody:

- lokalita navrhovanej činnosti je umiestnená mimo chránených území prírody a vôd; možnosť dopravného pripojenia na miestne komunikácie (Cintorínska ulica);
- vhodné podmienky pre riešenie súvisiacej statickej dopravy na vlastných pozemkoch a garážach pri rodinných domoch;
- možnosť pripojenia na jestvujúce inžinierske siete (napr. vodovod, elektrické vedenie, kanalizácia, komunikačné rozvody);
- prijateľné umiestnenie vo vzťahu k existujúcim bytovým a ostatným objektom, ktoré sú v dosahu vplyvov navrhovanej činnosti;
- nezhoršenie hlukovej a emisnú situácie v dotknutom území v porovnaní s existujúcim stavom;
- prijateľný vplyv na všetky zložky životného prostredia.

Realizácia navrhovanej činnosti podľa predloženého variantu riešenia je environmentálne prijateľná.
Na základe uvedených skutočnosti sa odporúča realizácia navrhovanej činnosti podľa predloženého variantu riešenia navrhovanej činnosti.

VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia

K zámeru sú priložené tieto mapové a obrazové dokumentácie:

1. Situácia širších vzťahov
2. Priestorové usporiadanie
3. Rozhodnutie OU-Poltár – upustenie od požiadavky variantného riešenia
4. Rozptylová štúdia – vypracovaná Ing. Viliamom Carachom, PhD., z decembra 2022

VII. Doplňujúce informácie k zámeru

1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer, a zoznam hlavných použitých materiálov

Dokumentácia vypracovaná pre zámer

Projektová dokumentácia pre územné rozhodnutie – Ing. Martin Magic – TECHPROJEKT, 05/2020

Zoznam použitých materiálov

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hrnčiarske Zalužany na roky 2015 - 2021,
- Atlas krajiny Slovenskej republiky, 1. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská agentúra životného prostredia (2002)
- Atlas SSR, SAV, SÚGK (1980)
- Fytogeografické členenie Slovenska. Slovenský úrad geodézie a kartografie, Futák J., SAV BA (1980)
- Zoogeografické členenie. In: Mazúr, E., a kol.. Atlas SSR. Veda Bratislava (1980)
- Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území (2003)
- Geobotanická mapa ČSSR. Slovenská socialistická republika Veda, SAV BA, Michalko, J. a kol. (1986)
- Významné vtáčie územia na Slovensku. Územia z pohľadu Európskej únie. Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku, Bratislava, Rybanič, R., Šutiakova, T., Benko, Š.,(eds.) (2004).
- Katalóg biotopov Slovenska. DAPHNE - inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M.(EDS.), (2002)
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Poltár (2019)

Právne predpisy

- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení vyhlášky č. 492/2006 Z. z.
- Vyhláška MŽP SR č. 17/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú národné prírodné rezervácie a uverejňuje zoznam prírodných rezervácii
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadenie vlády SR č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti
- Vyhláška MŽP SR č. 397/2003 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o meraní množstva vody dodanej verejným vodovodom a množstva vypúšťaných vôd, o spôsobe výpočtu množstva vypúšťaných odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku a o smerných číslach spotreby vody
- Vyhláška MŽP SR č. 29/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov
- Vyhláška MŽP SR č. 100/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd
- Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- Nariadenie vlády SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší
- Vyhláška MŽP SR č. 314/2010 Z. z., ktorou sa ustanovuje obsah programu znižovania emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a obsah údajov a spôsob informovania verejnosti.
- Vyhláška MPŽ SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší
- Vyhláška MŽP SR č. 244/2016 Z. z. o kvalite ovzdušia
- Vyhláška MPŽ SR č. 411/2012 Z. z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí
- Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
- Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov ...

- Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí
- vyhláška MŽP SR č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
- Nariadenie vlády SR č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku

Webové stránky

- www.enviroportal.sk; www.sazp.sk; www.statistics.sk; www.podnemapy.sk; www.google.sk; www.shmu.sk; www.sopsr.sk; www.sguds.sk; www.air.sk; www.pamiatky.sk; www.hrnčiarskezalužany.sk; www.mojaobec.statistics.sk;

2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

- Rozhodnutie Okresného úradu Poltár, upustenie od požiadavky variantného riešenia navrhovanej činnosti

3. Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie

Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie nie sú známe.

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Senec, december 2023

IX. Potvrdenie správnosti údajov

1. Spracovatelia zámeru

VENTeco s.r.o., Šafárikova 63, 903 01 Senec

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

Potvrdzujem správnosť údajov uvedených v zámere.

Za spracovateľa zámeru: VENTeco s.r.o., Šafárikova 63, 903 01 Senec

VENTeco s.r.o.
Šafárikova 63, 903 01 Senec

Ing. Tímea Ubreži

Za navrhovateľa: obec Hrnčiarske Zalužany

OBEC HRNČIARKE ZALUŽANY

Ing. Branislav Nociar

PRÍLOHY